

4,9 millioner bilder: Hva nå?

Fotoprioriteringsprosjektet

- Et samarbeidsprosjekt mellom Anno museum og Mjøsmuseet

Espen Skjærbakken og Toril C. Skaaraas Hofseth

Innhold

Innledning.....	2
Metodeutvikling	4
Vurderinger i prosjektet	6
Oppsummering: 5,4 millioner fotografi	11
Hjelpekjema	15
Prioriteringskategorier	19
Skriv fra fotokonservator NKF-N Kathrine Kilde.....	19
Fotosamlingene – status	20
Mjøsmuseet.....	21
Domkirkeodden.....	34
Kirsten Flagstad museum	50
Migrasjonsmuseet.....	53
Norsk Skogmuseum	60
Klevfos Industrimuseum.....	71
Glomdalsmuseet	77
Anno museum Kongsvingerregionen	89
Musea i Nord-Østerdalen.....	100
Trysil Engerdal museum	111

Innledning

4,9 millioner bilder: Hva nå? har vært et tredelt prosjekt for Anno museum og Mjøsmuseet, hvor målet var å videreutvikle en metode for å gjøre prioriteringer i fotosamlingene, få en samlet oversikt over samlingene og gjøre prioriteringer i museenes fotosamlinger. Vi har i prosjektet testet og videreutviklet en metode for å kunne gjøre prioriteringer fotosamlingene, ved å prøve ut elementer fra Haugalandmuseets *Significance – et verktøy for å vurdere våre museumssamlinger* (2013) og Kulturrådets *Prioritering i bygningssamlinger* (2014). Museenes fotosamlinger har blitt gjennomgått i samarbeid med samlingsansvarlige og deretter registrert. Vi har vurdert oppbevaringsforholdene utfra Image Permanence Institute sitt vurderingssystem, og gitt dette arbeidet mye tid fordi det ikke har blitt vurdert i særlig grad tidligere. Prosjektets resultat er en samlet oversikt over fotosamlingene til Anno museum og Mjøsmuseet, vurderinger av enkeltsamlingene og en prioriteringsliste for hvert museum. Prioriteringslistene er ment å kunne brukes for interne ressursvalg i det daglige arbeidet med bevaring og digitalisering av fotomaterialet, og til å kunne søke om midler knyttet til prioriterte prosjekter som er for store til ordinær drift.

Bakgrunn for prosjektet

Problemstilling

4,9 millioner bilder: Hva nå? har vært både et kartleggings- og et prioriteringsprosjekt. Prosjektet har vært metodeutprøvende, som vil ha relevans for andre institusjoner med store fotografiske samlinger. Anno museum og Mjøsmuseet har gjennom mer enn 100 års drift akkumulert store fotosamlinger. Siden 1970-tallet har disse vært spesielt viktige for museene, til utstillinger, for bildebyråvirksomhet, bokutgivelser både lokalt, nasjonalt og internasjonalt, som dokumentasjon av egen virksomhet, kildemateriale for egen forskning og som søkbart innhold på DigitaltMuseum i senere år.

Men hvilken betydning har disse samlingene for våre museer? Hva har vi samlet inn og hva skal vi digitalisere og publisere? Fotosamlingene skal både *bevares* og *formidles*, og dette må gjøres ut ifra en begrunnet prioritering som er i samsvar med museenes strategi- og handlingsplaner.

Strategier og planer

I sin strategiske plan for 2015-2018 fokuserer Anno museum på *utvikling og profesjonalisering* av et samlet museumsfaglig miljø. Museet har de siste årene utviklet sitt samlingsforvaltningsplanverk hvor også fotomaterialet inngår. Vi jobber med rutineutvikling og organisering på tvers av avdelingene. Et eksempel er etableringen av en felles fototjeneste under den nye Dokumentasjonsenheten (fellestjeneste for dokumentasjon og samlingsforvaltning). *Plan for Samlingsforvaltning 2014-2020* peker på felles utfordringer for forvaltning av samlingene. *Forum for samlingsforvaltning* har de siste årene konkretisert disse utfordringene i *Handlingsplan for samlingsforvaltning 2016-2020*. Omtale av fotosamlingene peker i stor grad nettopp på fotoprioriteringsprosjektet:

Foto er en samlingskategori hvor det er et stort behov for å gå systematisk til verks med prioriteringer grunnet mengde og omfang, og at vi har for lite kunnskap om hva samlingene rommer. I 2015 ble det igangsatt et felles fotoprojekt i Anno museum. Prosjektets mål er å få oversikt over og prioritere i fotosamlingene gjennom å teste og videreutvikle en metode for prioritering i fotosamlinger, basert på flere metoder fra andre samlingskategorier. Det vil bli laget en samlet oversikt over fotosamlingene, som skal brukes som basis for kunnskap om og

formidling av våre fotosamlinger på et overordnet nivå. Deler av listene vil kunne publiseres slik at våre brukere har mulighet til å se hva vi har. Oversiktene danner grunnlag for prioriteringer i forhold til interne ressursvalg, nye inntak og søknader om midler til større prosjekter. For å kunne gjøre prioriteringer må vi imidlertid også ha et utgangspunkt for å ta stilling til hva som er viktig og ikke, slik som plangrunnlag, mål og overordnede satsningsområder. Prioriteringene må kunne knyttes opp mot avdelingenes særlige fokusområder og Anno museum sin innsamlingspolitikk, blant annet. Dette trengs på hver avdeling, men bør også ses i en større sammenheng i Anno. (...) Kartlegging av samlingene er forutsetning for profesjonalisering av forvaltningen, med grunnleggende kunnskap om fotosamlingene våre. Det finnes lokale oversikter, men både tallmaterialet og innholdsbeskrivelser er mangelfulle. Det er behov for en strategi og en planmessig tilnærming til det å prioritere i fotosamlingene¹.

Mjøsmuseet har vedtatt sammenslåing av fotoressursene på Gjøvik og Toten, plassert i Kauffeldtgården i Gjøvik sentrum, med magasiner ved Holmen Brenneri. Museet er inne i flere prosesser knyttet til forvaltning og formidling av fotografiene, og hadde på samme tidspunkt som Anno museum behov for å ta dette løftet i fotografiforvaltningen.

Søknad til Program for Samlingsforvaltning

Disse utfordringene er bakgrunn for prosjektet for prioritering i fotosamlingene og for vår søknad til *Program for Samlingsforvaltning* hos Kulturrådet i 2015 sammen med Mjøsmuseet. Vi fikk toårig støtte på totalt kr. 450.000 fra programmet, med total prosjektramme på kr. 855.000.

Metodikken som brukes i dette prosjektet er ikke tidligere brukt på et så stort og sammensatt fotomateriale. Erfaringene fra prosjektet vil derfor være nyttige for andre institusjoner. Prioriteringene skal brukes til interne ressursvalg i det daglige arbeidet med bevaring og digitalisering av fotomateriale, og til å søke om midler knyttet til prioriterte prosjekter som er for store for ordinær drift. Høyt prioriterte formidlingsoppgaver vil kunne løftes inn en samlet plan for digitalisering av samlingene hos museene.

Prosjektleder har deltatt i de to workshopene som Kulturrådet har arrangert for program for Samlingsforvaltning.

Fotosamlingene

Anno museum og Mjøsmuseet har sammenfallende utfordringer knyttet til forvaltning av sine fotosamlinger. Museene dekker områdene som Mjøsa tidligere bandt sammen, og ikke adskilte som i dag. Vi utfyller hverandres kildemateriale geografisk fra fotografer som opererte på begge sider av Mjøs-regionen. Mens det på Gjøviksiden er ivarettatt flere tidlige profesjonelle fotoarkiv på Gjøviksiden, har Hamarsiden mistet flere tidlige fotografarkiv i brann eller ved arkivering i Mjøsa. Kontrasten mellom Mjøs-regionen og fjell- og dal-regionene i Hedmark, er også interessant i dette totalbildet. Felles institusjonshistorikk ligger i fotobevaringsarbeidet som ble igangsatt på 1970-tallet, med store mengder avfotografering av fotografi i privat eie, først og fremst ved Musea i Nord-Østerdalen, Domkirkeodden og Toten økomuseum.

¹ Del 2, Plan for samlingsforvaltning. Handlingsplan 2016-2020, Anno museum

Ved oppstarten av prosjektet ble det vurdert at Anno museum har 4,3 millioner fotografi. Av dette var 330.000 digitalt registrert (med varierende kvalitet), hvorav 240.000 med digitalt bilde og 150.000 tilgjengelig via DigitaltMuseum. Mjøsmuseet var oppført med ca. 600.000 fotografi. Av dette var 15.000 digitalt registrert (med varierende kvalitet), hvorav 6.000 har digitalt bilde og 800 var så langt tilgjengelig via DigitaltMuseum.

Prosjektbemanning/utføring

Prosjektets suksess har vært avhengig av kontinuitet og ressurser som har vært avsatt til kun dette arbeidet. Midlene fra Kulturrådet ble derfor brukt til å engasjere en kompetent fotoarkivar med bred erfaring og spesialkompetanse innenfor feltet for å videreutvikle metodikken for å prioritere i fotosamlingene. *Toril Cecilie Skaaraas Hofseth* ble engasjert som prosjektmedarbeider fra 1.2.2016, først i 40% og i perioden 1.4.2016-31.3.2017 i 80% stilling. Øvrig innsats i prosjektet har vært egeninnsats fra museene med fotoansvarlige, fotografer, avdelingsdirektører og konservatorer. Fotokonservator Kathrine Kilde har også blitt konsultert angående standarder for oppbevaringsforhold for ulike typer foto, og tolkning av disse.

Fra sommeren 2016 ble alle involverte museer besøkt og alle fotosamlinger gjennomgått. Det har vært et samarbeid mellom prosjektgruppe og fotograf/fotoarkivar/fotoansvarlig, sammen med ledelsen. Metoden er konkretisert i ett skjema som er brukt på hver enkeltsamling, og er registrert med tilgjengelig informasjon. Vi har sett på hvor mye som er registrert, digitalisert og publisert på DigitaltMuseum. I tillegg har vi sett på emballering og oppbevaringsforhold, og gjennomført klimamålinger da det tidligere i liten grad har blitt gjort på flere av museene. Metoden er brukt på alle samlinger, slik at hver samling har blitt vurdert i et eget skjema og resultert i en prioriteringsliste hvor akutte og høyt prioriterte samlinger er løftet frem.

Det er til slutt laget en status og oppsummering til hvert museum/avdeling. Her er det oppsummert generelt om samlingene, oppbevaringsforhold med emballering og klimamålinger, tilstand, antall foto, tall på registreringer, digitaliseringer og publiseringer og en overordnet prioritering med anbefalte tiltak. Hvert museum/avdeling har mottatt samlingsskjemaene, til sammen 288 skjema. Nå når vi har oversikt over alle samlingene, har det gitt grunnlag til hvordan vi kan prioritere arbeidet videre, og søke etter midler ved å trekke ut større samlinger som prosjekt.

Metodeutvikling

Føringer

Stortingsmelding nr. 49 Framtidas museum har som mål: *Museenes samlinger skal sikres og bevares best mulig for ettertiden og gjøres tilgjengelig for publikum og for forskning. Viktige delmål vil være gode sikrings- og bevaringsforhold samt prioritering og koordinering av samlingene.*

Både Anno museum og Mjøsmuseet er medlem av ICOM og er dermed forpliktet til å overholde **ICOMs etiske regelverk**: *Museet skal trekke opp og iverksette retningslinjer for å sikre at samlingene (både permanente og midlertidig deponerte gjenstander) og informasjonen knyttet til dem er tilfredsstillende dokumentert. Dokumentasjonen skal være tilgjengelig for løpende bruk og retningslinjene skal sikre at den vil bli overført til kommende generasjoner på så gode og trygge betingelser som mulig, tatt i betraktning etablert kunnskap og foreliggende ressurser.*

Kulturrådet arbeider for en profesjonalisering og kvalitetsheving av samlingsforvaltningen gjennom formidling av faglige råd, veiledninger og standarder. *ABM-skrift #55 Digitalisering av fotosamlinger* har som mål med veiledningen er å sikre kvalitet og standardisering i digitaliseringsarbeidet. *ABM-skrift #44 Standard for fotokatalogisering* standardiserer dokumentasjonen av fotografi i norske museer og har som målsetting at rommet for tolkning innen katalogisering skal minimaliseres.

Anno museums strategi for 2015-19: *Vi skal ivareta representative samlinger som danner bakgrunn for museenes forsknings- og kunnskapsproduksjon. Viten om kultur- og naturhistorien skal omsettes til opplevelser for alle. Vi skal ha en felles og helhetlig innsamlingspolitikk og samlingsforvaltning for bygninger, materiell og immateriell kulturarv.*

Metodikk

Haugalandmuseene gjennomførte i 2012 prosjektet *Prioritering av samlingene*. I arbeidet med samlingsforvaltningsplanen som de vedtok i 2011, støttet de på mange utfordringer knyttet til omfang, mengden av ikke-katalogiserte samlinger, innsamling og avhending. Dette ledet dem inn i en prosess med diskusjoner om prioriteringer og gradering av samlinger. Det er ikke nasjonale retningslinjer for vurdering og prioriteringer, men det finnes forskjellige metoder i andre land. Haugalandmuseet prøvde derfor ut den australske metoden *Significance 2.0* og den britiske *Reviewing Significance 2.0*. *Significance* blir beskrevet som *betydningen og verdien i en gjenstand eller samling, eller hva som gjør den viktig*. Metoden tar for seg å hente inn all tilgjengelig kunnskap om objekter, samlinger eller større prosjekter, og er en analyse av historiske, estetiske, vitenskapelige og sosiale eller religiøse verdier som skal danne grunnlag for en vurdering av samlingens betydning². Deres erfaring er at den australske metoden er beskrivende og kvalitativ, som gir en konklusjon som vektlegger høy eller lav betydning. Den britiske metoden heller mot det kvantitative og utvider vurderingen med å trekke inn bruks-/formidlingsverdi og forvaltningsforhold i større grad. Haugalandmuseet fant den australske metoden mest hensiktsmessig. Deres konklusjon er at *vurdering av en samlings betydning henger nøye sammen med revisjon. Og at uten å skaffe seg en god oversikt, er det vanskelig å vurdere alle aspekter. Innhenting av kunnskaper, oversikt og revisjon av objektene og vurdering av betydning med Significance 2.0-metoden, peker seg ut som en riktig vei å gå i samlingsforvaltningen. Neste steg er utvikling av en matrise som ender ut i en gradering av samlingene i f.eks. A, B, C og D nivå³.*

Som en videreføring av Haugalandsmuseets prosjekt prøvde Regionmuseene i Rogaland, ved fotoarkivar Madli Hjermann, ut ulike metoder for å vurdere fotosamlingenes betydning. Målet med prosjektet var å synliggjøre hvorfor, hvordan og i hvilke sammenhenger man bør benytte en felles metode for å gjøre prioriteringer⁴. De baserte seg på deres egen *Standard for forvaltning av fotosamlinger*⁵, *Assessing Museum Collections*⁶ og *Significance 2.0*⁷. Skjemaet de benyttet var hentet fra den nederlandske modellen *Assessing Museum Collections*, med noen endringer og suppleringer.

² Russel, Roslyn and Winkworth, Kylie (2009). *Significance 2.0. A guide to assessing the significance of collections*, Collections Council of Australia LTD

³ Vie, Grethe Paulsen (2013). *Significance – et verktøy for å vurdere våre museumssamlinger*, Haugalandmuseene

⁴ Hjermann, Madli (2015). *Vurdering av fotosamlingers betydning*.

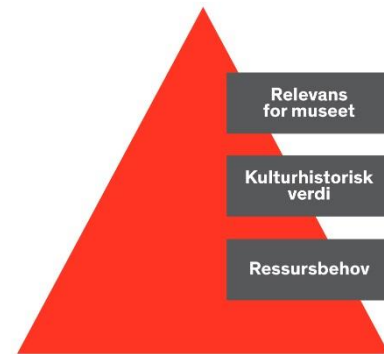
⁵ Hjermann, Madli (2013). *Standard for forvaltning av fotosamlinger*. Regionmuseene i Rogaland.

⁶ Versloot, Anne (2014). *Assessing Museum Collections. Collection valuation in six steps*, Cultural Heritage Agency, Ministry of Education, Culture and Science.

⁷ Russel, Roslyn and Winkworth, Kylie (2009). *Significance 2.0. A guide to assessing the significance of collections*, Collections Council of Australia LTD

Kulturrådet ga i 2014 ut en veiledning i *Prioritering av bygningssamlinger* og Anno museums prosjekt – med samme tittel – var en viktig medspiller i arbeidet. Metoden deles inn i sju trinn og oppsummeres i stikkordene **definer – vurder – prioriter**. Metoden kartlegger kulturhistorisk verdi, ressursbehov og hvilken relevans den har for museet. Disse tre vurderingstemaene blir hierarkisk ordnet; relevans for museet tillegges høyest vekt, så kulturhistorisk verdi og med ressursbehovet nederst.

I dette prosjektet har vi basert oss på de erfaringer som er gjort ved Regionmuseene i Rogaland, og vi har også konkludert med at den nederlandske metoden er den mest hensiktsmessige å bruke på fotosamlinger. Vi har tatt utgangspunkt i samme skjema som Regionmuseene i Rogaland benyttet og lagt inn/endret noen kriterier. Prosessen vi benyttet er basert på *Prioritering i bygningssamlinger* fra Kulturrådet, hvor metoden deles inn i tre hoveddeler; Definer – Vurder – Prioriter.

Digitaliseringsutfordringen som norske museer sto overfor utover begynnelsen av 2000-tallet resulterte i ABM-utvikling sitt skrift nr. 51; *Viktig og vakkert. Utvalgsprinsipper for fotografi*.

Prinsippene for utvalg og analysen som er benyttet her, har vi også tatt med oss inn i videreutviklingen av metoden. Som Haugalandsmuseet påpeker i sin vurdering trengs det en matrise som ender ut i en gradering av samlingene.

Prosjektet har derfor laget åtte kategorier for prioriteringer, som alle samlingene settes inn i. Disse kategoriene vektet mellom samlingens betydning og ressursbehov som er knyttet til videre arbeid. Kategoriene er delt opp slik:

- samlinger som trenger akutte ressurser, betydningsfulle eller liten betydning (kat. 1 og 2),
- betydningsfulle samlinger med høyt og lavt ressursbehov (kat. 3 og 4),
- lite betydningsfulle samlinger med høyt og lavt ressursbehov (kat. 5 og 6),
- samlinger som ikke trenger videre handling (kat. 7)
- samlinger som kan avhendes eller kasseres (kat. 8).

Hvis det har vært behov for å differensiere samlingene innenfor én kategori, er det blitt tilført «med prioritet». Metoden og prioriteringskategoriene beskrives utdypende i skjemaet senere i rapporten.

Vurderinger i prosjektet

Samlinger som anses som betydningsfulle med mye spennende innhold kan som følge av denne metoden bli vurdert med liten betydning og vurdering om avhending. Dette kan gjelde samlinger som er kommet til museet på grunn av geografisk tilhørighet, men som ikke samsvarer med museets strategi og prioritering. Hvis disse samlingene blir nedprioritert på museet hvor de oppbevares, må vi se om det vil bli prioritert frem på et nærliggende museum – selv om avgjørelsen om avhending til et

annet museum er utfordrende for en samling som anses for å ha stort potensial. Disse diskusjonene bør løftes opp i museets ledelse og styre, slik at vurderingene bidrar til å finne hvilken betydning og hvilket potensial samlingen kan ha *for museet*.

Parallelt med kartleggingen av samlingene, har metoden blitt vurdert og endret. Noen kriterier er tatt ut og andre er endret på. For en grundig analyse av samlingene, brukes metoden for å finne hvilken betydning samlingen kan ha for museets formidling, forskning, forvaltning og forretning. Skjemaene kan også brukes som en informasjonsbank om samlingene, som inneholder (eller viser til) all tilgjengelig informasjon vi har om innhold, fotograf, proveniens, kompletthet, eierskap, forvaltningsressurser, kulturhistorisk kontekst og bruksverdi.

Prosjektet har til sammen kartlagt 288 samlinger i Anno museum og Mjøsmuseet, henholdsvis 248 og 39 samlinger, som til sammen består av anslagsvis 5,4 millioner fotografi. Med disse store samlingene følger også en del utfordringer knyttet til samlingsforvaltningsarbeidet. Det er en skjevhet mellom bevilgede ressurser og det arbeidet som kreves for å bevare, tilgjengeliggjøre og formidle samlingene. Med prosjektets kartlegging av samlingene, er det nå skaffet en oversikt som kan danne grunnlag for de samlingsutviklingsplaner som det videre fotoarbeidet har behov for. Deler av fotosamlingene kommer inn til museene passivt, og ettersom det har vært en manglende planmessighet i samlingsutviklingen for foto, har det resultert i at museene mottar «alt» som kommer inn. Mye av aksjesjonshistorikken er blitt ført i protokoller og noe er registrert i Primus, men det er allikevel mye informasjon rundt proveniensen til samlingene som ikke er skrevet ned. Med utskiftninger i fagpersonale vil det i ettertiden være vanskelig å innhente denne informasjonen. Ved å samle tilgjengelig informasjon ved mottak og vurdere aksjesjonen mot samlingsutviklingsplaner, vil sterkere proveniens gi samlingene en større betydning for museet.

Samlingsutviklingsplaner og revidering

En utfordring har vært at museenes samlingsutviklingsplaner og strategier enten har mangler, eller at de favner så bredt at det har vært vanskelig å bruke det som grunnlag for prioriteringen. Samlingsutviklingsplanen og museenes strategi er de viktigste støttene som prioriteringen bør baseres på. I Anno museums handlingsplan for 2016-2020 er det vedtatt at det skal utarbeides en felles innsamlingspolitikk;

Med Kulturrådets anbefalinger, særlig knyttet til Spectrum, og Anno museum sin strategiplan for 2015-2019 er «samlingsutvikling» blitt et mer aktuelt begrep for det å definere kursen for videre samlingsarbeid enn «innsamling». Strategiplanen slår fast at det skal utarbeides en felles innsamlingspolitikk. Dette handler både om å få grep om ukontrollert tilvekst, i mengde og innhold, og om å oppnå en mer aktiv innsamling. I dag er en stor del av innsamlingen passiv; dvs. inntak av materiale som museet sjøl ikke har tatt initiativet til og som er lite målrettet. Det har også vært et uttrykt ønske om innsamlingsplaner, med utgangspunkt i oversikter over hva vi har fra før. Samlingsutvikling favner imidlertid bredere enn som så; Det handler også om å definere hva vi vil med samlingene og også hvordan vi kan utvikle de samlingene vi har.⁸

Disse planene og denne kartleggingen av fotosamlingene er avhengige av hverandre for å kunne utvikles. Det vil derfor være behov for en *revidering av prioriteringen* etter at disse planene er utviklet, og det vil gi prioriteringen en større forankring i museenes mål og strategier. Skjemaene som er opprettet til hver samling er ment å være levende dokumenter der man kan endre og tilføre ny

⁸ Del 2, Plan for samlingsforvaltning. Handlingsplan 2016-2020, Anno museum

informasjon. Vi erfarer også at det hadde vært en fordel om denne prioriteringen og skjemaene hadde hatt en webløsning, eller om det hadde vært integrert i Primus. Dette både for å lette søk og for å kunne sikre seg den sist oppdaterte versjonen.

Etterslep i tilgjengeliggjøring

I Anno museum regner vi nå at museene forvalter til sammen rundt 4,6 millioner fotografi. 8,2% (375.717) er registrert i Primus, og 4,7% (216.945) er gjort tilgjengelig på DigitaltMuseum (92.268 av disse med lisenser for gjenbruk). Anno museum er av museene som har flest tilgjengelige filer søkbare, men mer enn 95% av samlingene er ikke tilgjengelig på internett. I Mjøsmuseet forvaltes rundt 800.000 fotografi, hvorav 2,3% (18.508) er registrert i Primus og 0,1% (1.263) er publisert. Dette antallet utgjør en stor forvaltningsmessig utfordring for museene, og er samtidig en rik kilde til kulturhistorisk kunnskap. Fotografiet gir innsikt i folkeliv, sosial kultur, klesdrakt, levesett, endringer i kulturlandskapet og en mengde andre forskningsfelt. Det fysiske fotografiske kulturarvmaterialet er nå tidsmessig avgrenset fra det tidligste Hedemarkenfotografiet fra 1840-tallet, frem til begynnelsen av 2000-tallet da det digitale fotografiet i all hovedsak ble dominerende.

Samlingsutviklingsplanene vil vise størrelsen til arkivene som befinner seg i museene i dag, og gi et anslag på hvordan de vil vokse i framtiden. Grunnstammen i mange av museene består av avfotografering av private historiske fotografi, som er et resultat av den store innsatsen som er gjort i flere kommuner. Framover kan vi også anta at mange av disse fotografiene og private album vil tilbys museene. Mengdeproblematikken i museene begrenser seg ikke bare til de store museale samlingene i dag, men dreier seg også om de betydelige mengdene bevaringsverdige fotografi i privat eie.

Behov for gradering

Samlingene består av historisk fotografi, dokumentasjonsfotografi og samtidsdokumentasjon, avisarkiv og fotografarkiv. Det er samlinger fra amatørfotografer, profesjonelle fotografer og institusjoner. Innenfor dokumentasjon og samtidsdokumentasjon har flere av museene betydelige samlinger som er bygget opp av museets egne fotografer. Det store antallet kommer fra avis- og fotografarkivene. Til eksempel regnes det at Domkirkeodden forvalter anslagsvis 3,7 millioner fotografi. Av disse er 1,2 millioner fra studiofotografarkiv og 1,9 millioner fra avisarkiv. På Anno museum Kongsvingerregionen regnes det anslagsvis 235.000 fotografi, hvorav studiofotografarkivene utgjør ca. 215.000. På grunn av museenes tid- og ressursbegrensninger er mange av studiofotografarkivene, både eldre og fra nyere tid, ofte allerede nedprioritert. Det er for store kostnader knyttet til én publisering av ett privatopptak til å prioritere dette arbeidet. Men for fotografiet som en historisk kilde, kan serialiteten i disse arkivene gi verdifull informasjon om et avgrenset tema og tidsperiode, som for eksempel drakt eller bruk av nåler.

Vi ser at det er hensiktsmessig å lage et skille i samlingene våre; de betydningsfulle samlingene og de samlingene med liten betydning, men som likevel er relevante for museets formål. Små og mellomstore samlinger har blitt vurdert etter mange kriterier og satt i kategori med betydning eller liten betydning. Flere avisarkiv og fotografarkiv er svært omfangsrike. Noen museer velger å digitalisere fotografens bestillingsprotokoll slik at de avbildede blir søkbare på DigitaltMuseum, hvor digitaliseringa av fotografiet kan gjøres ved en eventuell forespørsel. Ved å gjennomgå arkivene kan en sortere ut de opptakene som er gjort utenfor studio og interessante personportretter (person, bekledning eller andre interessefelt ved museene), og la dette inngå i den betydningsfulle samlingen.

Større deler av arkivene kan digitaliseres etter museenes prioritering, på forespørsel ved forsknings- og formidlingsformål.

Magasinbehov

Som en følge av mengdeproblematikken i fotosamlingene og andelen ressurser som er satt av til dette arbeidet, har det vært viktig å undersøke oppbevaringsforholdene for å kunne se hvilke endringer som kan gi en bedret levetid på samlingene. Det store arbeidet i fotosamlingene i dag legges i digitalisering og tilgjengeliggjøring av samlingene på nett. Vi har vurdert at det må legges større vekt på å bedre oppbevaringsforholdene, før vi kan prioritere tilgjengeligjøringen. For å forlenge levetiden på fotosamlingene må museene utvikle bevaringsplaner. Deler av samlingene har større eller mindre skader. Den vanligste og mest alvorlige skaden er kjemisk nedbryting. Dette kan museene bremse selv ved å ha gode oppbevaringsforhold for samlingene.

Per i dag har Anno museum kun ett klimastyrt magasin som styrer både temperatur og relativ fuktighet (RH).⁹ I dette magasinet oppbevares ca. 1% av Anno museum sine fotoarkiver. I samarbeid med Vigdis Vingelsgaard og bevaringstjenesten i Anno har prosjektet gjort klimamålinger på de fleste oppbevaringssteder. De viser at størstedelen av fotomaterialet oppbevares i et klima som er skadelig for materialet, i henhold til kriterier satt av Peter Z. Adelstein hos Image Permanence Institute (IPI). IPI er anerkjent som verdensledende innen utvikling av praksis for bevaring av fotografi.

Oppbevaringsforhold	Glassplater	Cellulose-nitrat	Cellulose-acetat		Polyesterfilm		Fotopapirkopier		Inkjetkopier	Magnetisk tape		CD DVD
			S/H	Farger	S/H	Farger	S/H	Farger		Acetat	Polyester	
ROM (20°C)	Akseptabel	Nei	Nei	Nei	Bra	Nei	Bra	Nei	Akseptabel	Nei	Nei	Akseptabel
KJØLIG (12°C)	Bra	Nei	Nei	Nei	Bra	Nei	Bra	Nei	Akseptabel	Akseptabel	Bra	Bra
KALDT (4°C)	Meget bra	Bra	Bra	Bra	Meget bra	Bra	Meget bra	Bra	Bra	Bra	Bra	Bra
FRYST (0°C)	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Bra	Bra	Nei

Nedbrutt cellulose acetat og cellulose nitrat bør fryses.

Nei	- vil sannsynligvis føre til betydelig skade
Akseptabel	- møter ikke ISO-anbefalingene, men kan være tilfredsstillende i lengre perioder
Bra	- tilsvarer ISO-anbefalinger
Meget bra	- vil forlenge levetiden

Tabellen over er hentet fra IPI Media Storage, Peter Z. Adelstein, Image Permanence Institute og viser oppbevaringsfold for forskjellig fotomateriale. Merk at tabellen viser temperatur og ikke relativ luftfuktighet. Anno museums temperaturer er i hovedsak innenfor det svarte feltet.

Størstedelen av fotomaterialet er opptatt på enten cellulosenitrat- eller celluloseacetatbase. Dette er materiale som krever lav temperatur og stabil RH for langtidsoppbevaring. Slike forhold har vi ikke i Anno museum eller på Mjøsmuseet. Materiale som har tydelige tegn på nedbrytning har blitt kommentert, mens tilstandsvurderinger på samlinger må gjøres av en fotokonservator.

⁹ Glomdalsmuseet har et klimastyrt arkiv, hvor glassplater oppbevares. Ca. 58% av museets samlinger oppbevares utenfor dette magasinet.

Fotokonservator Kathrine Kilde har blitt konsultert for å diskutere spørsmål om forventet levetid på negativmateriale med begynnende kjemisk nedbrytning. *Det er mange faktorer som spiller inn rundt forventet levetid, som for eksempel kvaliteten på materialene i utgangspunktet, hvordan de er behandlet i tiden etter fremstilling og hvorvidt oppbevaringsforholdene har vært svært varierende. (...) Etter en viss tid, også avhengig av, og varierende i forhold til, mange faktorer, vil nedbrytingen akselerere.*¹⁰

Image Permanence Institute (IPI) har forsket på nedbrytning av **acetat-film** (og også erfart at tidsaspektet for nitratfilm ikke er så ulikt - ref. Jens Gold, 2017) og for eksempel funnet ut hva tabellen til venstre viser:

TABELL 1 Oppbevaringsforhold	Antall år før nedbrutt ACETAT-materiale nedbrytes ytterligere:	TABELL 2 Oppbevaringsforhold	Antall år før fargestoffer i fotomaterialer nedbrytes; faling/fargestikk inntreffer:
-1°C og 20%RH	540 år	-1°C og 20%RH	8000 år
-1°C og 50%RH	110 år	-1°C og 50%RH	800 år
10°C og 20%RH	100 år	10°C og 20%RH	1000 år
10°C og 50%RH	25 år	10°C og 50%RH	175 år
21°C og 20%RH	20 år	21°C og 20%RH	180 år
21°C og 50%RH	5 år	21°C og 50%RH	40 år

IPI har ved kunstige eldningsforsøk også funnet frem til hvor lenge fargestoffene i fotografiske **fargematerialer** er holdbare, se tabell 2, over t.h., altså hvor lang tid det tar før fargestoffene i nye fargebilder falmer og brytes ned. OBS: basen, plast eller papir, forringes selvfølgelig også, tabellen på neste side viser anbefalte oppbevaringsforhold.

Tabellene over er hentet fra Kilde sitt skriv, og gir en indikasjon på ytterligere nedbrytning av acetat- (og nitrat-) materiale og fargestoffer, basert på forholdet mellom temperatur og RH. Det viser at det er mye tid å hente ved å senke temperatur og kontrollere RH. Høyeste temperatur målt i fotomagasinene er 27°C og laveste er 10°C. Høyeste RH er målt til 67% og laveste 8% (se klimamålinger senere i rapporten). I samarbeid med Vigdis Vingelsgaard og bevaringstjenesten er det satt i gang tiltak på noen av magasinene. Arbeidet med å bedre oppbevaringsforholdene bør intensiveres, og museene/avdelingene oppfordres til å kontakte bevaringstjenesten i Anno og en fotokonservator til dette arbeidet.

¹⁰ Kilde, Kathrine (2017). Langsiktig bevaring av fotografiske samlinger/forventet levetid på nedbrutt materiale (vedlegg).

Oppsummering: 5,4 millioner fotografi

Ved endt prosjekt anslår vi at Anno museum har ca. 4,6 millioner fotografi og Mjøsmuseet har ca. 800.000 fotografi – til sammen anslagsvis 5,4 millioner fotografi. Flere av samlingene er ikke talt opp enkeltvis, men det er gitt et anslag av antall negativer. Prosjektet har videreutviklet en metode som kartlegger fotosamlingene våre. Vi har vurdert samlingenes betydning, og satt samlingene inn i åtte prioriteringskategorier. 288 fotosamlinger i museer over et stort geografisk område er blitt kartlagt – fra Eidskog i sør til Tynset i nord, og fra vestsida av Mjøsa til svenskegrensa i øst. Det er laget en samlet oversikt over fotosamlingene, sammen med en prioriteringsliste for museene og dokumentasjonsenheten i Anno museum. Det er startet klimamålinger i oppbevaringsstedene. Disse målingene er ikke avsluttet, men vil ligge videre utover prosjektperioden for å registrere svingninger gjennom et helt år.

Alle samlingene har blitt vurdert med metoden for vurdering og prioritering med egne skjemaer. Disse skjemaene belyser samlingene etter endt prosjektperiode, og prosjektets mål videre er at skjemaene holdes levende ved at fotoansvarlige supplerer denne informasjonen. I Anno museums handlingsplan for 2016-2020 er det vedtatt at det skal utarbeides samlingsutviklingsplaner, og skjemaene må derfor *revideres* etter at disse planene er integrert.

Fotoprioriteringsprosjektet har økt oppmerksomheten på fotosamlingene, og i løpet av prosjektperioden har flere museer startet registrering og digitalisering av fotosamlingene sine. Trysil Engerdal museum har ikke vært synlige på DigitaltMuseum tidligere, men har nå opprettet sin landingsside her. I Trysil har Anno museum og Trysil kommune blitt enige om en avtale hvor Trysil historiske fotosamling registreres i Primus, digitaliseres og publiseres under Trysil Engerdal museum sin landingsside. På Gammelskula er det gjort tematiske utvalg for registrering og digitalisering av museets egen fotosamling. Og det er opprettet dialog med Engerdal kommune om å tilgjengeliggjøre Engerdalssamlinga. I både Trysil og Engerdal har arbeidet med fotosamlingene hele veien vært et samarbeid mellom museene og kommunen, og det er derfor ikke hensiktsmessig å prøve å finne eier til de forskjellige bestanddelene, men se på det som hele samlinger. Migrasjonsmuseet har satt i gang et eget prosjekt for å kunne tilgjengeliggjøre sine samlinger for publikum via DigitaltMuseum, og vil innen kort tid ha sin egen landingsside her. Nordre Odalen kulturminnelag har inngått et samarbeid med Odalstunet om å overdra sitt historiske reproarkiv inn i Odalsmuseet sine fotosamlinger. Det er nå satt i gang registrering i Primus og publisering på DigitaltMuseum, under Odaltunet sin landingsside.

Til: Toril C. Skaaraas Hofseth, Fotoarkivar, Anno Museum
Emne: **LANGSIKTIG BEVARING AV FOTOGRAFISKE SAMLINGER/FORVENTET LEVETID PÅ NEDBRUTT MATERIALE**
Dato: 30.01.2017
Fra: Kathrine Kilde, Fotokonservator NKF-N, Fotokonservering K. Kilde

Jeg viser til vedlagte oversikt, på neste side (tabell 3), som gjengir ISO-anbefalte *maximum-verdier* av stabil temperatur og luftfuktighet for langtidsoppbevaring av ulike typer fotografiske materialer. Om anbefalte verdier overstiges, vil fotografiene nedbrytes i hurtigere tempo. Hvor mye hurtigere enn ved anbefalte verdier er kun anslagsvis mulig å estimere, det er mange faktorer som spiller inn, som for eksempel kvaliteten på materialene i utgangspunktet, hvordan de er behandlet i tiden etter fremstilling og hvorvidt oppbevaringsforholdene har vært svært varierende.

Om en samling fotografier over flere år har vært oppbevart under dårlige forhold, vil det forkorte den samlingens "levealder". Det finnes eksempler på foto-samlinger som har holdt seg overraskende godt tross lite gunstige oppbevaringsforhold. De fotografiske materialene i Skogmuseet er kanskje et eksempel på dette idet tilstandskategoriene i 1998, sammenlignet med vurderinger gjort nylig, generelt later til å ikke ha endret seg stort. Dette er svært oppløftende! Det innebærer likevel ikke at det er sannsynlig at samlingene kommer til å holde seg som nå i 20 år til. Etter en viss tid, også avhengig av, og varierende i forhold til, mange faktorer, vil nedbrytningen aksellerere. Hvorvidt det skjer innen få år, eller først om enda et par tiår eller mer, kan som nevnt bare vurderes omtrentlig. – Tabellene under viser noen eksempler på hvordan ulike oppbevaringsforhold kan innvirke på levetiden til acetatmaterialer (tabell 1) og fargestoffer i fotografiske fargematerialer (tabell 2). Om man tar utgangspunkt i dette og ser på Domkirkeoddens måling 12°C/32%RH (ref. Skaaraas) som eksempel på et av Annos bedre oppbevaringsforhold, er det sannsynlig at nedbrytningen her kan bli alvorlig om ca 30-75 år. Og om man tar for eksempel Kongsvingers måling på 23°C/58%RH (ref. Skaaraas) kan en kritisk nedbrytning her muligens skje allerede innen ca 5 år. Men om oppbevaringsforholdene gjøres optimale vil arkivets brukbarhet kunne forlenges med flere hundre år. Publikasjonen fra Dansk film institutt (DFI) *PRESERVE THEN SHOW* fra 2002 er et godt eksempel på langtids perspektiver av analoge samlinger på acetat- og nitratbasis. DFI, i samarbeid med Image Permanence Institute - Rochester N.Y. viser her hvor viktig og lønnsomt det er å satse først på langsiktig bevaring av originalmateriale og deretter stegvis digitalisere inn i fremtiden for tilgjengeliggjøring.

I tilfellet ANNO-museets fotografiske delsamlinger, anbefales det, med utgangspunkt i all informasjon jeg har mottatt, å bygge gode arkivforhold (kjølemagasin eller frysemagasin) i nærmeste fremtid slik at samlingene kan bevares for fremtidige generasjoner.

Image Permanence Institute (IPI) har forsket på nedbrytning av acetat-film (og også erfart at tidsaspektet for nitratfilm ikke er så ulikt - ref. Jens Gold, 2017) og for eksempel funnet ut hva tabellen til venstre viser:

TABELL 1 Oppbevaringsforhold	Antall år før nedbrutt ACETAT-materiale nedbrytes ytterligere:
-1°C og 20%RH	540 år
-1°C og 50%RH	110 år
10°C og 20%RH	100 år
10°C og 50%RH	25 år
21°C og 20%RH	20 år
21°C og 50%RH	5 år

TABELL 2 Oppbevaringsforhold	Antall år før fargestoffer i fotomaterialer nedbrytes; faling/fargestikk inntreffer:
-1°C og 20%RH	8000 år
-1°C og 50%RH	800 år
10°C og 20%RH	1000 år
10°C og 50%RH	175 år
21°C og 20%RH	180 år
21°C og 50%RH	40 år

IPI har ved kunstige eldningsforsøk også funnet frem til hvor lenge fargestoffene i fotografiske fargematerialer er holdbare, se tabell 2, over t.h., altså hvor lang tid det tar før fargestoffene i nye fargebilder falmer og brytes ned. OBS: basen, plast eller papir, forringes selvfølgelig også, tabellen på neste side viser anbefalte oppbevaringsforhold.

For acetat- og nitratmateriale er nedfrysing en veldig god måte å sikre seg bedre tid på. Dette er et forholdsvis enkelt grep som effektivt stanser nedbrytningen. Verdt å merke seg er at oppbevaring ved 10 grader også gir relativt god tidsgevinst.

Når det gjelder **glassplater** er det et forholdsvis stabilt materiale, mekaniske skader og skadelige oppbevaringsmaterialer er den største fienden. Sval lagring ved jevn RH på maximum 50% vil være bra.

TABELL 3 **Anbefalte verdier av temperatur og relativ fuktighet for langtidsoppbevaring av fotografiske materialer etter ISO (International Standardisation Organisation)**
Tabellen er hentet fra Skadet fotografisk materiale, Jens Gold / Norsk Kulturråd, 2014

Materiale	Base (bærer)	Prosess	Maksimal oppbevarings-temperatur i °C	Maksimal relativ luftfuktighet (RH) i %
Svart / hvitt	Glass	Tørrplate (gelatin på glass)	18°C	30 – 50 %
		Våtplate (kollodium på glass) (ISO 18918, 18934)		
	Papir	Sølv gelatin, albuminpapir, kollodiumpapir, kulltrykk (ISO 18920, ISO 18934)	16°C	50 %
	Cellulose-nitrat film	Sølv gelatin emulsjon (ISO 10356, ISO 18934)	2°C	20 – 30 %
	Cellulose-acetat film	Sølv gelatin emulsjon (ISO 18911, ISO 18934)	2°C 5°C 7°C	50 % 40 % 30 %
	Polyester-film	Sølv gelatin emulsjon (ISO 18911, ISO 18934)	21°C	50 %
Farge	Papir og plastikk	"Silver dye bleach" (Cibachrome/Ilfochrome), Dye transfer Instant photography/diffusion transfer (Polaroid, Kodak instant, Fujifilm instant) Pigment (Fresson, etc.) diazo Inkjet / blekkskriverutskrifter (ISO 18934, ISO 18920)	2°C	50 %
			5°C	40 %
	Papir	Kromogen farge (ISO 18934, ISO 18920)	2°C 5°C	50 % 40%
	Cellulose-nitrat	Kromogen farge (ISO 10356, ISO 18911, ISO 18934)	-10°C -3°C 2°C	50 % 40 % 30 %
	Cellulose-acetat	Kromogen farge (ISO 18911, ISO 18934)	-10°C -3°C 2°C	50 % 40 % 30 %
	Polyester-film	Kromogen farge (ISO 18911, ISO 18934)	-10°C -3°C 2°C	50 % 40 % 30 %

websider:

Det Danske Filminstitut: www.dfi.dk

Image Permanence Institute: www.imagepermanenceminstitute.org

International Organization for Standardization (ISO): www.iso.org

Litteratur:

Adelstein, Peter Z., (2009). IPI Media Storage, quick reference. 2nd edition. Image Permanence Institute

Del 2, Plan for samlingsforvaltning. Handlingsplan 2016-2020, Anno museum

Gold, Jens (2014). Skadet fotografisk materiale, Preus museum.

Hjermann, Madli (2013). Standard for forvaltning av fotosamlinger. Regionmuseene i Rogaland.

Hjermann, Madli (2015). Vurdering av fotosamlingers betydning.

Kilde, Kathrine (2017). Langsiktig bevaring av fotografiske samlinger/forventet levetid på nedbrutt materiale.

Leden, Siv (2014). Prioritering av bygningssamlinger, Kulturrådet.

Reed, Caroline (2012). Reviewing Significance 2.0. A framework for assessing museum collections' significance, management and use.

Russel, Roslyn and Winkworth, Kylie (2001). Significance. A guide to assessing the significance of cultural heritage objects and collections, Heritage Collections Council of Australia LTD

Russel, Roslyn and Winkworth, Kylie (2009). Significance 2.0. A guide to assessing the significance of collections, Collections Council of Australia LTD

Torgneskar, Per Olav (2008). Viktig og vakkert: utvalgsprinsipper for fotografi. ABM-skrift #51.

Torgneskar, Per Olav, Hylland, Ole Marius (2008). Standard for fotokatalogisering. ABM-skrift #44.

Ut av mørkerommet. Forvaltning av kulturhistorisk fotografi I Norge. (2006). ABM-skrift #34.

Versloot, Anne (2014). Assessing Museum Collections. Collection valuation in six steps, Cultural Heritage Agency, Ministry of Education, Culture and Science.

Vie, Grethe Paulsen (2013). Significance – et verktøy for å vurdere våre museumssamlinger, Haugalandmuseene

Østevik, Elin (2008). Eksponert. Kulturhistorisk fotografi i Sogn og Fjordane. Sogn og Fjordane fylkeskommune.

HJELPESKJEMA

SKJEMA FOR PRIORITERING AV FOTOSAMLINGER VED ANNO MUSEUM OG MJØSMUSEET

Introduksjon

Kriterier	Hjelpespørsmål
Avdelingens navn	
Samlingens navn	<i>Og eventuelt nummerering i Primus.</i>
Samlingens plassering	
Beskrivelse av samlingen	
Proveniens og kontekst	<i>Hvem er giver/siste eier/deponent? Aksjonsdato? Hva vet vi om opprinnelsen til samlingen? Er bruk og eierskap frem til i dag kjent, også tiden i museet? Hvordan former proveniensen samlingens betydning?</i>
Fotograf(er) / Samlingsskaper	<i>Informasjon kan hentes fra fotografregisteret i KulturNav</i>
Tilgjengelig informasjon	<i>Hvor kan man finne informasjon eller litteratur og samling eller fotograf? All innsamlet informasjon som trengs for å definere denne samlingen. Rådføring med personer som kan ha kunnskap om samlingen eller temaet. Dette vil med all sannsynlighet være av stor betydning for forståelsen av samlingens verdi. (Viktig punkt i Significance 2.0)</i>

Definer

	Kriterier	Hjelpespørsmål
«Fakta»	Type samling	Dokumentasjon, repro, historisk repro, original, unika
	Materiale/Teknikk	Unika (Daguerrotyp, ambrotyp, ferrotyp/tintype), glassplater (våte/tørre), negativer (celluloseacetat, cellulosenitrat, polyester), papirkopier (diverse teknikker)
	Antall nr / antall negativer	Antall løpenummer / antall negativnummer
	Tidsrom	Datering og hoveddatering
	Omfang	Hva består samlingen av? Hvis samlingen er uordnet kan den beskrives her.
Digital samlingsforvaltning	Registrert informasjon	Hva og hvor mye informasjon er registrert, og i henhold til Standard for fotokatalogisering (Felt 1-26 evt de obligatoriske 1, 3, 5, 7-11, 13, 17, 20-21, 25-26)? I tillegg bør 22 registreres. Hvilke felt gjenstår? Hvor stor del av samlingen bør registreres og digitaliseres? Hva er det ikke behov for å katalogisere?
	Digitalisert bilde:	Antall og kvalitet på dette. Hvor stor del av samlingen bør digitaliseres? Hva er det ikke behov for å digitalisere? Når er digitaliseringen gjort? Hvilken kvalitet har det? Hvor finnes de digitale kopiene? Er digitaliseringen gjort etter standarder – ABM-skrift #55 «Digitalisering av fotosamlinger» ?
	Publisert på Digitalt museum:	Antall med og antall uten bilde, og kvalitet på dette. Bør alt som er registrert og digitalisert publiseres?
Sikrings- og bevaringsforhold	Oppbevaringsforhold og emballasje:	Hvordan oppbevares samlingen nå? I hvilken emballasje og klima? Hvordan har den vært oppbevart tidligere? Er emballasjen optimal for materialet?
	Sikring	Institusjonen har selvstendig ansvar for sikring av samlingene (jmf Kultur- og kirke departementets årlige tilskuddsbrev til museene). Eksisterer det plan bestående av risikovurderinger, etablering av forebyggende og begrensende tiltak, samt planer for evakuering?
	Ordnet	I hvilken grad er materialet ordnet/systematisert? Er det samlet inn data som muliggjør gjenfinning, tilgjengelighet og oversiktighet? Har man tilgang til protokoller, registre o.l.?
	Tilstand	I hvilken tilstand fremstår bildene? Er de hele, er de i original tilstand, er det synlige bruksspor, er de egnet til bruk? Grader med kode 0-4 for tilstandskoder/tilstandsvurdering, se: ABM-skrift #44 «Standard for fotokatalogisering» .
	Kompletthet	Består samlingen av enkeltdeler som sammen utgjør en helhet? Er fotosamlingen en del av en større samling i museet etter samme opphavsperson?
Lowerk	Eierskap og begrensninger:	Er det inngått en juridisk avtale om eierskap? Er det begrensninger knyttet i form av klausuleringer, opphavsrett eller personvern? Er noen bilder etisk eller moralsk problematiske? Hvilken lisens har samlingen? I Primus deles rettighetstype inn i 1. Adgangsbegrensning. 2. Creative Commons. 3. Klausul. 4. Opphavsrett.
	Vernetid	Kan arkivet/samlingen publiseres? Hvordan fastslå vernetid og rettighetsinnehaver? Er opptaket gjort før 30.6.1995? Fotografi tatt før 30.6.1995: Før 1995 gjaldt regelen 15 år etter utløpet av fotografens dødsår eller 25 år etter bildet er tatt. Trår vernetiden i kraft etter 1995 gjelder 15 år/50 år. Fotografisk verk: 70 år etter utløpet av fotografens dødsår. Rettighetsinnehaver er fotografen. Ref. ABM-skrift #72 «Fotojuss for arkiv, bibliotek og museum» .
	Ressurser	Vil det koste mye tid, arbeidsinnsats, materiale, kompetanse å forvalte fotografiene/samlingen? Har museet plass, lagringsforhold, personell, tid og kompetanse til å forvalte fotografiene? Kostnader ved enkel registrering og digitalisering (kr. 40,50 pr. fotografi – 2017-kr) – se kostnadskalkyler i ABM-skrift #51 «Viktig og vakkert» . Kostnader ved emballering?
	Avdelingens vurdering	(1= svært viktig, 2= viktig, 3= mindre viktig, 4= lite viktig). Begrunn.

Vurder

	Kriterier	Hjelpespørsmål
Mål og samlingsutvikling	Institusjonens mål og prioriteringer	<i>Hvordan samsvarer fotosamlingen med institusjonens mål og prioriteringer? Er det samsvar med museets innsamlingsplaner, strategiplaner og satsningsområder?</i>
	Samlingsutvikling	<i>Representerer fotografiene relevant tilvekst til museets eksisterende samlinger? Utfyller de eller gjør de en samling mer komplett? Fyller samlingen huller i eksisterende bestand? Er samlingen et verdifullt og relevant tilskudd til museet og dets publikum?</i>
Kulturhistorisk kontekst	Historisk kontekst	<i>Hva vet vi om samlingens og motivenes historie? Er motivene knyttet til en bestemt person, gruppe, hendelse, sted, aktivitet i fortiden? Er det en dokumentasjon over en bestemt periode, tema, utvikling, tidsbilde eller levemåte? Kan motivene forstås i forhold til den perioden de ble tatt i? Har samlingens plassering en spesiell betydning (f.eks. plassering i et historisk miljø)?</i>
	Fotohistorisk kontekst	<i>Representerer bildene en bestemt teknikk/prosess, strømning, periode eller fotograf? Er det fotografiske verk eller bilder? Er det mange/få bevarte bilder fra perioden? Vurder motiv og fotografisk materiale.</i>
	Geografisk kontekst	<i>Er samlingen viktig i lokalt, regionalt, nasjonalt eller internasjonalt perspektiv? Er den viktig eller representativ for en bestemt geografisk plassering?</i>
	Sosial kontekst	<i>Er bildene viktig for identiteten til en gruppe? Har samlingen en sosial eller religiøs betydning for trossamfunn, politiske grupperinger eller andre minoriteter?</i>
Bruksverdi	Forskning	<i>Blir samlingen bevart på grunn av informasjonen den rommer, og kan den studeres? Dokumenterer samlingen handlingsbåren kunnskap – immateriell kulturarv? Bidrar den til økt forskningssamarbeid, både i museumsnettverket og mellom museene og forskningsmiljøer i kunnskapssektoren? Kan samlingen benyttes i studier, forskning, dokumentasjon eller som vitnesbyrd?</i>
	Formidling	<i>Blir bilder fra samlingen brukt til formidling, utstillinger, undervisning eller publikasjoner, eller er det planlagt brukt? Spiller de en særlig rolle i utstillinger? Hvilke temaer kan denne samlingen brukes til i formidling?</i>
	Forretning	<i>Genererer samlingen inntekter til organisasjonen? Trekker den besøkende – kan den brukes ifm reiselivsreklame? Er den betydningsfull for omdømmet til organisasjonen eller hvor velkjent den er?</i>
	Interesse utenfra	<i>Kommer det henvendelser om bildene til museet fra allmennheten eller for forskning? Er det gjengitt eksemplarer av bilder i publikasjoner, på sosiale medier eller lignende?</i>

Prioriter

Oppsummering / beskrivelse av betydning av samlingen

Skriv en oppsummering av informasjon, og beskriv betydningen til samlingen.

Skriv vurderingen av ressursbruk vedrørende registrering, digitalisering og emballering.

ISO-standard for oppbevaring av

Handlingsplan med anbefalte tiltak og prioritering

Anbefalte tiltak:

Prioriteringen:

Samlingen prioriteres i kategori

Utført av

[Navn]

I samarbeid med [navn]

Dato

Prioriteringskategorier

1 – Akutt ressursbehov – betydningsfull

Samlingen trenger akutt ressurser grunnet tilstand og/eller nåværende eller tidligere oppbevaringsforhold for å kunne benyttes i framtiden, og anses som sentral samling og viktig for museets egenart/karakter.

2 – Akutt ressursbehov – liten betydning

Samlingen trenger akutt ressurser grunnet tilstand og/eller oppbevaringsforhold for å kunne benyttes i framtiden. Imidlertid anses samlingen som å ha lav kulturhistorisk verdi for museet og bør derfor vurderes om videre bruk og forvaltning av samlingen.

3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov

Samlingen har stor kulturhistorisk verdi for museet, og/eller anses som sentral for museet og/eller viktig for museets egenart/karakter. Det kreves lite for å møte anbefalte tiltak.

4 – Betydningsfull – høyt ressursbehov

Samlingen har stor kulturhistorisk verdi for museet, og/eller anses som sentral for museet og/eller viktig for museets egenart/karakter. Imidlertid kreves det store økonomiske ressurser for å møte anbefalte tiltak.

5 – Liten betydning – lavt ressursbehov

Samlingen har lav kulturhistorisk verdi for museet, men er relevant for museets formål. Eller samlingen har vern eller klausuleringer som tilsier at materialet ikke kan brukes fritt. Det kreves lite for å møte anbefalte tiltak.

6 – Liten betydning – høyt ressursbehov

Samlingen har lav kulturhistorisk verdi for museet, men er relevant for museets formål. Imidlertid kreves det store økonomiske ressurser for å møte anbefalte tiltak.

7 – Samlingen trenger ingen videre handling

Samlingen er emballert, registrert, digitalisert og publisert, og møter ISO-standarder for oppbevaring.

8 – Samlingen kan avhendes eller kasseres

Samlingen har lav eller ingen relevans for museet, og kan vurderes avhendet til annen bevaringsinstitusjon. Eller - samlingen består av skadet fotografisk materiale og vurderes som totalskadet og kan kasseres. Beslutningen skal forankres i avdelingens/museets styre og ledelse, og følge de avhendingsprosedyrer som er bestemt av museet.

Fotosamlingene – status

Hamar brygge. Bebyggelsen rundt Stortorvet (utsnitt) Foto: Hans Emil Erichsen, Domkirkeoddens fotoarkiv, HHB-08780

Mjøsmuseet

Mjøsmuseet AS skal være et møtested for arbeid med natur, kultur, kunst og teknologi mellom fortid, nåtid og fremtid i museets ansvarsområde. Museet skal videreutvikle sin kompetanse på Mjøsas natur- og kulturhistorie. Museet er en vitenskapelig institusjon som skal drive forskning, dokumentasjon, innsamling, aktivisering, vern og formidling knyttet til den totale historien i ansvarsområdet. Museet skal samarbeide med offentlige myndigheter, næringslivet og private aktører med og for utvikling av museets ansvarsområde. Museet kan ta på seg nasjonale oppgaver. Driften av museet skal være i samsvar med retningslinjene for det internasjonale museumsforbundet (ICOM).

I konsolideringsdokumentet er det ført opp følgende faglige satsingsområder:

- Mennesket i Mjøslandskapet og vassdragshistorie
- Industrikultur, industrihistorie og tekniske kulturminner
- Tradisjonsmusikk

Steinbrua over Lenaelva ved Håjen, Lena, ant. 1936-38. Foto: Sigurd Bernhard Røisli, Mjøsmuseet, TMF-02176

Fotosamlinger på Mjøsmuseet:

Fotosamlingene til Mjøsmuseet oppbevares i dag på fem lokasjoner på Gjøvik og på Kapp. Det arbeides nå med å magasinere alt fotomateriale på Holmen brenneri. Mjøsmuseet bevarer samlinger fra de tidlige fotografene på Gjøvik og Toten, og oppbevarer store deler av fotografarkivene fra disse områdene, fra 1880-årene til i dag. I tillegg finner vi museenes dokumentasjonsamlinger, små og større amatørsamlinger, reposamlinger, bedrift- og tidsskiftarkiv, avisarkiv og Widerøe sine flyfotoarkiv. En stor del av samlingene er glassplater, mens hoveddelen av samlingene er celluloseacetat og -nitratnegativer. Samlingene som oppbevares på Holmen brenneri er godt systematisert. Det er registrert 39 fotosamlinger på Mjøsmuseet.

Samlingens navn	Antall	Type samling / innhold	Tidsperiode
Andreas Jensen	Ca. 500	Fotografarkiv	1915-1935
Antonius Skinderviken	100	Fotografarkiv	1900-1930
Bj. Bjuke	Ukjent		
Brynjar Eidstuen	1360		
Cdv-album	Ca. 100	Cdv, eldre	1850-1900
Diasarkiv, Toten	24.157	Dokumentasjonsarkiv	1974-2004
Eik maskin	1334	Bedriftsarkiv	
Eiketunets fotosamling	25.316	Reposamling	1984-
Fotograf Borglund	Ca. 23.000	Fotografarkiv; musikkliv	
Foto-Olsen	Ca. 23.000	Fotografarkiv	
Gjøvik Sparebanks samling	620	Reposamling	
Gunnar Simonsen	Ca. 35.000	Fotografarkiv; Portretter, eksteriør- og interiørfoto, flyfoto, reklame	1951-1996
Hallenberg Nilsen	6.300		
Hallenberg Nilsen - glassplater	1.021		
Heljar Westli	Ca. 5.000		
Ivar Hvalby	Ca. 15.000	Fotografarkiv; Portretter, bryllup, barn, repro	1937-1985
Jannicke Gonstad	1021		
Johan Holvik (inkl. Marie Haug Syvertsen, Gustav M. Behrends)	Ca. 90.000	Fotografarkiv	1918-1978
Jon Olav Andersen	697	Fotografarkiv; presse	1980-1990
L-serien, Toten	12.564	Dokumentasjon	1977-
Nelly Westby Knutsen (inkl. Hilda Julin, Astrid Idland og Finn Westby Knutsen)	Ca. 270.000	Fotografarkiv	1887-1974
Norske Gardsbruk	865	Dokumentasjon	- 1997
Odd Martin Hesjadalen	1.400		
R-serien, Toten	Ukjent		
Rogneby skole	Ca. 350	Dokumentasjon	1900-1924
Samhold	Ca. 40.000	Avisarkiv, Gjøvik	- 1998
SEFRAK	18.096	Kulturminneregistrering	1975-1995
Sigurd B. Røisli	Ca. 10.000	Amatørfotograf	1915-1965
Skibladner-restaurering	Ukjent	Dokumentasjon	1995
Skreia ungdomsskole	2-400		
Statens filmsentral	646	Undervisningsdias	
TM-serien, Toten	215		

TMR-serien, Toten	18.874		
Tora Prestesæter	Ukjent		
Totningen	7480	Avisarkiv	1985-1987
Våre hester	Ca. 30.000		
Wayne Glemmestad	2-3000	Fotografsamling; kirker	
Widerøe - Gjøvik	Ca. 2.000	Flyfoto	1935-1968
Widerøe - Toten	1825	Flyfoto	1960-1970
Tilsammen	Ca. 800.000		

Tilgjengeliggjøring:

Mjøsmuseet registrerer inn i Primus på forespørsel, både fra interne og eksterne, og har startet publisering på DigitaltMuseum. Det finnes kartotekkort og protokoller til det meste av fotografarkivene, disse står på Kauffeldtgården.

Antall foto tilsammen	800.000
Antall registrert i Primus	18.508
- %	2,3 %
Antall digitalisert	18.728
- %	2,3 %
Antall publisert	1263
- %	0,1 %

Magasinering og emballering:

Mjøsmuseet har vedtatt sammenslåing av fotoressursene på Gjøvik og Toten, plassert i Kauffeldtgården i Gjøvik sentrum, med magasiner på Holmen Brenneri. Magasinet er nå sikret mot vanninnsig fra fjellet. Det er alarmert med kort/kodetilgang. Gjøvik kommune er ansvarlige for sikring av magasinet. Fotomagasinet er klimastyrt med både temperatur- og fuktighetsstyring. Det er gjort en begrenset måling mellom september og oktober 2016, som viste en temperatur på ca. 16,8°C og 40% RH. Det bør gjøres målinger over en lengre periode, gjerne ett år, for å vurdere oppbevaringsforholdene. Men temperaturen bør senkes og holdes stabil i forhold til relativ luftfuktighet, se ISO-standarder. Det bør gjøres en vurdering av en fotokonservator på klimaforholdene.

Samlingene står hovedsakelig i opprinnelige konvolutter og esker, som er lite egnet for fotomaterialet. Arbeidet med å emballere fotosamlingene i syrefri emballasje er i gang. Fotoarkivar på Slottsfjellmuseet Rune Sørli omemballerer samtidig som han går gjennom arkivet i egen studie. Det er stor restanse på arbeidet.

Tilstand:

Det er varierende tilstand på samlingene, og i hovedsak ingen synlige tegn på nedbrytning. Det er en merkbar lukt i fotomagasinet på Holmen, og spesielt sterkt inne på nitratrommet. Her oppbevares det nedbrutte acetat- og nitratnegativer. Klimaanlegget fungerer for begge rommene, slik at avgassingene flyttes rundt i begge rommene. Ikke-nedbrutt fotomateriale som opptar disse gassene

kan akselerere sin egen nedbrytningsprosess. Det bør gjøres en vurdering av en fotokonservator på det nedbrutte materialet og se på mulige konserveringstiltak.

Prioritering:

- Se egne skjema for alle samlinger – til sammen 39 skjemaer.
- Det bør gjøres en vurdering av klimaforhold og nedbrutt materiale i fotomagasinene i samråd med fotokonservator.
- Samlingene som ikke har blitt vurdert har ukjent innhold, ikke blitt gjennomgått på museet eller ikke vært en del av prosjektets vurdering.

- Akutte samlinger som bør prioriteres:
 - Nelly Westby Knutsen (albumdelen)
 - Sigurd B. Røisli
 - Anthonius Skinderviken
 - Gunnar Simonsen
 - Ivar Hvalby
- Betydningsfulle samlinger som bør prioriteres:
 - Rogneby skole (deler av samlinga)
 - Hallenberg Nilsen, glassplater (deler av samlinga)
 - Jan Olav ndersen
 - Gunnar Simonsen (utvalgt materiale)
 - Ivar Hvalby (utvalgt materiale)
 - Nelly Westby Knutsen (deler av samlinga)
 - Johan Holvik

Prioriteringen	
Andreas Jensen	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Antonius Skinderviken	1 – Akutt ressursbehov – betydningsfull
Bj. Bjuke	-
Brynjar Eidstuen	-
Cdv-album	5 – Liten betydning – lavt ressursbehov
Diasarkiv, Toten	-
Eik maskin	2 – Akutt ressursbehov – liten betydning
Eiketunets fotosamling	-
Fotograf Borglund	-
Foto-Olsen	-
Gjøvik Sparebanks samling	-
Gunnar Simonsen	1 – Akutt ressursbehov – betydningsfull 3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov 6 – Liten betydning – høyt ressursbehov
Hallenberg Nilsen	5 – Liten betydning – lavt ressursbehov 8 – Samlingen kan avhendes eller kasseres
Hallenberg Nilsen - glassplater	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov 5 – Liten betydning – lavt ressursbehov
Heljar Westlli	-
Ivar Hvalby	1 – Akutt ressursbehov – betydningsfull 3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov 6 – Liten betydning – høyt ressursbehov

Jannicke Gonstad	-
Johan Holvik (inkl. Marie Haug Syvertsen, Gustav M. Behrends)	1 – Akutt ressursbehov – betydningsfull 4 – Betydningsfull – høyt ressursbehov
Jon Olav Andersen	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
L-serien, Toten	-
Nelly Westby Knutsen (inkl. Hilda Julin, Astrid Idland og Finn Westby Knutsen)	4 – Betydningsfull – høyt ressursbehov
Norske Gardsbruk	5 – Liten betydning – lavt ressursbehov
Odd Martin Hesjadalen	-
R-serien, Toten	-
Rogneby skole	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Samhold	6 – Liten betydning – høyt ressursbehov
SEFRAK	-
Sigurd B. Røisli	1 – Akutt ressursbehov – betydningsfull 3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Skibladder-restaurering	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Skreia ungdomsskole	5 – Liten betydning – lavt ressursbehov
Statens filmsentral	5 – Liten betydning – lavt ressursbehov
TM-serien, Toten	-
TMR-serien, Toten	-
Tora Prestesæter	-
Totningen	4 – Betydningsfull – høyt ressursbehov
Våre hester	-
Wayne Glemmestad	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Widerøe - Gjøvik	1 – Akutt ressursbehov – betydningsfull
Widerøe - Toten	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov

MJØSMUSEET

Avdelingsvis:	<p>Fotomateriale oppbevares på Holmen Brænderi, arbeidsrommet på Kauffeldtgården, i hvelv i kontorbygningen på Kapp Mjølkefabrikk, kjellerarkiv på kontorbygningen på Kapp Mjølkefabrikk og dokumentasjonssenteret på Kapp Mjølkefabrikk.</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Holmen Brænderi:</i> Det er planlagt at alt fotomateriale skal magasineres her etter hvert, men i dag oppbevares Gjøvik sitt fotomateriale her.• <i>Arbeidsrommet på Kauffeldtgården:</i> Albumene etter Nelly Westby Knutsen. Kartotekskort.• <i>Hvelv på Kapp:</i> Toten sitt fotomateriale.• <i>Kjellerarkiv på Kapp:</i> Diassamlinger.• <i>Dokumentasjonssenteret på Kapp:</i> Fotoarkiv fra tidsskrift
Oppbevaringsforhold:	<p>Klima</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Holmen brænderi:</i> Fotomagasin til Mjøsmuseet er på Holmen Brænderi. Magasinet er klimastyrt med temperatur på 14,8°C og 30% RH. Målinger gjort over fire uker i sept-okt 2016, viser: 16,8°C og 40% RH (17,3°C max og 16,7°C min, 41% RH max og 35% RH min) Det bør gjøres målinger over en lengre periode, gjerne ett år, for å vurdere oppbevaringsforholdene. Temperaturen bør senkes. <p>Magasinet har også et eget rom som i sin tid ble opprettet som et rom for oppbevaring av nitratmateriale. Mye av det som ble flyttet hit viste seg ikke bare å være nitrat, men også nedbrutt acetat. Det er sterk avgassing av nedbrutt acetat- og nitratmateriale. Ikke-nedbrutt fotomateriale som opptar disse gassene kan akselerere sin egen nedbrytningsprosess. Klimaanlegget fungerer for begge rommene, slik at avgassing flyttes mellom rommene.</p> <ul style="list-style-type: none">• Kvalitativt vurderingssystem for oppbevaring. Tabellen er hentet fra <i>IPI Media Storage</i>, Peter Z. Adelstein ved Image Permanence Institute, og viser oppbevaringsfold for forskjellig type fotomateriale. Merk at tabellen viser <u>temperatur og ikke relativ luftfuktighet</u>:

Oppbevaringsforhold	Glassplater	Cellulose nitrat	Cellulose acetat		Polyesterfilm		Fotopapir kopier		Inkjet kopier	Magnetisk tape		CD DVD
			S/H	Farger	S/H	Farger	S/H	Farger		Acetat	Polyester	
ROM (20°C)	Akseptabel	Nei	Nei	Nei	Bra	Nei	Bra	Nei	Akseptabel	Nei	Nei	Akseptabel
KJØLIG (12°C)	Bra	Nei	Nei	Nei	Bra	Nei	Bra	Nei	Akseptabel	Akseptabel	Bra	Bra
KALDT (4°C)	Meget bra	Bra	Bra	Bra	Meget bra	Bra	Meget bra	Bra	Bra	Bra	Bra	Bra
FRYST (0°C)	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Bra	Bra	Nei

Nedbrutt cellulose acetat og cellulose nitrat bør fryses.

NEI	- vil sannsynligvis føre til betydelig skade
AKSEPTABEL	- møter ikke ISO-anbefalingene, men kan være tilfredsstillende i lengre perioder
BRA	- tilsvarer ISO-anbefalinger
MEGET BRA	- vil forlenge levetiden

- ISO-standard for oppbevaring av **glassplater** er: Max temperatur 18°C og RH fra 30-40%. For høy temp eller RH kan føre til sølvspeil, glasskorrosjon, lagseparasjon og mugg.
- ISO-standard for oppbevaring av **Cellulose nitrat** er: Max temperatur 2°. RH fra 20-30%. For høy temperatur eller RH kan føre til nedbrytning av bildesølv, nitratnedbrytning - deformasjon, gulning, nedbrytning av bindemiddel og frigjøring av salpetersyre. Hvis det er basenedbrytning på materialet bør det fryses.
- ISO-standard for oppbevaring av **Cellulose acetat, sort/hvitt** er: Max temperatur avhenger av max RH; 2°C max temp ved max RH 50%, 5°C max temp ved max RH 40% eller 7°C max temp ved max RH 30%. For høy temperatur eller RH kan føre til nedbrytning av bildesølv, acetatnedbrytning - deformasjon, dimensjonsendring og frigjøring av eddiksyre. Hvis AD-strip viser 2 eller lavere, bør materialet fryses og dupliseres.
- ISO-standard for oppbevaring av **farge cellulose acetat** er: Max temperatur avhenger av max RH; -10°C max temp for max RH 50%. -3°C max temp for max RH 40%. 2°C max temp for max RH 30%. For høy temperatur eller RH kan føre til fargenedbrytning, nedbrytning av acetat - frigjøring av eddiksyre, dimensjonsendring, fargeendringer og negativene kan bli sprø og gå lett i stykker. Hvis test med A-D strips viser 2 eller mer bør materialet fryses.
- ISO-standard for oppbevaring av **sort/hvitt polyester** er: 21°C max temp for max RH 50%. For høy temperatur eller RH kan føre til nedbrytning av bildesølv og mugg.
- ISO-standard for oppbevaring av **farge polyester** er: Max temperatur avhenger av max RH; -10°C max temp for max RH 50%. -3°C max temp for max RH 40%. 2°C max temp for max RH 30%. For høy temperatur eller RH kan føre til fargenedbrytning og mugg.
- ISO-standard for oppbevaring av **sort/hvitt fotokopier på fiberpapir**: Max temperatur 21°C. Max RH 50%. For høy temperatur eller RH kan føre til nedbrytning av bildesølv og mugg.

	Emballering <ul style="list-style-type: none">• Fotoarkivar Rune Sørli fra Vestfoldmuseene jobber med et prosjekt i magasinet på Gjøvik, og omemballerer samlingene til syrefritt ettersom han går gjennom dem. Omemballeringen er dermed i prosess, men det er mye som fortsatt er emballert i originalemballasjen – blant annet pergamentpapir og fotokonvolutter.• Det er varierende esker for fotomaterialet, bla treesker og plastkanner som ikke er egnet. Deler av glassplatene oppbevares i originale glassplateesker.• Cellulosenitrat- og acetatfilm bør ikke oppbevares i lukket/tett plastemballasje eller tettglassin/pergamentpapir eller lignede, grunnet nedbrytningsprodukter. Benytt gode papirkvaliteter med nøytral PH-verdi eller av bufret høykvalitets papirfiber. Glassplater bør oppbevares i samme papirkvalitet, gjerne 4-flaps konvolutter som hindrer slitasje på emulsjonen.
Tilstand:	Det er varierende kvalitet på samlingene. Det er en merkbar lukt av nedbrytning i fotomagasinene på Holmen, og spesielt sterkt inne på nitratrommet. Det bør gjøres en vurdering av en fotokonservator på det nedbrutte materialet og se på mulige konserveringstiltak.
Antall foto i museet:	Til sammen anslagsvis 768.760 pluss samlingene <i>Skibladner-restaurering</i> , <i>Rogneby skole</i> og <i>Bj. Bjuke</i> .
Registrering:	I Primus er det gjort 18.508 registreringer. Mjøsmuseet anser 657.592 som tilfredsstillende registreringer – dette er kort og protokoller fra fotografene.
Digitalisering:	Werner Hansen digitaliserer samlingene på forespørsel, internt og eksternt. 18.728 er digitalisert. 9881 registreringer i Primus er med foto. Mye av disse digitaliseringene er gamle, har for lav kvalitet og må byttes ut.
Publisering:	Mjøsmuseet har 1263 registreringer av foto på Digitalt museum tilsammen. Hvis vi regner at Mjøsmuseet har opp mot 800.000 fotografi, er 0,16% av samlinga gjort tilgjengelig på Digitalt museum. Mjøsmuseet sitt mål for 2017 er å publisere 10% av fotosamlinga.
Oppsummering og prioritering (handlingsplan og anbefalte tiltak)	Oppsummering <ul style="list-style-type: none">• <i>Fotomagasinering:</i><ul style="list-style-type: none">- Fotomagasinene på Holmen brenneri er klimastyrte på temperatur og fuktighet, 14,8°C /30% RH. Det bør gjøres målinger over en lengre periode for å se om det er svingninger i temp og RH. Samlingene har behov for lavere temperatur (i forhold til RH).- Det er en del nedbrutt acetat- og nitratnegativer. Lukten er merkbar i hovedmagasinet, og enda mer konsentrert i «nitratrommet». Mye av det som står på nitratrommet er på det stadiet i nedbrytningsprosessen at det avgasser og dette kan påvirke omkringliggende fotomateriale slik at også denne nedbrytningsprosessen akselererer. Fordi disse to rommene deler på klimastyringen vil gassene flyttes mellom rommene. Nitratrommet bør ha eget klimasystem med lavere temperatur som kan oppbevare nitrat-, acetat- og fargenegativer. Nedbrutt acetat og nitrat bør fryses.- Fotomagasinene på Holmen er egnet for magasinering av papirkopier, og akseptabel for glassplater.- Fotomagasinene er uegnet for acetat- og nitratnegativer.- Temperaturen i hovedmagasinet bør senkes, se ISO-standarer. Det bør gjøres en vurdering av en fotokonservator av klima i magasinet.• <i>Arkivering og gjenfinning:</i><ul style="list-style-type: none">- Fotomagasinene på Holmen er godt og ryddig systematisert.

- Deler av samlingene er ikke gjennomgått.

- **Emballering:**
Arbeidet med å emballere fotosamlingene til syrefri emballasje er i gang. Fotoarkivar på Slottsfjellmuseet Rune Sørli omemballerer samtidig som han går gjennom arkivet i eget studie. Det er foreløpig stor restanse.
- **Tilstand:**
Det er varierende tilstand på samlingene. Sterk avgassing fra en del nitrat og acetat-materiale, dette bør fryses. En eske med nesten fullstendig nedbrutt Widerøe, bør avhendes snarlig. Det nedbrutte materialet bør avfotograferes med sikringsfiler. En fotokonservator bør gjøre en vurdering av nedbrutt materiale.
- **Registrering, digitalisering og publisering:**
Ca. 2,3% av samlingene er registrert i Primus.
Ca. 2,3% av samlingene er digitalisert.
Ca. 0,1% av samlingene er publisert på Digitalt museum.

Handlingsplan, anbefalte tiltak

- Se egne skjema for alle samlinger – til sammen 39 skjemaer.
- **Akutte samlinger som bør prioriteres:**
 - Nelly Westby Knutsen (albumdelen)
 - Sigurd B. Røisli
 - Anthonius Skinderviken
 - Gunnar Simonsen
 - Ivar Hvalby
- **Betydningsfulle samlinger som bør prioriteres:**
 - Rogneby skole (deler av samlinga)
 - Hallenberg Nilsen, glassplater (deler av samlinga)
 - Jan Olav Andersen
 - Gunnar Simonsen (utvalgt materiale)
 - Ivar Hvalby (utvalgt materiale)
 - Nelly Westby Knutsen (deler av samlinga)
 - Johan Holvik

Prioritering

En prioriteringsrekkefølge for samlingene vil reflekteres i hvilke økonomiske ressurser en har tilgjengelig. Samlingene er derfor satt inn i åtte kategorier basert på betydning og ressurser:

Prioritering på Mjøsmuseet

Toten:

1 – AKUTT RESSURSBEHOV – BETYDNINGSFULL

Samlingen trenger akutt ressurser grunnet tilstand og/eller nåværende eller tidligere oppbevaringsforhold for å kunne benyttes i fremtiden, og anses som sentral samling og viktig for museets egenart/karakter.

- Antonius Skinderviken
- Sigurd B. Røisli (deler av samlinga)

2 – AKUTT RESSURSBEHOV – LITEN BETYDNING

Samlingen trenger akutt ressurser grunnet tilstand og/eller oppbevaringsforhold for å kunne benyttes i fremtiden. Imidlertid anses samlingen som å ha lav kulturhistorisk verdi for museet og bør derfor vurderes om videre bruk og forvaltning av samlingen.

- Eik maskin

3 – BETYDNINGSFULL – LAVT RESSURSBEHOV

Samlingen har stor kulturhistorisk verdi for museet, og/eller anses som sentral for museet og/eller viktig for museets egenart/karakter. Det kreves lite for å møte anbefalte tiltak.

- Sigurd B. Røisli (deler)
- Rogneby skole
- Hallenberg Nilsen, glassplater
- Jan Olav Andersen
- Andreas Jensen
- Skibladner-restaurering
- Wayne Glemmestad
- Widerøe

4 – BETYDNINGSFULL – HØYT RESSURSBEHOV

Samlingen har stor kulturhistorisk verdi for museet, og/eller anses som sentral for museet og/eller viktig for museets egenart/karakter. Imidlertid kreves det store økonomiske ressurser for å møte anbefalte tiltak.

- Totningen

5 – LITEN BETYDNING – LAVT RESSURSBEHOV

Samlingen har lav kulturhistorisk verdi for museet, men er relevant for museets formål. Eller samlingen har vern eller klausuleringer som tilsier at materialet ikke kan brukes fritt. Det kreves lite for å møte anbefalte tiltak.

- Hallenberg Nilsen (utvalg av samlinga)
- Norske gardsbruk
- Hallenberg Nilsen, glassplater (hoveddel)
- Skreia ungdomsskole

- Statens filmsentral

6 – LITEN BETYDNING – HØYT RESSURSBEHOV

Samlingen har lav kulturhistorisk verdi for museet, men er relevant for museets formål. Imidlertid kreves det store økonomiske ressurser for å møte anbefalte tiltak.

7 – SAMLINGEN TRENGER INGEN VIDERE HANDLING

Samlingen er emballert, registrert, digitalisert og publisert, og møter ISO-standarder for oppbevaring.

8 – SAMLINGEN KAN AVHENDES ELLER KASSERES

Samlingen har lav eller ingen relevans for museet, og kan vurderes avhendet til annen bevaringsinstitusjon. Eller - samlingen består av skadet fotografisk materiale og vurderes som totalskadet og kan kasseres. Beslutningen skal forankres i avdelingens/museets styre og ledelse, og følge de avhendingsprosedyrer som er bestemt av museet.

- Hallenberg Nilsen (hoveddel)

Ikke vurdert, ukjent innhold i samlingene:

- Diasarkiv
- Cdv-album
- Tora Prestesæter
- Fotograf Borglund
- Våre hester – ikke sett
- R-serien
- TM
- TMR-serien – ikke sett
- Sefrak – ikke sett
- L-serien
- Brynjar Eidstuen
- Bj. Bjuke

Gjøvik:

1 – AKUTT RESSURSBEHOV – BETYDNINGSFULL

Samlingen trenger akutt ressurser grunnet tilstand og/eller nåværende eller tidligere oppbevaringsforhold for å kunne benyttes i framtiden, og anses som sentral samling og viktig for museets egenart/karakter.

- Nelly Westby Knutsen (albumdelen av samlinga)
- Sigurd B. Røisli
- Gunnar Simonsen (deler)
- Ivar Hvalby

2 – AKUTT RESSURSBEHOV – LITEN BETYDNING

Samlingen trenger akutt ressurser grunnet tilstand og/eller oppbevaringsforhold for å kunne benyttes i framtiden. Imidlertid anses samlingen som å ha lav kulturhistorisk verdi for museet og bør derfor vurderes om videre bruk og forvaltning av samlingen.

- Ivar Hvalby (deler av samlinga)

3 – BETYDNINGSFULL – LAVT RESSURSBEHOV

Samlingen har stor kulturhistorisk verdi for museet, og/eller anses som sentral for museet og/eller viktig for museets egenart/karakter. Det kreves lite for å møte anbefalte tiltak.

- Sigurd B. Røisli
- Gunnar Simonsen (utvalgt materiale)
- Ivar Hvalby (utvalgt materiale)

4 – BETYDNINGSFULL – HØYT RESSURSBEHOV

Samlingen har stor kulturhistorisk verdi for museet, og/eller anses som sentral for museet og/eller viktig for museets egenart/karakter. Imidlertid kreves det store økonomiske ressurser for å møte anbefalte tiltak.

- Nelly Westby Knutsen (deler av samlinga)
- Johan Holvik

5 – LITEN BETYDNING – LAVT RESSURSBEHOV

Samlingen har lav kulturhistorisk verdi for museet, men er relevant for museets formål. Eller samlingen har vern eller klausuleringer som tilsier at materialet ikke kan brukes fritt. Det kreves lite for å møte anbefalte tiltak.

6 – LITEN BETYDNING – HØYT RESSURSBEHOV

Samlingen har lav kulturhistorisk verdi for museet, men er relevant for museets formål. Imidlertid kreves det store økonomiske ressurser for å møte anbefalte tiltak.

- Gunnar Simonsen (portrettdelen av arkivet)
- Ivar Hvalby (portrettdelen av arkivet)

- Samhold

7 – SAMLINGEN TRENGER INGEN VIDERE HANDLING

Samlingen er emballert, registrert, digitalisert og publisert, og møter ISO-standarder for oppbevaring.

8 – SAMLINGEN KAN AVHENDES ELLER KASSERES

Samlingen har lav eller ingen relevans for museet, og kan vurderes avhendet til annen bevaringsinstitusjon. Eller - samlingen består av skadet fotografisk materiale og vurderes som totalskadet og kan kasseres. Beslutningen skal forankres i avdelingens/museets styre og ledelse, og følge de avhendingsprosedyrer som er bestemt av museet.

Ikke vurdert:

- Eiketunet fotosamling - ikke sett
- Foto-Olsen
- Gjøvik Sparebanks samling – ikke sett
- Heljar Westli
- Jannice Gonstad – ikke sett
- Odd Martin Hesjadalen
- Widerøe

Domkirkeodden

Stiftelsen Domkirkeoddens (Hedmarksmuseet og Kirsten Flagstadmuseet) formål er gjennom innsamling, bevaring, forskning og formidling å drive museumsvirksomhet som skal skape kunnskap om, forståelse for og opplevelse av kultur og samfunn, materielle og immaterielle kulturminner fra forhistorisk tid til i dag.

Okse med kjerre. Helene Stabo-Eeg (1896-1963) sitter på lasset. Gamle fjøset og låven i bakgrunnen. Denne brant ned i 1952. Antatt 1909-1923. Eik, Helgøya. Foto: Martin Finborud, Domkirkeodden fotoarkiv, HHB-00269.

Fotosamlinger på Domkirkeodden:

Domkirkeoddens fotoarkiv er en av landets største fotosamlinger og består av anslagsvis 3,7 millioner fotografier. Arkivets kjerne er bygd opp av museets egne fotografier gjennom dokumentasjon, samtidsdokumentasjon, gjenstandsfotografi og reprofotografi siden 1970-tallet. Kommunesamlingene fra Hamar, Ringsaker, Vang, Løten og Stange er bygd opp i samarbeid med historielagene og består av innsamlet historisk fotografi og et komplett arkiv av Fjellanger Widerøes flyfoto. Museet forvalter store arkiv etter lokale fotografier som Carl Normann, Fotograf K.K. (Kjeldsen og Kornberg), Christian Grundseth, Fotohuset og Fotograf Hersco, i tillegg til flere store fotografarkiv fra nyere tid. De senere årene har museet overtatt store avisarkiv etter Ringsaker Blad og Hamar Dagblad, som til sammen består av anslagsvis 1,9 millioner fotografier. Det er registrert 97 samlinger ved Domkirkeodden.

Samlingens navn	Antall	Type samling / innhold	Tidsperiode
Adolf Skjegstad	4900	Journalist- og privatarkiv	1935-1980
Aksel Lien	Anslag 35.000 (1863 nr)	Fotografarkiv; studio	1952-1976
Arve Stensrud	44.000 (25.700 neg og 17.900 dias)	Fotografarkiv, journalist	1953-2000
Christian Grundseth	2149	Fotografarkiv;	1915-1940
Diasarkivet	3650 h.m. (ca. 100.000)	Hedmarksmuseets dokumentasjon- og gjenstandsfotografering	1976-2004
Dig-arkivet	38.000	Domkirkeoddens dokumentasjon- og gjenstandsfotografering	2004-
Dok-arkivet	(42325 reg 56.691 i 2006	Hedmarksmuseets negativarkiv, Dokumentasjon- og reprofotografering	1942-2004
Egil M. Kristiansen	2.267	Fotografarkiv; samtidsdokumentasjon	1959-1971
Eivind Løkken	643	Fotografarkiv;	1954-1966
Even Trætteberg	57	Amatørfotograf	1920-tallet
Fotograf Carl Normann	460.000	Fotografarkiv	1935-
Foto Lilleøen	Anslag 175.000 (Ca. 22.000 nr)	Fotografarkiv; studio	1967-2004
Hamar Dagblad	600.000	Avisarkiv	
Hamar Jernstøperi	3.000	Bedriftsarkiv	1890-1984
Hamarregionen energiverk	180	Bedriftsarkiv	
Hamar Stiftstidende	4.922	Avisarkiv, deler av	
Hans Brox	Anslag 30.000 (3 arkivskap)	Fotografarkiv; reklame	1982-
Hans Erik Sørum	Anslag 75.000 (ca. 5.000 nr)	Fotografarkiv; studio	1990-1998
Helge Reistad	2.020		
Helge Wien	Anslag 40.000 (3717 nr)	Fotografarkiv; studio	1985-1999
Hersco/Fotohuset	170.000	Fotografarkiv; studio	
HHB (se egen oversikt)	17.085	Hamar Hedmarken bilder	
Håkon Prestkvern		Fotografarkiv;	1930-1960
Kirsten Flagstad museet	2000		

<i>Kjell Andersen</i>	Ca. 125 album	Postkort i album; Norge og utlandet	
<i>Kommunesamling Hamar</i>	10.146	Repro; Innsamlingsarkiv og originaler	1860-1980
<i>Kommunesamling Løten</i>	4.022	Repro; Innsamlingsarkiv og originaler	1890-1970
<i>Kommunesamling Ringsaker</i>	17.102	Repro; Innsamlingsarkiv og originaler	1890-1970
<i>Kommunesamling Stange</i>	12.919	Repro; Innsamlingsarkiv og originaler	1880-1980
<i>Kommunesamling Vang</i>	7.755	Repro; Innsamlingsarkiv og originaler	1870-1980
<i>Kornberg & Kjeldsen</i>	7.000	Fotografarkiv;	1951-1973
<i>Moelven Brug</i>	4.850	Bedriftsarkiv;	
<i>Moelven foto</i>	Anslag 20.000 (1.863 nr)	Fotografarkiv; studio	1977-1999
<i>Mølla foto</i>	Anslag 25.000 (Ca. 2.500 nr.)	Fotografarkiv; studio	1999-2004
<i>Norsk Jernbanemuseum</i>			
<i>Per Johan Tvedten</i>	Anslag 10.000 (Ca. 1.000 nr)	Fotografarkiv; studio	1985-1990
<i>Per John Eriksbakken</i>	Ca. 1700	Amatørfotografisamling; hverdagsliv	1964-1967
<i>Ringsaker blad</i>	1.300.000	Avisarkiv	1975-1998
<i>SEFRAK</i>	250.000	SEFRAK-registrering i Hedmark	1975-1995
<i>Statens forsøksgård, Møystad</i>	1 pappeske		1911-1974
<i>Studio Topas</i>	Anslag 100.000 (Ca. 10.000 nr)	Fotografarkiv; studio, skole	1978-1991
<i>Widerøe Hamar</i>		Flyfoto; regnet inn i kommunesamlinga	
<i>Widerøe Løten</i>		Flyfoto; regnet inn i kommunesamlinga	
<i>Widerøe Ringsaker</i>		Flyfoto; regnet inn i kommunesamlinga	
<i>Widerøe Stange</i>		Flyfoto; regnet inn i kommunesamlinga	
<i>Widerøe Sør-Odal</i>		Flyfoto; originaler pluss repronegativer	
<i>Widerøe Vang</i>		Flyfoto; regnet inn i kommunesamlinga	
Tilsammen	Anslagsvis 3.700.000		

HHB (Hedmarken Hamar Bilder)	Antall	Type samling / innhold	Tidsperiode
<i>Aksel Hval</i>	104	Amatørfotograf	1930-1940
<i>Albert Steen</i>	300		1894-1902
<i>Anton Øhre</i>	160	Amatørfotograf; glassplater	
<i>Arthur Martinsen</i>	53		
<i>Asbjørn Feiring</i>	146		1895-1922
<i>Brattberg</i>	13	Amatørfotograf; glassplater	1920-1930
<i>Christian Grundseth</i>	170	Fotograf	
<i>Chr. W. Lindman</i>	5	Amatørfotograf	1926/30
<i>Christen N. Ringnes</i>	9 (12891?) (4000?)	Amatørfotograf	1900-1905
<i>E. Hammerstad</i>	186		1915-1950
<i>Einar Lundstein</i>	80	Amatørfotograf	1910-1920
<i>Elfstedt og Johs Johannessen</i>	88	Amatørfotograf	1900-1925
<i>Engebret Olsen Dalen</i>	97	Amatørfotograf; glassplater	1910-1930

<i>Evenrud / Knatterud</i>	20		1915-1920
<i>Fotograf Normann</i>	887	Fotograf	
<i>Gunnerius Soot</i>	22		1893-1900
<i>Hamar roklubb</i>	90	Dokumentasjon, amatør fotografi	
<i>Hamar Stiftstidende</i>	4	Fra avisarkiv?	
<i>Hans Emil Erichsen</i>	198	Amatørfotograf; glassplater	1890-1912
<i>Hans og Ivar Sundgaard</i>	236		
<i>Håkon Prestkværn</i>	4155	Fotograf	
<i>Jacob Hoel</i>	31	Amatørfotograf; glassplater	1885-1905
<i>Johs. Alhaug</i>	154	Amatørfotograf; glassplater	1900-1910
<i>Johs. Johannessen</i>	341	Amatørfotograf; glassplater	1911-1950
<i>Jønsberg landbruksskole</i>	495	Dokumentasjon	1920-1930
<i>Kaare Strandli</i>	29	Amatørfotograf; planfilm	1922-1924
<i>Karl Diesen</i>	347	Amatørfotograf	1910-1935
<i>Karl Tallhaug</i>	160		
<i>Kr. Stenberg</i>	36	Amatørfotograf	1900-1915
<i>Kristian Heramb</i>	171	Amatørfotograf	1900-1930
<i>Kristoffer Horne</i>	316		1880-1915
<i>Leif Burull</i>	69	Amatørfotograf	1916-1928
<i>Magne Nordby</i>	65	Privatsamling	1945-1970
<i>Martin Finborud</i>	251	Fotografarkiv;	1909-1923
<i>Mikkel Sveinhaus</i>	582	Amatørfotograf	1900-1940
<i>Mina Skraastad</i>	151	Fotograf	1890-1910
<i>Ole Hjelt</i>	127	Amatørfotograf	1900-1906
<i>Ole Løken (tre samlinger)</i>	604	Amatørfotograf	1890-1924
<i>Ole M. Martinsen</i>	430	Amatørfotograf	1920-1950
<i>Olga Hatterud</i>	Noen hundre		
<i>Olssøn Dybwad</i>	120	Amatørfotograf, glassplater	1910-1925
<i>Oscar Løberg</i>	927	Fotograf, glassplater og noe neg	1908-1935
<i>Oscar Mathisen</i>			
<i>Per Mæhlum</i>	302	Amatørfotografi; glassplater	1910-1930
<i>Platou-Murstad</i>	32	Amatørfotografi, dokumentasjon	1900-1910
<i>Ragnvald Andersen</i>	204	Amatørfotografi; glassplater	1895-1920
<i>Signe Lang-Ree</i>	150	glassplater	
<i>Simen Baardseth</i>	347	Amatørfotografi; glassplater	1900-1940
<i>Thorbjørn Taalesen</i>	23	Glassplater	1929
<i>Werner Christie / Bjørke forsøksgard</i>	136	Dokumentasjon, glassplater	1906-1923
Tilsammen	17.085		

Tilgjengeliggjøring:

Fotosamlingene registreres, digitaliseres og publiseres fortløpende av museets to fotografer. En person (mindre engasjement) registrerer inn informasjon fra omslagene på Lilleøen-samlinga og kartplasserer registreringer som ligger på Digitalt museum, og en frivillig person omemballerer Fotograf Normann-samlinga (og skiller ut prøvekopier).

<i>Antall foto tilsammen</i>	3.700.000
<i>Antall registrert i Primus</i>	236.737
<i>- %</i>	6,4 %
<i>Antall digitalisert</i>	113.664
<i>- %</i>	3 %
<i>Antall publisert</i>	159.085
<i>- %</i>	4,3 %

Magasinering og emballering:

Fotosamlingene oppbevares hovedsakelig i fotomagasinene på Domkirkeodden, ellers i kjeller på fotoavdelinga og på Åker gård. Ingen av dem er klimastyrt. Det er gjort et stort arbeid i å ordne og omemballere samlingene, og fremstår som et godt systematisert og tilgjengelig magasin. Fotoarkivet har de siste årene vokst, og flere store fotografarkiv og avisarkivene, oppbevares foreløpig utenfor magasinet, i et klima som er dårlig egnet for materialet. Fotoavdelingen arbeider for å finne løsninger for å komprimere oppbevaringen i magasinet, slik at alt kan magasineres her. Magasinet er et av oppbevaringsrommene i Anno som har lavest temperatur, men er allikevel ikke innenfor ISO-anbefalinger for temperatur og RH, da samlingene i all hovedsak er på cellulosenitrat og -acetatbase.

<i>Oppbevaringsforhold (prosent)</i>	
<i>Dårlig: Vil sannsynlig føre til betydelig skade</i>	98,5%
<i>Akseptabel: Møter ikke ISO anbefalingene, men kan være tilfredsstillende i lengre perioder</i>	0%
<i>Bra: Tilsvare ISO-anbefalinger</i>	1,5%
<i>Meget bra: Vil forlenge levetiden</i>	0%

The Image Permanence Institute (IPI) har satt opp et kvalitativt vurderingssystem for oppbevaringsforhold for fotografisk materiale, basert på stabilitetsstudier, ISO-anbefalinger og erfaringer fra felt.

Prioritering:

- Se egne skjema for alle samlinger – til sammen 91 skjemaer.
- Akutte samlinger som bør prioriteres:
 - Fotograf Normann – deler er i nedbrytning og en bør vurdere duplisering og konserveringstiltak
- Betydningsfulle samlinger som bør prioriteres:
 - Fotograf Normann – deler av (inkludert to samlinger i HHB) samlingen er i nedbrytning, og bør omemballeres og oppbevares i klimastyrt magasin.

- Dias- og Dok-arkivene bør prioriteres å registreres inn i Primus. Informasjon og kunnskap som er knyttet til disse samlingene er ikke skrevet ned, og bør gjøres mens fotografen fortsatt er i arbeidslivet.
- HHB-arkivet: det gjenstår registrering, digitalisering og publisering av deler, og på slutten av samlinga. Ferdigstille denne samlinga av betydningsfulle motiver.
- Fotografarkivene som står utenfor magasinet oppbevares i dårlige klimatiske forhold for materialet. Se på om en kan gå gjennom disse samlingene og plukke ut opptak som er allment interessante, og flytte dette inn i magasinet samtidig som det registreres, digitaliseres og publiseres.
- Arthur Martinsen
- Asbjørn Feiring
- Leif Burull
- Werner Christie / Bjørke forsøksgard

Prioritering

En prioriteringsrekkefølge for samlingene vil reflekteres i hvilke økonomiske ressurser en har tilgjengelig. På grunn av at Domkirkeoddens fotoarkiv er så omfattende, har vi brukt kategori 7 på samlinger – selv om oppbevaringsforholdene ikke tilsvarer ISO-anbefalinger. Samlingene er satt inn i åtte kategorier basert på betydning og ressurser:

Prioriteringen	
Adolf Skjeggstad	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Aksel Lien	6 – Liten betydning – høyt ressursbehov
Arve Stensrud	
Brede Stubstad	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Christian Grundseth	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
Diasarkivet	4 – Betydningsfull – høyt ressursbehov
Digitalarkivet	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
Dokarkivet	4 – Betydningsfull – høyt ressursbehov
Einar Lundstein	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Egil M. Kristiansen	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Eivind Løkken	
Even Trætteberg	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
Fotograf Carl Normann	1 – Akutt ressursbehov – betydningsfull 4 – Betydningsfull – høyt ressursbehov
Foto Lilleøen	4 – Betydningsfull – høyt ressursbehov
Hamar Dagblad	4 – Betydningsfull – høyt ressursbehov
Hamar Jernstøperi	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
Hamarregionen energiverk	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
Hamar Stiftstidende	
Hans Brox	
Hans Erik Sørum	5 – Liten betydning – lavt ressursbehov
Helge Reistad	
Helge Wien	5 – Liten betydning – lavt ressursbehov
Hersco/Fotohuset	5 – Liten betydning – lavt ressursbehov
HHB	Se egen vurdering

Håkon Prestkvern	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
Kirsten Flagstad museet	Se eget avsnitt
Kjell Andersen	6 – Liten betydning – høyt ressursbehov
Kommunesamling Hamar	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
Kommunesamling Løten	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
Kommunesamling Ringsaker	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
Kommunesamling Stange	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
Kommunesamling Vang	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
Kornberg & Kjeldsen	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Moelven Brug	
Moelven foto	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Mølla foto	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Norsk Jernbanemuseum	
Per Johan Tvedten	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Per John Eriksbakken	
Ringsaker blad	4 – Betydningsfull – høyt ressursbehov
SEFRÅK	5 – Liten betydning – lavt ressursbehov
Statens forsøksgård, Møystad	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Studio Topas	5 – Liten betydning – lavt ressursbehov
Widerøe Hamar	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Widerøe Løten	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Widerøe Ringsaker	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Widerøe Stange	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Widerøe Sør-Odal	8 – Samlingen kan avhendes eller kasseres
Widerøe Vang	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov

Prioriteringen	
Aksel Hval	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
Albert Steen	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
Anton Øhre	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Arthur Martinsen	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov, prioritet
Asbjørn Feiring	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov, prioritet
Brattberg	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
Christian Grundseth	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
Chr. W. Lindman	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
Christen N. Ringnes	
E. Hammerstad	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
Einar Lundstein	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
Elfstedt og Johs Johannessen	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
Engebret Olsen Dalen	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Evenrud / Knatterud	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
Fotograf Normann (to samlinger)	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov, beg. nedbrutt
Gunnerius Soot	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
Hamar roklubb	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov

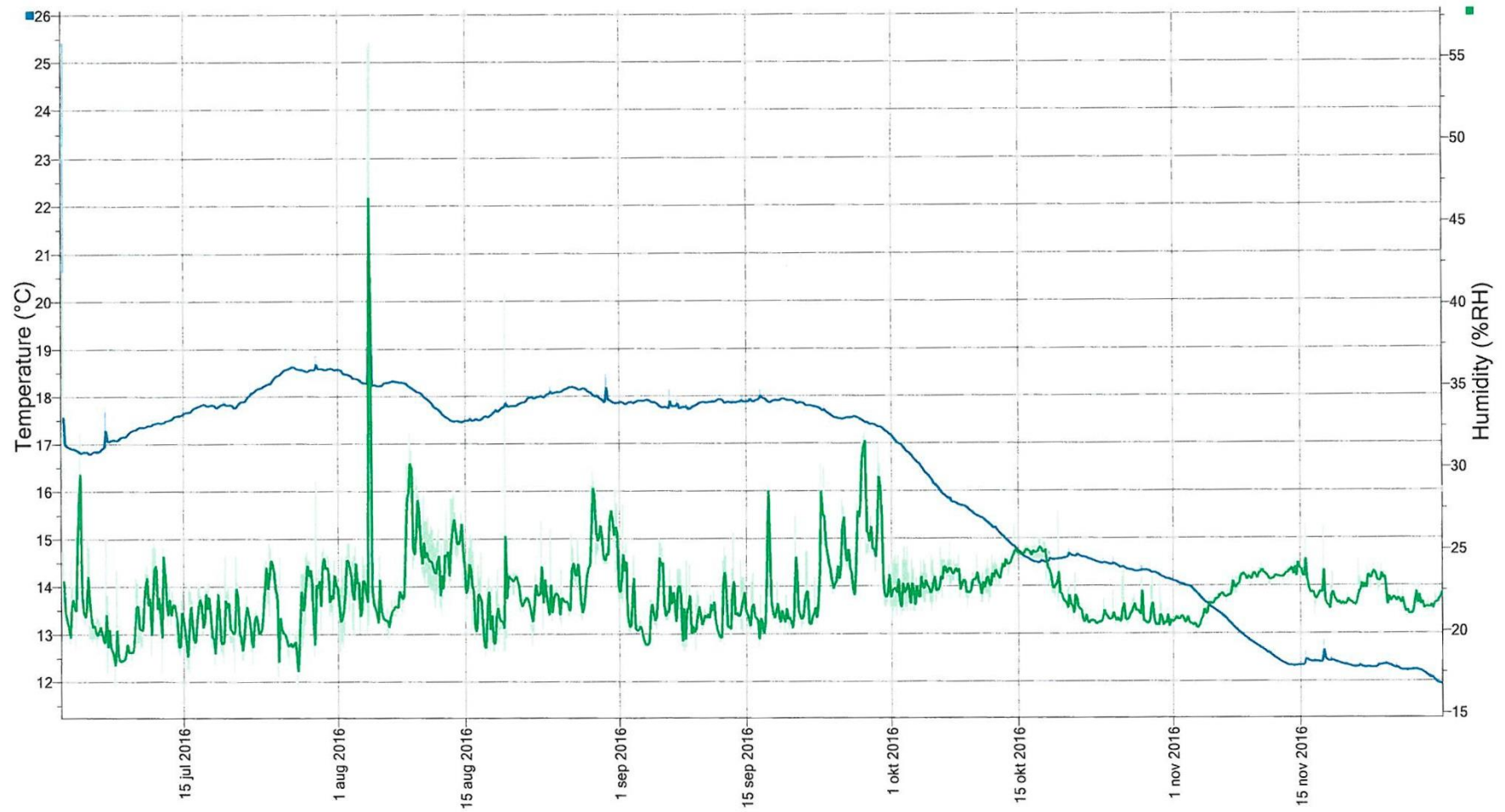

<i>Hamar Stiftstidende</i>	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
<i>Hans Emil Erichsen (to samlinger)</i>	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
<i>Hans og Ivar Sundgaard</i>	
<i>Håkon Prestkværn</i>	
<i>Jacob Hoel</i>	
<i>Johs. Alhaug (to samlinger)</i>	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov 7 – Samlingen trenger ingen videre handling
<i>Johs. Johannessen</i>	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
<i>Jønsberg landbruksskole</i>	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
<i>Kaare Strandli</i>	
<i>Karl Diesen</i>	
<i>Karl Tallhaug</i>	
<i>Kr. Stenberg</i>	
<i>Kristian Heramb (to samlinger)</i>	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov 7 – Samlingen trenger ingen videre handling
<i>Kristoffer Horne</i>	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
<i>Leif Burull</i>	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov, med prioritet
<i>Magne Nordby</i>	
<i>Martin Finborud (to samlinger)</i>	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
<i>Mikkel Sveinhaus</i>	
<i>Mina Skraastad</i>	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
<i>Ole Hjelt</i>	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
<i>Ole Løken (tre samlinger)</i>	7 – Samlingen trenger ingen videre handling, må bedre oppbevaring
<i>Ole M. Martinsen</i>	7 – Samlingen trenger ingen videre handling, må bedre oppbevaring
<i>Olga Hatterud</i>	
<i>Olsson Dybwad</i>	7 – Samlingen trenger ingen videre handling, må bedre oppbevaring
<i>Oscar Løberg (tre samlinger)</i>	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
<i>Oscar Mathisen</i>	
<i>Per Mæhlum (to samlinger)</i>	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov 7 – Samlingen trenger ingen videre handling
<i>Platou-Murstad</i>	
<i>Ragnvald Andersen</i>	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
<i>Signe Lang-Ree</i>	
<i>Simen Baardseth (tre samlinger)</i>	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
<i>Thorbjørn Taalesen</i>	
<i>Werner Christie/Bjørke forsøksgard</i>	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov, med prioritet

Cal Run

- 771258 Temperature Cal Run
- 771258 Humidity Cal Run

DOMKIRKEODDEN, ANNO MUSEUM

Oppbevaringssteder	<ul style="list-style-type: none"> Fotomagasinet i Strandveien 118. <ul style="list-style-type: none"> Bygd i 1986 under jorden på fotoavdelingen. Her oppbevares også samlinger for andre museer i fylket. Kjellerrom utenfor fotomagasinet. <ul style="list-style-type: none"> Store arkiver etter fotografer oppbevares i romtemperatur i kjelleren. Dette er hovedsakelig arkiver fra 1950-2000. Hamar dagblad sitt arkiv står på Åker gård. 																																																																									
Oppbevaringsforhold:	<p>Klima</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Fotomagasin:</i> Fotomagasin bygd inn under jorden. Styres med avfukter. Og en termostat som setter på varmeovner når det blir for kaldt (men denne termostaten er ødelagt og har vært det i et par år). Målt med Tinytag fra 01.07.2016-01.12.2016: Svinger etter årstidene. Temperatur 18,5°C i juli – 12°C i desember. RH mellom 17-32%, gjennomsnittlig ca. 22% Kvalitativt vurderingssystem for oppbevaring. Tabellen er hentet fra <i>IPM Media Storage</i>, Peter Z. Adelstein ved Image Permanence Institute, og viser oppbevaringsfold for forskjellig type fotomateriale. Merk at tabellen viser <u>temperatur og ikke relativ luftfuktighet</u>: 																																																																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Oppbevaringsforhold</th> <th rowspan="2">Glass plater</th> <th rowspan="2">Cellulose nitrat</th> <th colspan="2">Cellulose acetat</th> <th colspan="2">Polyesterfilm</th> <th colspan="2">Fotopapir kopier</th> <th rowspan="2">Inkjet kopier</th> <th colspan="2">Magnetisk tape</th> <th rowspan="2">CD DVD</th> </tr> <tr> <th>S/H</th> <th>Farger</th> <th>S/H</th> <th>Farger</th> <th>S/H</th> <th>Farger</th> <th>Acetat</th> <th>Polyester</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ROM (20°C)</td> <td>Akseptabel</td> <td>Nei</td> <td>Nei</td> <td>Nei</td> <td>Bra</td> <td>Nei</td> <td>Bra</td> <td>Nei</td> <td>Akseptabel</td> <td>Nei</td> <td>Nei</td> <td>Akseptabel</td> </tr> <tr> <td>KJØLIG (12°C)</td> <td>Bra</td> <td>Nei</td> <td>Nei</td> <td>Nei</td> <td>Bra</td> <td>Nei</td> <td>Bra</td> <td>Nei</td> <td>Akseptabel</td> <td>Akseptabel</td> <td>Bra</td> <td>Bra</td> </tr> <tr> <td>KALDT (4°C)</td> <td>Meget bra</td> <td>Bra</td> <td>Bra</td> <td>Bra</td> <td>Meget bra</td> <td>Bra</td> <td>Meget bra</td> <td>Bra</td> <td>Bra</td> <td>Bra</td> <td>Bra</td> <td>Bra</td> </tr> <tr> <td>FRYST (0°C)</td> <td>Meget bra</td> <td>Meget bra</td> <td>Meget bra</td> <td>Meget bra</td> <td>Meget bra</td> <td>Meget bra</td> <td>Meget bra</td> <td>Meget bra</td> <td>Meget bra</td> <td>Bra</td> <td>Bra</td> <td>Nei</td> </tr> </tbody> </table>		Oppbevaringsforhold	Glass plater	Cellulose nitrat	Cellulose acetat		Polyesterfilm		Fotopapir kopier		Inkjet kopier	Magnetisk tape		CD DVD	S/H	Farger	S/H	Farger	S/H	Farger	Acetat	Polyester	ROM (20°C)	Akseptabel	Nei	Nei	Nei	Bra	Nei	Bra	Nei	Akseptabel	Nei	Nei	Akseptabel	KJØLIG (12°C)	Bra	Nei	Nei	Nei	Bra	Nei	Bra	Nei	Akseptabel	Akseptabel	Bra	Bra	KALDT (4°C)	Meget bra	Bra	Bra	Bra	Meget bra	Bra	Meget bra	Bra	Bra	Bra	Bra	Bra	FRYST (0°C)	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Bra	Bra	Nei
Oppbevaringsforhold	Glass plater				Cellulose nitrat	Cellulose acetat		Polyesterfilm		Fotopapir kopier		Inkjet kopier	Magnetisk tape		CD DVD																																																											
		S/H	Farger	S/H		Farger	S/H	Farger	Acetat	Polyester																																																																
ROM (20°C)	Akseptabel	Nei	Nei	Nei	Bra	Nei	Bra	Nei	Akseptabel	Nei	Nei	Akseptabel																																																														
KJØLIG (12°C)	Bra	Nei	Nei	Nei	Bra	Nei	Bra	Nei	Akseptabel	Akseptabel	Bra	Bra																																																														
KALDT (4°C)	Meget bra	Bra	Bra	Bra	Meget bra	Bra	Meget bra	Bra	Bra	Bra	Bra	Bra																																																														
FRYST (0°C)	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Bra	Bra	Nei																																																														
<p>Nedbrutt cellulose acetat og cellulose nitrat bør fryses.</p>																																																																										

	<p>NEI - vil sannsynligvis føre til betydelig skade</p> <p>AKSEPTABEL - møter ikke ISO-anbefalingene, men kan være tilfredsstillende i lengre perioder</p> <p>BRA - tilsvarer ISO-anbefalinger</p> <p>MEGET BRA - vil forlenge levetiden</p> <ul style="list-style-type: none">- ISO-standard for oppbevaring av glassplater er: Max temperatur 18°C og RH fra 30-40%. For høy temp eller RH kan føre til sølvspeil, glasskorrosjon, lagseparasjon og mugg.- ISO-standard for oppbevaring av cellulose nitrat er: Max temperatur 2°. RH fra 20%30%. For høy temperatur eller RH kan føre til nedbryting av bildesølv, nitratnedbrytning - deformasjon, gulning, nedbrytning av bindemiddel og frigjøring av salpetersyre. Hvis det er basenedbrytning på materialet bør det fryses.- ISO-standard for oppbevaring av cellulose acetat, sort/hvitt er: Max temperatur avhenger av max RH; 2°C max temp ved max RH 50%, 5°C max temp ved max RH 40% eller 7°C max temp ved max RH 30%. For høy temperatur eller RH kan føre til nedbryting av bildesølv, acetatnedbryting - deformasjon, dimensjonsendring og frigjøring av eddiksyre. Hvis AD-strip viser 2 eller lavere, bør materialet fryses og dupliseres.- ISO-standard for oppbevaring av cellulose acetat, farge er: Max temperatur avhenger av max RH; -10°C max temp for max RH 50%. -3°C max temp for max RH 40%. 2°C max temp for max RH 30%. For høy temperatur eller RH kan føre til fargenedbrytning, nedbryting av acetat – frigjøring av eddiksyre, dimensjonsendring, fargeendringer og negativene kan bli sprø og gå lett i stykker. Hvis test med A-D strips viser 2 eller mer bør materialet fryses.- ISO-standard for oppbevaring av sort/hvitt polyester er: 21°C max temp for max RH 50%. For høy temperatur eller RH kan føre til nedbryting av bildesølv og mugg.- ISO-standard for oppbevaring av farge polyester er: Max temperatur avhenger av max RH; -10°C max temp for max RH 50%. -3°C max temp for max RH 40%. 2°C max temp for max RH 30%. For høy temperatur eller RH kan føre til fargenedbrytning og mugg.- ISO-standard for oppbevaring av sort/hvitt fotokopier på fiberpapir: Max temperatur 21°C. Max RH 50%. For høy temperatur eller RH kan føre til nedbryting av bildesølv og mugg.- ISO-standard for oppbevaring av inkjet kopier: Max temperatur 2°C for max RH 50%, Max temperatur 5°C for max RH 40%. For høy temperatur eller RH kan føre til nedbrytning av farge, fargeskift og mugg.- ISO-standard for oppbevaring av CD og DVD: 23°C for RH 50%. For høy temperatur eller RH kan føre til lagseparasjon, miste den plane formen, korrosjon og mugg. Store og hurtige svingninger kan være svært skadelig. <p>Emballering</p> <ul style="list-style-type: none">• Mesteparten er omemballert til konvolutter. Står i tilpassede metallskuffer i metall-arkivskap. Et godt ordnet og ryddig arkiv, enkelt for gjenfinning.• Fotografarkivene står i opprinnelige konvolutter og er hovedsakelig ikke omemballert – Fotograf Normann-samlinga blir omemballert av en frivillig ressurs, men det er stor restanse.
Tilstand:	<p>I all hovedsak er det bra tilstand på samlingene. 3,7 mill foto = alle tilstandskodene er benyttet.</p> <ul style="list-style-type: none">• Glassplater: Hovedsakelig i god stand.• Repronegativer: Hovedsakelig i god stand.• Deler av fotografarkivet etter Normann er i nedbrytning. Repronegativer er gjort på cellulose nitrat og deler har dimensjonsendring og avgassing. Hoveddelen av arkivet er på celluloseacetat – deler har frigjøring av eddiksyre, dimensjonsendring, fargeendring på negativ. AD-strip tester viser at noe av materialet er nede på PH 4,6 og har nådd det autokatalytiske punktet. Dette arkivet står i sine opprinnelige poser.• Begynnende nedbrytning på deler av fotografarkivene som står utenfor magasinet i kjelleren, avgassing.

Antall foto i avdelingen	Anslås å være ca. 3,7 millioner bilder. Glassplater: Ca. 10.000 – 0,3% av samlinga Cellulosenitrat og celluloseacetat, sort/hvitt: Anslagsvis 70-80% av samlinga Celluloseacetat, farge: Anslagsvis 10-20% av samlinga Papirkopier: Mindre enn 1% av samlinga
Registrering:	Det er 236.737 registreringer i Primus. Det vil si at 6% av samlingen er registrert. To personer jobber 1-2 dager i uka med å registrere fotografarkiv inn i Primus, i tillegg til museets fotografer.
Digitalisering:	Av disse registreringene er 113.664 registreringer med foto. Det vil si at 3% av samlingen er digitalisert.
Publisering:	Det er 159.085 poster på DiMu. Det vil si at 4% av samlingen er gjort tilgjengelig på nett.
Oppsummering og prioritering (handlingsplan og anbefalte tiltak)	Oppsummering: <ul style="list-style-type: none">• <i>Fotomagasinering:</i> Fotomagasin er ikke klimastyr, som fører til at det er svingninger i løpet av året som påvirkes av uteklimaet. Luftfuktighet er noe lav. Temperatur svinger i løpet av året. Det er for varmt om sommeren, bedre på vinterstid. Fotosamlingen til Domkirkeodden bør oppbevares i et klimastyr miljø, i henhold til ISO-standarder for foto-oppbevaring. Magasinet er for lite for Domkirkeoddens samlinger. Mye står ute i ganger i kjelleren eller på lite egnede steder som på Åker. Fotoavdelingen jobber for å finne løsninger som kan komprimere samlingene i magasinet.• <i>Arkivering og gjenfinning:</i> Fotomagasin er godt og ryddig systemisert, og bærer preg av god arkivskikk.• <i>Emballering:</i> Fotosamlingene er omemballert (hovedsakelig er konvoluttene syreholdige). Fotografarkivene er ikke omemballert, men står i opprinnelige konvolutter eller lignende.• <i>Registrering og digitalisering:</i> Domkirkeoddens fotografer registrerer og digitaliserer fortløpende, og publiserer på Digitalt museum. En person (mindre engasjement) registrerer inn informasjon fra omslagene på Lilleøen-samlinga og kartplasserer registreringer som ligger på Digitalt museum, og en frivillig person omemballerer Fotograf Normann-samlinga (og skiller ut prøvekopier). Prioritering, generelt: <ul style="list-style-type: none">• Magasinet bør klimastyres i henhold til ISO-standard i samarbeid med fotokonservator.• Nedbrutt nitrat- og acetatmateriale bør skilles ut, dupliseres med sikringskopier og oppbevares ved kaldere temperatur og RH (helst fryses).• Vurder løsninger for å komprimere samlingene i magasinet, slik at samlinger som står utenfor magasinet får bedret klimaforhold.

- Akutte samlinger som bør prioriteres:
 - Fotograf Normann – deler er i nedbrytning og det bør vurderes duplisering og konserveringstiltak.
- Betydningsfulle samlinger som bør prioriteres:
 - Fotograf Normann – deler av (inkludert to samlinger i HHB) samlingen er i nedbrytning, og bør omemballeres og oppbevares i klimastyrt magasin.
 - Dias- og Dok-arkivene bør prioriteres å registreres inn i Primus. Informasjon og kunnskap som er knyttet til disse samlingene er ikke skrevet ned, og bør gjøres mens fotografen fortsatt er i arbeidslivet.
 - HHB-arkivet: det gjenstår registrering, digitalisering og publisering av deler, og på slutten av samlinga. Ferdigstille denne samlinga av betydningsfulle motiver.
 - Fotografarkivene som står utenfor magasinet oppbevares i dårlige klimatiske forhold for materialet. Se på om en kan gå gjennom disse samlingene og plukke ut opptak som er allment interessante, og flytte dette inn i magasinet samtidig som det registreres, digitaliseres og publiseres.
 - Arthur Martinsen
 - Asbjørn Feiring
 - Leif Burull
 - Werner Christie / Bjørke forsøksgard

En prioriteringsrekkefølge for samlingene vil reflekteres i hvilke økonomiske ressurser en har tilgjengelig. På grunn av at Domkirkeoddens fotoarkiv er så omfattende, har vi brukt kategori 7 på samlinger – selv om oppbevaringsforholdene ikke tilsvarer ISO-anbefalinger. Samlingene er satt inn i åtte kategorier basert på betydning og ressurser:

Prioritering på Domkirkeodden, Anno museum

1 – AKUTT RESSURSBEHOV – BETYDNINGSFULL

Samlingen trenger akutt ressurser grunnet tilstand og/eller nåværende eller tidligere oppbevaringsforhold for å kunne benyttes i framtiden, og anses som sentral samling og viktig for museets egenart/karakter.

- *Fotograf Carl Normann (deler av samlinga)*

2 – AKUTT RESSURSBEHOV – LITEN BETYDNING

Samlingen trenger akutt ressurser grunnet tilstand og/eller oppbevaringsforhold for å kunne benyttes i framtiden. Imidlertid anses samlingen som å ha lav kulturhistorisk verdi for museet og bør derfor vurderes om videre bruk og forvaltning av samlingen.

3 – BETYDNINGSFULL – LAVT RESSURSBEHOV

Samlingen har stor kulturhistorisk verdi for museet, og/eller anses som sentral for museet og/eller viktig for museets egenart/karakter. Det kreves lite for å møte anbefalte tiltak.

- *Adolf Skjegstad*
- *Brede Stubstad*
- *Carl Diesen – ikke prioritert*
- *Einar Lundstein*
- *Egil M. Kristiansen*
- *Kornberg & Kjeldsen*
- *Moelven foto*
- *Mølla foto*
- *Per Johan Tvedten*
- *Statens forsøksgård, Møystad*
- *Widerøe Hamar*
- *Widerøe Løten*
- *Widerøe Ringsaker*
- *Widerøe Stange*
- *Widerøe Vang*

HHB

- *Anton Øhre*
- *Arthur Martinsen*
- *Asbjørn Feiring*
- *Engebret Olsen Dalen*
- *Fotograf Normann (to samlinger)*
- *Hamar roklubb*
- *Hamar Stiftstidende*
- *Johs. Alhaug (to samlinger)*
- *Jønsberg landbruksskole*
- *Kristian Heramb (to samlinger)*
- *Leif Burull*
- *Mina Skraastad*
- *Oscar Løberg*
- *Per Mæhlum (to samlinger)*
- *Werner Christie / Bjørke forsøksgard*

4 – BETYDNINGSFULL – HØYT RESSURSBEHOV

Samlingen har stor kulturhistorisk verdi for museet, og/eller anses som sentral for museet og/eller viktig for museets egenart/karakter. Imidlertid kreves det store økonomiske ressurser for å møte anbefalte tiltak.

- *Diasarkivet*
- *Dokarkivet*
- *Fotograf Carl Normann (deler av samlinga)*
- *Foto Lilleøen*
- *Hamar Dagblad*
- *Ringsaker blad*

5 – LITEN BETYDNING – LAVT RESSURSBEHOV

Samlingen har lav kulturhistorisk verdi for museet, men er relevant for museets formål. Eller samlingen har vern eller klausuleringer som tilsier at materialet ikke kan brukes fritt. Det kreves lite for å møte anbefalte tiltak.

- *Hans Erik Sørum*
- *Helge Wien*
- *Hersco/Fotohuset*
- *Studio Topas*
- *SEFRAK*

6 – LITEN BETYDNING – HØYT RESSURSBEHOV

Samlingen har lav kulturhistorisk verdi for museet, men er relevant for museets formål. Imidlertid kreves det store økonomiske ressurser for å møte anbefalte tiltak.

- *Aksel Lien*
- *Kjell Andersen*

7 – SAMLINGEN TRENGER INGEN VIDERE HANDLING

Samlingen er emballert, registrert, digitalisert og publisert, og møter ISO-standarder for oppbevaring.

- *Christian Grundseth*
 - *Digitalarkivet*
 - *Even Trætteberg*
 - *Hamarregionen energiverk*
 - *Hamar Jernstøperi*
 - *Håkon Prestkvern*
 - *Kommunesamling Hamar*
 - *Kommunesamling Løten*
 - *Kommunesamling Ringsaker*
 - *Kommunesamling Stange*
 - *Kommunesamling Vang*
- HHB*
- *Aksel (Axel?) Hval*
 - *Albert Steen*
 - *Brattberg*
 - *Chr. W. Lindman*
 - *Christian Grundseth*
 - *E. Hammerstad*
 - *Einar Lundstein*
 - *Elfstedt og Johs Johannessen*
 - *Evenrud / Knatterud*
 - *Gunnerius Soot*
 - *Hans Emil Erichsen (to samlinger)*
 - *Johs. Alhaug (to samlinger)*
 - *Johs. Johannessen*
 - *Kristian Heramb (to samlinger)*
 - *Kristoffer Horne*
 - *Martin Finborud*
 - *Ole Hjelt*
 - *Ole Løken (tre samlinger) må bedre oppbevaringsforhold*
 - *Ole M. Martinsen*
 - *Olssøn Dybwad*
 - *Per Mæhlum (to samlinger)*
 - *Ragnvald Andersen*
 - *Simen Baardseth (tre samlinger)*

8 – SAMLINGEN KAN AVHENDES ELLER KASSERES

Samlingen har lav eller ingen relevans for museet, og kan vurderes avhendet til annen bevaringsinstitusjon. Eller - samlingen består av skadet fotografisk materiale og vurderes som totalskadet og kan kasseres. Beslutningen skal forankres i avdelingens/museets styre og ledelse, og følge de avhendingsprosedyrer som er bestemt av museet.

- *Widerøe Sør-Odal*

Ikke vurdert, ukjent innhold i samlingene:

- *Arve Stensrud*
- *Eivind Løkken*
- *Hamar Stiftstidende*
- *Hans Brox*
- *Helge Reistad*
- *Moelven Brug*
-

HHB

- *Christen N. Ringnes*
- *Hans og Ivar Sundgaard*
- *Håkon Prestkværn*
- *Jacob Hoel*
- *Kaare Strandli*
- *Karl Diesen*
- *Karl Tallhaug*
- *Kr. Stenberg*
- *Magne Nordby*
- *Mikkel Sveinhaug*
- *Olga Hatterud*
- *Oscar Mathisen*
- *Signe Lang-Ree*
- *Thorbjørn Taalesen*

[Kirsten Flagstad museum](#)

Stiftelsen Domkirkeoddens (Hedmarksmuseet og Kirsten Flagstadmuseet) formål er gjennom innsamling, bevaring, forskning og formidling å drive museumsvirksomhet som skal skape kunnskap om, forståelse for og opplevelse av kultur og samfunn, materielle og immaterielle kulturminner fra forhistorisk tid til i dag. Kirsten Flagstadmuseet er et opplevelses-, dokumentasjons- og kompetansesenter for Kirsten Flagstad.

Rollebilde. Kirsten Flagstad som Elsa i Lohengrin, opera av Richard Wagner. Nationaltheatret, Oslo. Rolledebut 14. juni 1929. Foto: Ukjent, Kirsten Flagstad museum, KFM-0374

Fotosamlinger på Kirsten Flagstad museum:

Det benyttes ett prefiks i fotosamlingene og det er KFM, og det brukes på alt fotomateriale som er knyttet til Flagstads liv og virke. Det er mye originaler med forskjellig opphav, private bilder, rollebilder, gaver og lignende. Det finnes også både album og enkeltfotografi som er knyttet til medlemmer av *Hall of fame*, men dette er antageligvis deponi. Leder ved museet har vært i permisjon under prosjektet, så foreløpig står museet med én samling.

Samlingens navn	Antall	Type samling / innhold	Tidsperiode
Kirsten Flagstad museums fotosamling	Ca. 2000	Innsamlet fotomateriale knyttet til Kirsten Flagstads liv og virke.	1896-1960
Tilsammen	Ca. 2000		

Tilgjengeliggjøring:

Antall foto tilsammen	2000
Antall registrert i Primus	1087
- %	54,3 %
Antall digitalisert	1085
- %	54,2 %
Antall publisert	1018
- %	50,9 %

Magasinering og emballering:

Fotosamlingene oppbevares i fotomagaset på Domkirkeodden. Papirkopier, album og noe dias i mellomrommet, og ca. 800 reprenegetativer i hengemapper i fotomagaset (regnes ikke med her). Papirkopiene oppbevares i et klima som tilsvarer ISO-anbefalinger. Albumene bør legges i syrefrie esker. Diasene trenger lavere temperatur.

Oppbevaringsforhold (prosent)	
Dårlig: Vil sannsynlig føre til betydelig skade	5 %
Akseptabel: Møter ikke ISO anbefalingene, men kan være tilfredsstillende i lengre perioder	%
Bra: Tilsvare ISO-anbefalinger	95 %
Meget bra: Vil forlenge levetiden	%

The Image Permanence Institute (IPI) har satt opp et kvalitativt vurderingssystem for oppbevaringsforhold for fotografisk materiale, basert på stabilitetsstudier, ISO-anbefalinger og erfaringer fra felt.

Prioritering:

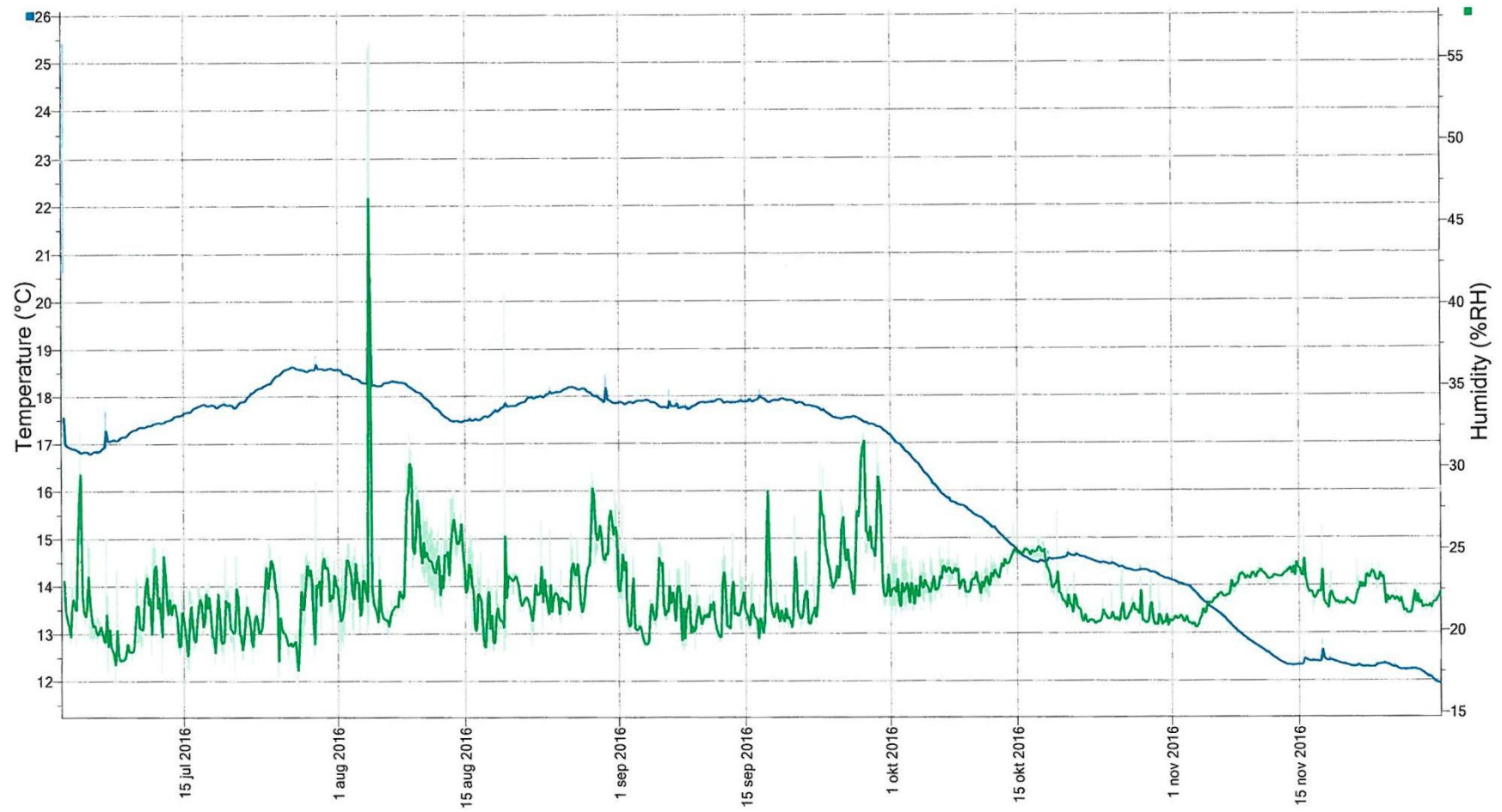
- Siden leder er i permisjon, er det ikke laget noen videre vurderinger av arbeidet med samlingene.
- Reprenegetativene trenger noe bedre klima for magasinering.

Samlingens navn	Prioriteringen
Kirsten Flagstads fotosamling	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov

Cal Run

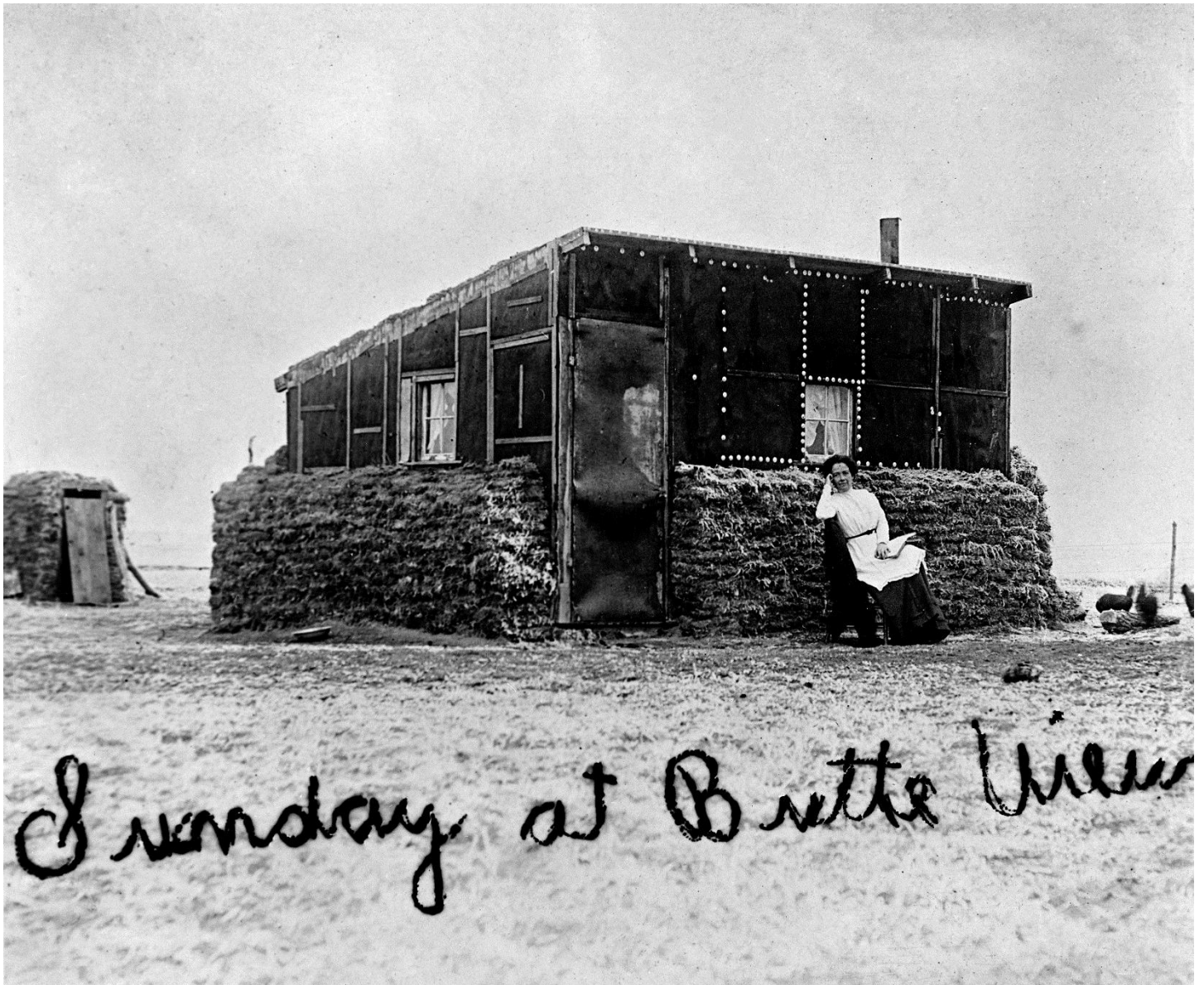
- 771258 Temperature Cal Run
- 771258 Humidity Cal Run

Migrasjonsmuseet

Stiftelsen er en nasjonal vitenskapelig institusjon og har som formål gjennom innsamling, konservering, forskning og formidling å øke kunnskapen om menneskelige forflytning, migrasjon og diaspora. Stiftelsen tar for seg migrantenes bakgrunn, migrasjonens forløp, migrantenes kulturelle utvikling i sine nye land og deres forhold til sitt opphav, herunder også migrantenes eventuell tilbakevandring til opphavslandet. Innenfor denne rammen legger stiftelsen spesiell vekt på historien om den norske utvandringen og på norske forhold i fortid og nåtid. Formidling skal skje gjennom ulike medier og skal være rettet både mot Norge og mot utlandet.

Prospektkort fra Carrie Einarson, Inland, South Dakota, 11. mai 1911. Carrie har amerikanisert navnet sitt fra Kari. Hun skriver: «Kjære Clara, jeg sender et bilde av hytten og meg selv. Jeg skulle skrevet et brev, men har hat det for travelt for øieblikket. Hils familien. Din ven Carrie».

Foto: Ukjent, Migrasjonsmuseet, U-01058

Fotosamlinger på Migrasjonsmuseet:

Migrasjonsmuseet forvalter den største samlingen med migrasjonsfotografi i Norge; om utvandring, hjemvandring og innvandring i og fra Norge. Samlingene består av gaver fra privatpersoner og selskaper, eller bygd opp av museet gjennom innsamling og avfotograferinger. I flere av disse samlingene inngår større eller mindre privatsamlinger. MiMu-samlingen er museets registreringsamling i Primus, hvor alle samlinger inngår i tillegg til enkeltvis registreringer. Reprofotografering på negativ er utført av Domkirkeoddens fotoavdeling, og negativene oppbevares hos dem. Det er registrert 13 samlinger på Migrasjonsmuseet.

Samlingens navn	Antall	Type samling / innhold	Tidsperiode
Argentinasamlingen	Ca. 1000	Flere privatsamlinger; originaler	1900-2012
Arnolda Almblad	130	Privatsamling; originaler	1910-1950
Australiasamlingen	Ca. 350	Flere privatsamlinger; repro	1915-1970
Birkelandsamlingen	1154	Repro; forskningsgrunnlag	1880-1930
Bjørge Collection	1694	Privatsamling; originaler	1915- ?
David Mauk samlingen	Ukjent	Privatarkiv med foto; originaler/repro	1880-1960
Den norske Amerikalinjen	Ca. 450	Repro	1913-1980
Dokumentasjonssamlingen	Ukjent	Originaler; egen- og samtidsdokumentasjon	1955-
Egil Almaas	Ca. 115	Privatsamling; repro	1946-1980
MiMu-samlingen	22.971	Museets samling; løpende registrering – alle samlinger registreres her.	1870-
Nordmanns-forbundet	9000	Klisjeplater	
Norsk-Amerikansk identitet	200-300	Forskningsgrunnlag, dokumentasjon; originaler	1997
Rekkebosamlingen	Ca. 2500	Privatarkiv; originaler + repro	1932-1991
Tilsammen	Ca. 25.000 (dette antallet er nok en del høyere)		

Tilgjengeliggjøring:

Når en har regnet sammen antallet i samlingene er det nok en del som ikke er regnet med. Men antallet er i alle fall minst 25.000 eksemplarer. Det er digitalisert det samme antallet, men det er langt fra hele samlingen. Derfor forteller ikke denne tabellen hele bildet. En person jobber kontinuerlig med digitalisering av samlingene. I januar 2017 begynte MiMu å registrere fotosamlingene inn i Primus. Den tidligere U-serien blir nå omdøpt til prefikset MIMU.F.

Antall foto tilsammen	25.000
Antall registrert i Primus	1691
- %	6,7 %
Antall digitalisert	Ca. 25.000
- %	? %
Antall publisert	0
- %	0 %

Magasinering og emballering:

Fotosamlingene oppbevares hovedsakelig i arkivrommet i kontorfløyen. Men også i privatarkiv andre steder i huset. Ingen klimastyring. Repronegativer står i fotomagasin på Domkirkeodden - U-serien opp til 5600 (noen hopp i mellom på slutten). Deler er omemballert til arkivkonvolutter. Det gjenstår en del ordning i samlingene.

Prioritering:

- Se egne skjema for alle samlinger – til sammen 13 skjemaer.
- MiMu prioriterer nå arbeidet med fotosamlingene ved å få registrert i Primus og publisert på Digitalt museum. Det klargjøres for at MIMU oppretter egen landingsside på Digitalt museum. Mye er digitalisert og dette knyttes opp mot registreringene. MiMus fotosamlinger er den største samlingen av migrasjonsfoto i Norge, og det er behov for å få dette tilgjengeliggjort. Registreringsarbeidet er i gang fra 2017.
- Akutte samlinger som bør prioriteres:
 - Den norske Amerikalinje
- Betydningsfulle samlinger som bør prioriteres:
 - Bjørgo Collection
 - Argentinasamlingen
 - Erik Engebrihtsen-samlingen i Australia-samlingen
 - Registrering av MiMu-samlingen

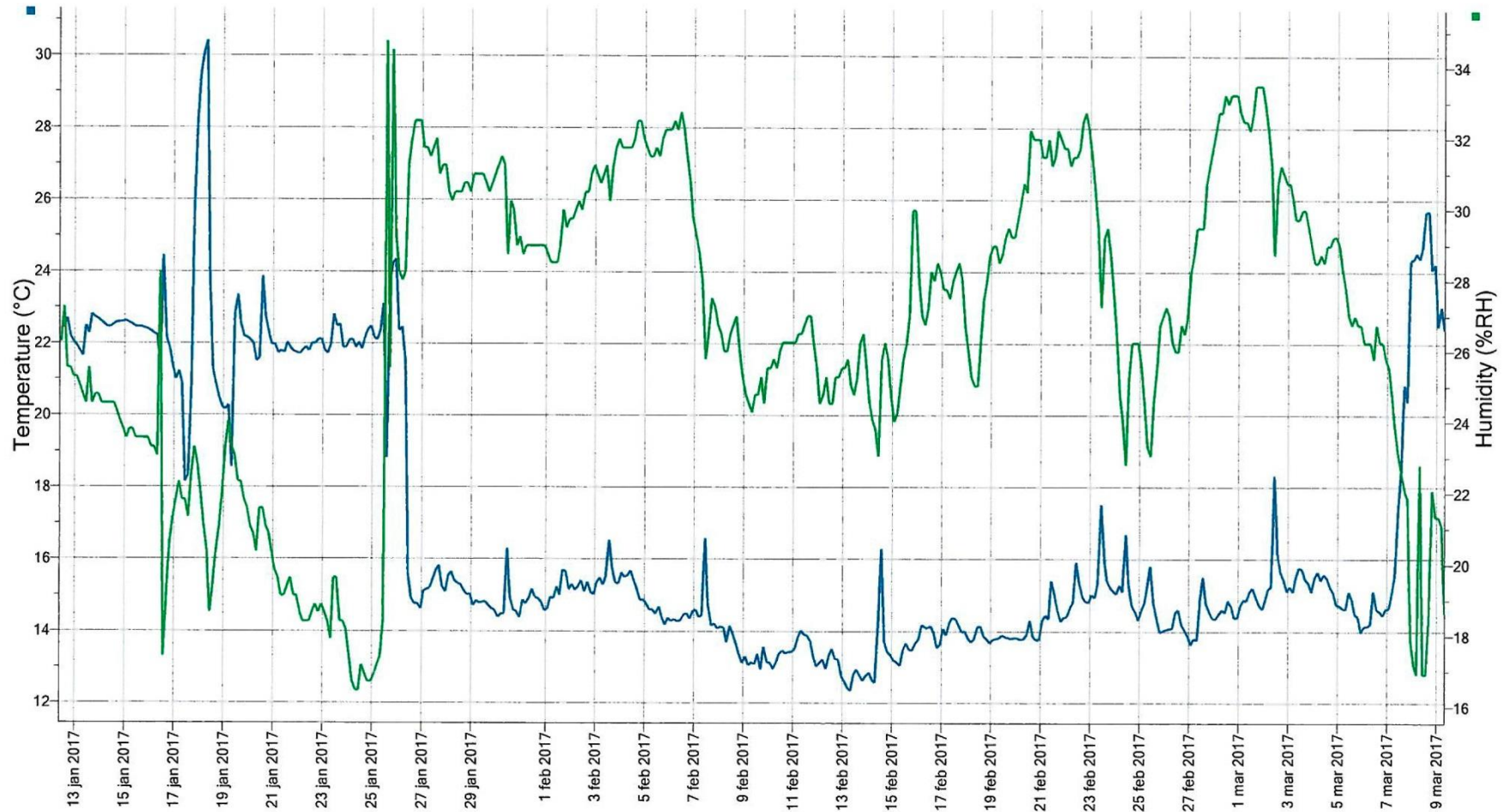
Samlingens navn	Prioriteringen
Argentinasamlingen	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Arnolda Almblad	5 – Liten betydning – lavt ressursbehov
Australiasamlingen	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Birkelandsamlingen	6 – Liten betydning – høyt ressursbehov
Bjørgo Collection	4 – Betydningsfull – høyt ressursbehov
David Mauk samlingen	4 – Betydningsfull – høyt ressursbehov
Den norske Amerikalinjen	1 – Akutt ressursbehov – betydningsfull
Dokumentasjonssamlingen	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Egil Almaas	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
MiMu-samlingen	4 – Betydningsfull – høyt ressursbehov
Nordmanns-forbundet	6 – Liten betydning – høyt ressursbehov
Norsk-amerikansk identitet	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Rekkebosamlingen	4 – Betydningsfull – høyt ressursbehov med lav prioritet

Cal Run

- 610796 Temperature Cal Run
- 610796 Humidity Cal Run

Fotoarkiv Norsk Emigrantmuseum 27. januar - 7. mars, 2017

MIGRASJONSMUSEET, ANNO MUSEUM

Oppbevaringsforhold:	Emballering: <ul style="list-style-type: none">• Varierende emballering på fotomaterialet. Mye er ikke ordnet, og ikke emballert hensiktsmessig. En del på fotorommet er emballert i den gang syrefrie konvolutter, som nå er syreholdige. Flere av samlingene er deler av privat- eller dokumentarkiv som oppbevares i opprinnelig arkivstruktur. Klima <ul style="list-style-type: none">• <i>Fotorom</i> Er ikke klimastyrt. Klimamåling fra 27. januar til 7. mars 2017 viser: temperatur mellom ca. 17-22°C og RH mellom 23-33%. Det er behov for å fortsette målingene etter dette prosjektet for å se klimaet over tid, og gjerne ett år for å følge endringene etter årstidene.
Tilstand:	Det gjenstår mye ordning i samlingene. Av det materialet som er vært tilgjengelig for gjennomsyn, er det ikke funnet synlig nedbrytning.
Antall foto i museet	I alle fall 25.000 foto. Mye av samlingene har behov for gjennomgang, før en vet noe antall.
Registrering:	I Primus finner vi 1.691 registreringer (6,7 % av samlinga). MiMu prioriterer nå arbeidet med å gjøre registreringer i Primus, for å lette gjenfinning av foto og for å kunne tilgjengeliggjøre på DigitaltMuseum.
Digitalisering:	Det er til sammen digitalisert ca. 25.000 foto. Dette er langt fra hele fotosamlingen, så det totale antall foto i museet er nok en del høyere.
Publisering:	Det er foreløpig ingen publiseringer på Digitalt museum. Men det er opprettet en egen landingsside for MiMu som lanseres når de har tilstrekkelig med registreringer som er representative for museet.
Oppsummering og prioritering (handlingsplan og anbefalte tiltak)	Oppsummering <ul style="list-style-type: none">• <i>Fotomagasiner:</i> Det er ikke klimastyrt oppbevaring for foto i MiMu. Foto oppbevares i arkivrommet og på kontorrom for digitalisering.• <i>Arkivering og gjenfinning:</i> Det brukes en del tid på gjenfinning av foto. Mange av samlingene er ikke ordnet eller gjennomgått. Fotosamlingene er ofte en del av et privatarkiv eller dokumentarkiv, og ikke rene fotosamlinger. Det kreves en del ressurser for å kunne systematisere mye av fotomaterialet.• <i>Emballering:</i> Varierende emballering. Det er behov for ny emballering på det meste av fotosamlingene.• <i>Tilstand:</i> Det gjenstår mye ordning i samlingene. Av det materialet som er vært tilgjengelig for gjennomsyn, er det ikke funnet synlig nedbrytning.

Handlingsplan, anbefalte tiltak

- MiMu prioriterer nå arbeidet med fotosamlingene ved å få registrert i Primus og publisert på Digitalt museum. Det klargjøres for at MIMU oppretter egen landingsside på Digitalt museum. Mye er digitalisert og dette knyttes opp mot registreringene. Fotoavdelingen på Domkirkeodden klargjør filer for innlegging nå. MiMus fotosamlinger er den største samlingen av migrasjonsfoto i Norge, og det er behov for å få dette tilgjengeliggjort. Registreringsarbeidet er i gang fra 2017.

Prioritering, generelt

- Akutte samlinger som bør prioriteres:
 - Den norske Amerikalinje
- Betydningsfulle samlinger som bør prioriteres:
 - Bjørgo Collection
 - Argentinasamlingen
 - Erik Engebrigtsen-samlingen i Australia-samlingen
 - Registrering av MiMu-samlingen

En prioriteringsrekkefølge for samlingene vil reflekteres i hvilke økonomiske ressurser en har tilgjengelig. Samlingene er derfor satt inn i åtte kategorier basert på betydning og ressurser:

Prioritering på Migrasjonsmuseet

1 – AKUTT RESSURSBEHOV – BETYDNINGSFULL

Samlingen trenger akutt ressurser grunnet tilstand og/eller nåværende eller tidligere oppbevaringsforhold for å kunne benyttes i framtiden, og anses som sentral samling og viktig for museets egenart/karakter.

- Den norske Amerikalinjen

2 – AKUTT RESSURSBEHOV – LAV BETYDNING

Samlingen trenger akutt ressurser grunnet tilstand og/eller oppbevaringsforhold for å kunne benyttes i framtiden. Imidlertid anses samlingen som å ha lav kulturhistorisk verdi for museet og bør derfor vurderes om videre bruk og forvaltning av samlingen.

3 – BETYDNINGSFULL – LAVT RESSURSBEHOV

Samlingen har stor kulturhistorisk verdi for museet, og/eller anses som sentral for museet og/eller viktig for museets egenart/karakter. Det kreves lite for å møte anbefalte tiltak.

- Argentinasamlingen
- Australiasamlingen
- Dokumentasjonssamlingen
- Egil Almaas
- Norsk-amerikansk identitet

4 – BETYDNINGSFULL – HØYT RESSURSBEHOV

Samlingen har stor kulturhistorisk verdi for museet, og/eller anses som sentral for museet og/eller viktig for museets egenart/karakter. Imidlertid kreves det store økonomiske ressurser for å møte anbefalte tiltak.

- Bjørge Collection
- David Mauk-samlingen
- MiMu-samlingen
- Rekkebo-samlingen, lav prioritet

5 – LITEN BETYDNING – LAVT RESSURSBEHOV

Samlingen har lav kulturhistorisk verdi for museet, men er relevant for museets formål. Eller samlingen har vern eller klausuleringer som tilsier at materialet ikke kan brukes fritt. Det kreves lite for å møte anbefalte tiltak.

- Arnolda Almblad

6 – LITEN BETYDNING – HØYT RESSURSBEHOV

Samlingen har lav kulturhistorisk verdi for museet, men er relevant for museets formål. Imidlertid kreves det store økonomiske ressurser for å møte anbefalte tiltak.

- Birkelandsamlingen
- Nordmanns-forbundet

7 – SAMLINGEN TRENGER INGEN VIDERE HANDLING

Samlingen er emballert, registrert, digitalisert og publisert, og møter ISO-standarder for oppbevaring.

8 – SAMLINGEN KAN AVHENDES ELLER KASSERES

Samlingen har lav eller ingen relevans for museet, og kan vurderes avhendet til annen bevaringsinstitusjon. Eller - samlingen består av skadet fotografisk materiale og vurderes som totalskadet og kan kasseres. Beslutningen skal forankres i avdelingens/museets styre og ledelse, og følge de avhendingsprosedyrer som er bestemt av museet.

4,9 millioner bilder: Hva nå?

Norsk Skogmuseum

Norsk Skogmuseum er et kultur- og naturhistorisk museum med nasjonale ansvarsoppgaver for skognæringene, utmark, jakt, fangst og fiske. Museet skal drive forskning, samle og bevare historisk materiale, og formidle kunnskap gjennom utstillinger, publikasjoner, undervisning og andre former for informasjon.

Skogsarbeider Gustav Tallakstad (1911-1982) fra Lardal i Vestfold, fotografert mens han kvistet den nedre delen av stammen på ei diger gran i Treschow Fritzøes skog på Akerholt i Lardal i Vestfold. Fotografiet er tatt under den store hogstundersøkelsen i 1965. Foto: Tor Inderberg, Norsk skogmuseum, fotografiet inngår i samlingen NISK (Norsk institutt for skogforskning), SJF-F.010045.

Fotosamlinger på Norsk Skogmuseum:

Fotosamlingene til Norsk Skogmuseum oppbevares i magasin, et kontorrom og et lagerrom i museumsbygningens underetasje. Museet forvalter samlinger knyttet til skognæringene, utmark, fangst og fiske. Norsk Skogmuseum har overtatt fotoarkiver fra enkeltpersoner, organisasjoner og firmaer med engasjement fra museets arbeidsfelt. Flere av samlingene har kommet inn fra forstmenn, det finnes bedriftsarkiver og små og store amatørsamlinger. Museets egne dokumentasjonsamlinger er betydelige og betydningsfulle. Det er registrert 46 samlinger ved Norsk Skogmuseum.

Samlingens navn	Antall	Type samling / innhold	Tidsperiode
Agnar Barth	85	Amatørfotograf, professor i skogskjøtsel; glassplater	1910-1915
Andreas Vevstad		Amatørfotograf; forstmann	
Borregaard skoger		Bedriftsarkiv, skogsdrift i Hedmark	
Det norske skogselskap	2.800	Bedriftsarkiv;	
Diasarkiv	30-40.000	Overordnet samling; Museets diasarkiv, samt flere fotografer regnes inn her.	1930-1995
Direktører og herredskogsmestere		Album	1950-1960
Diverse	63	Eske med diverse ukjent	1960-1970
Drammenselvens papirfabrikker	1.000	Bedriftsarkiv;	1892-1960
Direktoratet for statens skoger	Ca. 4.000	Bedriftsarkiv; befaringsreiser og dokumentasjon	1900-1980
Glomma fellesfløtingsforening	Ca. 20.000 (inkl. ca 8000 neg)	Foreningsarkiv; tømmerfløting	1910-1970
Hans Gottfred Allum	Ca. 100	Album; Skog, fløting	
Harald Galaas		Amatørfotograf; forstmann	
Hartvig Huitfeldt-Kaas	Ca. 350	Amatørfotograf; zoolog, fiskeinnretninger i vassdrag; glassplater	1900-1925
Ivar Samset		Amatørfotograf, forstkandidat, professor	
Julius Nygaard	1875	Amatørfotograf; skogbruk, private bilder	1915-1930
Jørgen von Ubisch	Ca. 100	Amatørfotograf, forstmann og private bilder	1950-1960
Jørund Midttun	Ca. 4000	Amatørfotograf, forstmann og private bilder	1914-1960
Kiær-arkivet		Bedriftsarkiv; Torp Brug i Østfold	1950-1960
Kjell Søgård		Fotografarkiv; presse- og naturfotograf	1955-1970
Kjell Wibstad		Forskning på skogbrukets transportteknologi	1960-1985
Kristiania provianteringsråd		Album; lagre av mat, ved og annet	1916-1920
Leiv Stuan	80	Amatørfotograf; fløting, jakt, skogbruk	1940-1950
Negativarkiv	100-150.000	Overordnet samling; Museets negativarkiv, samt flere fotografer regnes inn her.	1890-2000
Norsk institutt for skogforskning	Ca. 50.000	Bedriftsarkiv; skogbruk, driftstekniske forsøk	1966-
N.N. Ihlen, Det norske skogselskap			1935-1940

Norges landbrukshøgskole	600-1000	Skogbrukrelatert	1905-1920
Norske Skog Follum		Bedriftsarkiv; deler av fotoarkivet	
Norsk skogbruksmuseums album		Bygging av Norsk skogbruksmuseum	1969-1970
Ole Bleken Rud			
O.P. Moe	Ca. 1000	Amatørfotograf; forstmann, privat, jakt, skogbruk, landbruk	1904-1920
Ove Arbo Høeg		Amatørfotograf; vidjer, snarer	1970-1980
Per Føyn		Amatørfotograf; forstmann og fylkesskogsjef i Hedmark	1950-1970
Positivarkiv		Museets papirkopier fra museet.	1900-2000
Rosenberg	Ca. 250	Skogbruk og industri i Finland, noe Norge	1915
Røsting	Ca. 1500	Fotograf/journalist; nyheter, portretter	1966-1980
Sigurd Eide	Ca. 1300		1955-1958
Skogbrand	Ca. 200	Bedriftsarkiv; skogbrannvern	1920-1930
Storflommen / Halvor Svenkerud		Album; Storflommen i Elverum	1966
Sønnik Andersen	Ca. 30	Amatørfotograf; forstmann, koier, skogbruk	1926-1927
Tore Fossum	Ca. 5-600	Forstmann og museumsleder; skogsdrift og elgjakt	1900-1995
Ukjent	Ca. 150	Fløting, skogbruk, oppdrett	1912-1945
Ukjent album		Album; skogbruk	1958-1962
Ukjent (Trønæs, Sterud?)	Ca. 300	Album; portretter, private foto	1908-1920
Waldemar Opsahl		Amatørfotograf, Statskonsulent skogkultur	1936-1951
Wilsealbum		Album; landskap	
Østlandske skurlastoppmåling		Album, negativer; portrett og feltbilder	1950-1960
Tilsammen	Ca. 300.000		

Tilgjengeliggjøring:

Museets fotograf digitaliserer samlingene. Det er gjerne tematiske forespørsler fra arkivet, som «fløting» eller «skogplanting», som krever en del leting og gjennomgang i samlingene. Museets konservator registrerer fotografiene i Primus. De anser denne tilgjengeliggjøringen som en del av museets formidling utad til brukere og publikum, og jobber etter høy faglig standard i digitalisering og registrering.

Antall foto tilsammen	300.000
Antall registrert i Primus	37.173
- %	12 %
Antall digitalisert	15.744
- %	5 %
Antall publisert	19.703
- %	6 %

Magasinering og emballering:

Magasinet på Skogmuseet brukes både til fotosamlinger og til museets papirarkiv. Diasarkivet oppbevares i hengemapper i arkivskap i et kontorlokale. «Nitratskap» står i kontorrom utenfor magasinet, med noe nitrat, acetat og glassplater. Magasin og oppbevaringsrommene er ikke klimastyrte. Det anbefales at klimamålingene videreføres over en lengre periode, gjerne ett år for å vurdere oppbevaringsforholdene. Men temperaturen bør senkes og holdes stabil i forhold til relativ luftfuktighet, se ISO-standarder. Cellulosenitrat, -acetat og fargepolyesterneгатiver og fargepapirkopier oppbevares i dårlige klimaforhold. Sort-hvitt papirkopier oppbevares i et klima som tilsvarer ISO-anbefalinger. Glassplatene har akseptable klimaforhold. Det bør gjøres en vurdering av en fotokonservator på klimaforholdene. Samlingene er delvis omemballert, men det er stor restanse i arbeidet. Det anbefales at samlinger omemballeres med syrefritt papir; cellulosenitrat- og acetatfilm (negativer og dias) bør ikke oppbevares i lukket/tett plastemballasje eller tettglassin/pergamentpapir eller lignede, grunnet av nedbrytningsprodukter. Benytt gode papirkvaliteter som har nøytral PH-verdi eller er laget av bufret høykvalitets papirfiber. Glassplater bør oppbevares i samme papirkvalitet, gjerne 4-flaps konvolutter som hindrer slitasje på emulsjonen.

Tilstand:

Det er varierende tilstand på samlingene. I tilstandsvurderingen fra 1998 ble tre av samlingene kartlagt og det ble avdekket en del skader. Den mest utbredte skaden var sølvutfelling, og også gulnende basemateriale og utbleking av positivkopier. Ca. 40% av nitratfilmen var i nedbrytningsprosess. Det ble anbefalt at dette materialet ble duplisert. De samme vurderingene og anbefalingene gjelder i dag.

Prioritering:

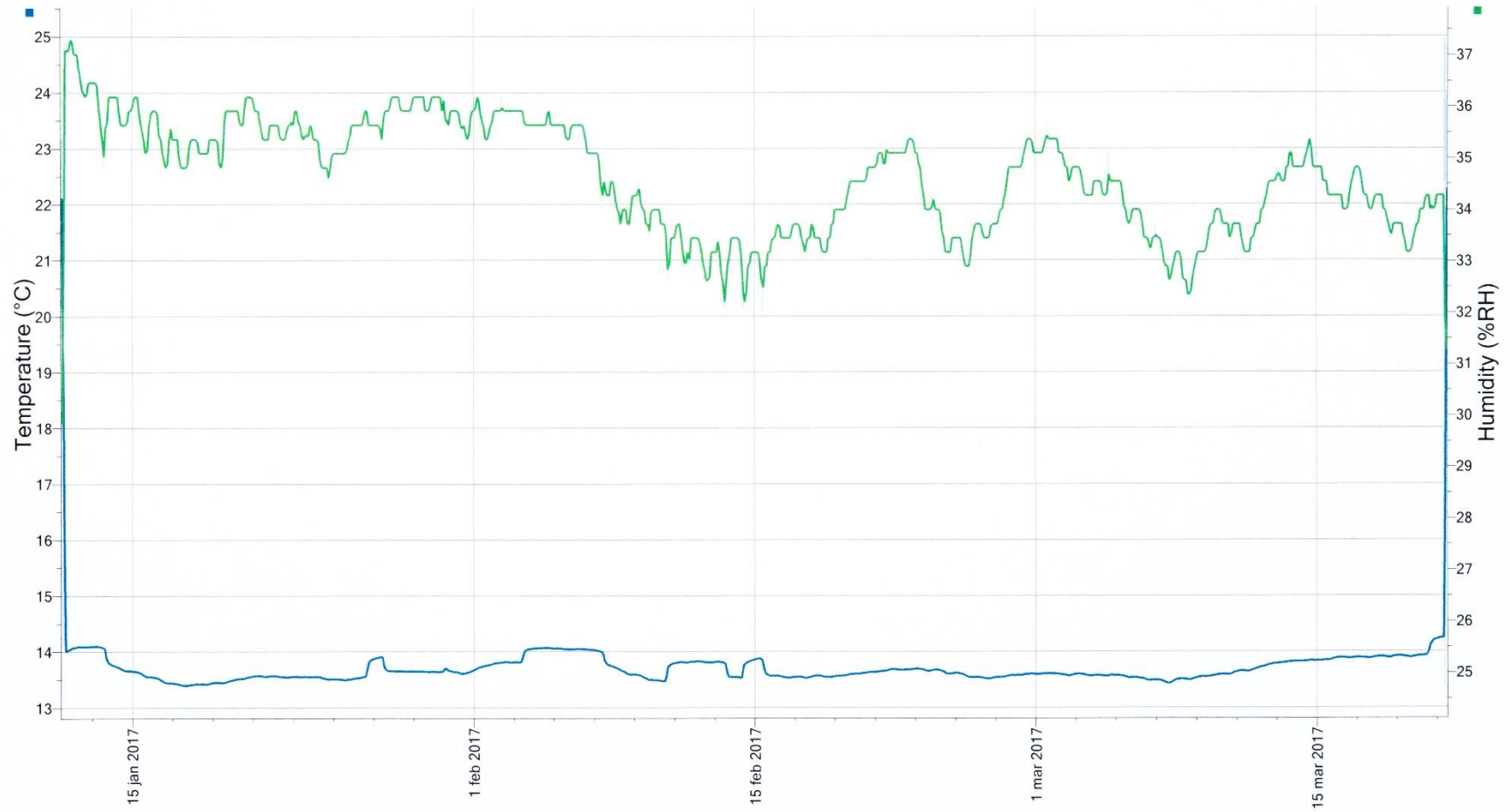
- Se egne skjema for alle samlinger – til sammen 47 skjemaer.
- Det bør gjøres en vurdering på klimaforhold og nedbrutt materiale i fotomagasinet i samråd med fotokonservator.
- Betydningsfulle samlinger som bør prioriteres:
 - Glomma fellesfløtingsforening – nitratnegativene spesielt. Tynne registreringer.
 - Det norske skogselskap – nitratnegativene.
 - Jørund Midttun – nitratnegativene. Behov for et prosjekt på å ordne negativene, og å koble informasjon til negativer og gjøre dette søkbart.
 - Motivområder: Innlandsfiskevær (neg+dias), skogplanting, fløting (neg+dias)
 - Kjell Søgårds negativsamling – informant (broren) ønsker å legge til informasjon på bildene. Krever digitalisering i forkant. Samlingen blir mye brukt.
 - Tore Fossums negativer – informanter begynner å falle bort. Behov for å intensivere arbeidet med digitalisering for å kunne innhente informasjon.
- Bruken av fotosamlingene på Skogmuseet er oftest tematisk og samlingene grenser over i hverandre. Museet forvalter samlingene med kunnskapsrik hånd og har forut for prosjektet gjort sine prioriteringer når det gjelder utvalg, bruk og tilgjengeliggjøring av fotosamlingene. Samlingskaper er ofte mer viktig for gjenfinning enn som autonom samling. Prosjektet har derfor ikke gått inn i samlingene og kategorisert med prioriteringsliste.

Cal Run

- 771251 Temperature Cal Run
- 771251 Humidity Cal Run

Skogmuseet, magasin, 11.01-21.03.2017

Cal Run

- 782408 Temperature Cal Run
- 782408 Humidity Cal Run

Skogmuseet, lagerrom, 11.01-21.03.2017

NORSK SKOGMUSEUM, ANNO MUSEUM

Generelt:	<p>I 1998/99 ble det gjennomført et forvaltningsprosjekt på NSM, hvor Anne Aune gjennomgikk samlingene etter tre hovedmål; få oversikt, legge til rette for registrering og sikre museets samlinger en forsvarlig håndtering og oppbevaring. Prosjektet leverte en tiltaksplan for hver enkelt samling, men dette ble ikke jobbet med i etterkant av prosjektet. Tilstandsvurderingene vi bruker, som også ble brukt i 1998, deler seg inn i fire kategorier. Jeg prøvde å se om jeg kunne vise en endring i tilstanden på de siste 18 årene, men iom at kodene rommer et ganske bredt spenn kunne jeg ikke si sikkert at noe har endret seg over denne perioden. Kode 2: tilfredsstillende/mindre god og kode 3: dårlig/kritisk kan betegnes med de samme kodene i dag.</p> <p>Arkivet blir forvaltet i dag med kunnskapsrik hånd, med prioriteringer for utvelgelse, registrering, digitalisering og publisering. På grunnlag av det og forvaltningsprosjektet som er blitt gjort tidligere, har jeg derfor ikke gått så dypt inn i NSMs samling at jeg har vurdert betydning, motiv, emballasje og tilstand. Derfor fokuseres det mer på klimastyring for fremtidig bruk av samlingene.</p>
Oppbevaringsforhold:	<ul style="list-style-type: none">• Magasinet i kjelleren har oppbevaring for både foto og dokumenter. Her oppbevares det meste av fotosamlingene.• Utenfor magasinet står et arkivskap, hvor det er skilt ut en del negativer/glassplater. Dette var i utgangspunktet tenkt for nitratmateriale, men inneholder også acetatmateriale og glassplater. Ikke klimastyrt.• I utstillingsverkstedet (kontorrom) oppbevares dias i hengemapper og papirkopier i arkivskap. Ikke klimastyrt. <p>Emballering</p> <ul style="list-style-type: none">• Generelt sett er fotomaterialet ordnet godt og gjenfinning er enkelt. Arkivet er preget av god arkivskikk. Samlet er det en omfangsrik samling, og mange former for emballering er benyttet. Noen deler har fått ny og egnet emballasje, mens annet har behov for å fjerne skadelig emballasje og esker. Dias oppbevares hovedsakelig i plast-hengemapper, som ikke er ideelt pga at plasten ikke puster, men er enkelt for gjenfinning. Riktig emballasje kan fungere som en beskyttende buffersone for materialet og det beskytter materialet mot smuss og mekaniske skader. <p>Klima</p> <p>Tidligere hadde NSM en magasinforvalter som hadde kontinuerlig tilsyn med klimaet i magasinene. Etter at denne stillingen falt bort har det ikke blitt foretatt systematiske målinger (ca. siste ti år?). Den 11. januar 2017 la vi inn en TinyTag i magasinet og en i diasrommet, <u>disse to kan ligge ut 2017</u>.</p> <p>Måling i arkivet mellom 11.01-21.03.2017 viser ca. 13,5°C og 20-25% RH. (Pr. 20.12.2016 var det 16,3°C og 33,8% RH).</p> <p>Måling i diasrommet i samme periode viser 13-17°C og 16-31% RH.</p> <p>Anne Aunes måling i 1998/99 viste en svingning gjennom året på 17-22°C og luftfuktighet mellom 31-50%. Det bør gjøres målinger over en lengre periode, gjerne ett år, for å vurdere oppbevaringsforholdene. Temperaturen bør senkes, se vurderingssystemet for temperatur under.</p> <ul style="list-style-type: none">• Dette klimaet er bra/akseptabelt for sort/hvitt papirkopier, (sort/hvitt polyesternegetiver) og glassplater. Men vil over tid være skadelig for nitratnegetiver, acetatnegetiver (både farge og sort/hvitt), farge polyesternegetiver og farge papirkopier.• Fotokonservator Kathrine Kilde NKF-N ble konsultert på klimaforhold i magasinene, for å si noe om forventet levetid på fotomateriale som ikke oppbevares etter ISO-standard. I forhold til de tilstandsvurderingene som ble gjort i 1998, kunne jeg ikke si at nedbrutt materiale

hadde utviklet seg ytterligere. Kilde sitt svar; *Om en samling fotografier over flere år har vært oppbevart under dårlige forhold, vil det forkorte den samlingens "levealder". Det finnes eksempler på foto-samlinger som har holdt seg overraskende godt tross lite gunstige oppbevaringsforhold. De fotografiske materialene i Skogmuseet er kanskje et eksempel på dette idet tilstandskategoriene i 1998, sammenlignet med vurderinger gjort nylig, generelt later til å ikke ha endret seg stort. Dette er svært oppløftende! Det innebærer likevel ikke at det er sannsynlig at samlingene kommer til å holde seg som nå i 20 år til. Etter en viss tid, også avhengig av, og varierende i forhold til, mange faktorer, vil nedbrytningen aksellerere. Hvorvidt det skjer innen få år, eller først om enda et par tiår eller mer, kan som nevnt bare vurderes omtrentlig.*

- Kvalitativt vurderingssystem for oppbevaring. Tabellen er hentet fra IPI Media Storage, Peter Z. Adelstein ved Image Permanence Institute, og viser oppbevaringsfold for forskjellig type fotomateriale. Merk at tabellen viser temperatur og ikke relativ luftfuktighet:

Oppbevaringsforhold	Glassplater	Cellulose nitrat	Cellulose acetat		Polyesterfilm		Fotopapir kopier		Inkjet kopier	Magnetisk tape		CD DVD
			S/H	Farger	S/H	Farger	S/H	Farger		Acetat	Polyester	
ROM (20°C)	Akseptabel	Nei	Nei	Nei	Bra	Nei	Bra	Nei	Akseptabel	Nei	Nei	Akseptabel
KJØLIG (12°C)	Bra	Nei	Nei	Nei	Bra	Nei	Bra	Nei	Akseptabel	Akseptabel	Bra	Bra
KALDT (4°C)	Meget bra	Bra	Bra	Bra	Meget bra	Bra	Meget bra	Bra	Bra	Bra	Bra	Bra
FRYST (0°C)	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Bra	Bra	Nei

Nedbrutt cellulose acetat og cellulose nitrat bør fryses.

NEI	- vil sannsynligvis føre til betydelig skade
AKSEPTABEL	- møter ikke ISO-anbefalingene, men kan være tilfredsstillende i lengre perioder
BRA	- tilsvarer ISO-anbefalinger
MEGET BRA	- vil forlenge levetiden

- ISO-standard for oppbevaring av **glassplater** er: Max temperatur 18°C og RH fra 30-40%. For høy temp eller RH kan føre til sølvspeil, glasskorrosjon, lagseparasjon og mugg.
- ISO-standard for oppbevaring av **Cellulose nitrat** er: Max temperatur 2°. RH fra 20-30%. For høy temperatur eller RH kan føre til nedbrytning av bildesølv, nitratnedbrytning - deformasjon, gulning, nedbrytning av bindemiddel og frigjøring av salpetersyre. Hvis det er basenedbrytning på materialet bør det fryses.
- ISO-standard for oppbevaring av **Cellulose acetat, sort/hvitt** er: Max temperatur avhenger av max RH; 2°C max temp ved max RH 50%, 5°C max temp ved max RH 40% eller 7°C max temp ved max RH 30%. For høy temperatur eller RH kan føre til nedbrytning av bildesølv, acetatnedbrytning - deformasjon, dimensjonsendring og frigjøring av eddiksyrer. Hvis AD-strip viser 2 eller lavere, bør materialet fryses og dupliseres.

	<ul style="list-style-type: none"> - ISO-standard for oppbevaring av farge cellulose acetat er: Max temperatur avhenger av max RH; -10°C max temp for max RH 50%. -3°C max temp for max RH 40%. 2°C max temp for max RH 30%. For høy temperatur eller RH kan føre til fargenedbrytning, nedbrytning av acetat – frigjøring av eddiksyre, dimensjonsendring, fargeendringer og negativene kan bli sprø og gå lett i stykker. Hvis test med A-D strips viser 2 eller mer bør materialet fryses. - ISO-standard for oppbevaring av sort/hvitt polyester er: 21°C max temp for max RH 50%. For høy temperatur eller RH kan føre til nedbrytning av biledsølv og mugg. - ISO-standard for oppbevaring av farge polyester er: Max temperatur avhenger av max RH; -10°C max temp for max RH 50%. -3°C max temp for max RH 40%. 2°C max temp for max RH 30%. For høy temperatur eller RH kan føre til fargenedbrytning og mugg. - ISO-standard for oppbevaring av sort/hvitt fotokopier på fiberpapir: Max temperatur 21°C. Max RH 50%. For høy temperatur eller RH kan føre til nedbrytning av biledsølv og mugg.
Tilstand:	I 1998 ble det foretatt en kartlegging av oppbevaringsforholdene og tilstandsvurdering av tre arkiver; DSS, GFFF og Jørund Midttuns fotoarkiv. Resultatet viste at ca. 78% (16.700-19.000 stk.) av negativene var i god bevaringstilstand. Ca. 17% (2.88-5.100 stk.) måtte overvåkes og 3% (1.800 stk.) hadde så store skader at konserveringsteknisk behandling var nødvendig. 20% av disse tre samlingene viste synlige tegn på nedbrytning. Den mest utbredte skaden var sølvutfelling, og også gulnende basemateriale og utblekning av positivkopier. Det ble avdekket skader på nesten 40% av nitratfilmen, som ansås som så alvorlig at arbeidet med å duplisere dette materialet burde bli prioritert. Dette arbeidet er ikke videreført. Ved vurdering i dette prosjektet, er ikke tilstandskodene ytterligere senket. Men dette arbeidet bør prioriteres for museet.
Antall foto i museet:	Til sammen anslagsvis 300.000.
Registrering:	I Primus er det 37.173 registreringer (pr. 06.01.2017) Det vil si at ca. 12% av samlingen er registrert. Det er gjort detaljerte, kunnskapsrike registreringer. Kan se om det er hensiktsmessig å flytte noe av informasjonen i motivbeskrivelsen til et annet felt, da det kan gi søkestøy på DiMu.
Digitalisering:	I Primus finner vi 15.744 registreringer med foto. Det vil si at ca. 5% er digitalisert og lagt inn i Primus. Deler av de digitale filene har behov for å digitaliseres på nytt.
Publisering:	På Digitalt Museum er det publisert 19.703 fotoregistreringer. Det vil si at ca. 6% av samlingen er tilgjengelig for publikum.
Prioritering (handlingsplan og anbefalte tiltak)	Fra forvaltningsprosjektet av Anne Aune i 1998 er følgende generelle tiltak anbefalt: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Registrering:</i> I utgangspunktet vil jeg registrere alle uregistrert samlinger på serienivå. Spørsmålet er hvordan registreringer av enkeltbilder senere kan knyttes opp mot seriene. - <i>Tilgjengeliggjøring av bildene:</i> Digitalisering: Litt usikker på framgangsmåten! - skal kun utvalgte bilder fra det vi kan definere som en serie (emne/album) digitaliseres, for å gi et visuelt inntrykk av hva som finnes av bilder i serien? Da må det utarbeides klare retningslinjer for utvalget. Eller - bør i prinsippet alle bilder digitaliseres?

Oppsummering

- *Fotomagasinering:*
 - Fotomagasinet og de andre rommene som oppbevarer foto på Skogmuseet, er ikke klimastyrte på temperatur og fuktighet. Målinger i fotomagasinet i jan-mars 2017 viser ca. 13,5°C og 20-25% RH. Måling i diasrommet i samme periode viser 13-17°C og 16-31% RH.
 - Det bør gjøres målinger over en lengre periode, gjerne ett år, for å vurdere oppbevaringsforholdene. Alle fotosamlingene bør oppbevares i et klimatisert magasin. Samlingene har behov for lavere temperatur (i forhold til RH). Det bør gjøres en vurdering av en fotokonservator på temperatur og RH i magasinet.
- *Arkivering og gjenfinning:*
 - Samlingene er ryddig systematisert.
 - Deler av samlingene er ikke gjennomgått.
- *Emballering:*
 - Noe er omemballert, men det er stor restanse i arbeidet. Blir generelt sett ikke omemballert i dag.
- *Tilstand:*
 - Det er varierende tilstand på samlingene. I tilstandsvurderingen fra 1998 ble tre av samlingene kartlagt og det ble avdekket en del skader. Den mest utbredte skaden var sølvutfelling, og også gulnende basemateriale og utblekning av positivkopier. Ca. 40% av nitratfilmen var i nedbrytningsprosess. Det ble anbefalt at dette materialet ble duplisert. De samme vurderingene og anbefalingene gjelder i dag. I prosjektet ble det ikke funnet tegn på ytterligere nedbrytning.
- *Registrering, digitalisering og publisering:*
 - Ca. 12 % av samlingene er registrert i Primus.
 - Ca. 5 % av samlingene er digitalisert.
 - Ca. 6 % av samlingene er publisert på Digitalt museum.

Handlingsplan, anbefalte tiltak

Se egne skjema for alle samlinger – til sammen 46 skjemaer.

- Sikre bedre magasinforhold for fotosamlingene. Magasinet bør klimastyres for fotomateriale, se ISO-standarder. Vurder om papirmagasinet bør ha andre klimaforhold.
- Omemballer materialet samtidig som det blir jobbet med, hvis det er mulighet for det.
- Alle samlinger registreres inn i Primus på serienivå.

Prioriterte samlinger

- Betydningsfulle samlinger som bør prioriteres:
 - Glomma fellesfløtingsforening – nitratnegativene spesielt. Tynne registreringer.
 - Det norske skogselskap – nitratnegativene.
 - Jørund Midttun – nitratnegativene. Behov for et prosjekt på å ordne negativene, og å koble informasjon til negativer og gjøre dette søkbart.

	- Motivområder: Innlandsfiskevær (neg+dias), skogplanting, fløting (neg+dias)- Kjell Søgårds negativsamling – informant (broren) ønsker å legge til informasjon på bildene. Krever digitalisering i forkant. Samlingen blir mye brukt.- Tore Fossums negativer – informanter begynner å falle bort. Behov for å intensivere arbeidet med digitalisering for å kunne innhente informasjon.

Klevfos Industrimuseum

Fra Klevfos Industrimuseum på Ådalsbruk i Løten. Fotografiet er tatt på østsida av fabrikkkomplekset der museet har lagd et publikumsmottak ved inngangen til det som en gang var fabrikkens hoggeri. I forgrunnen, under åpen himmel, står et roterende stålhjul, som ble brukt til å produsere slik flis. Ved siden av ser vi et slipeapparat, brukt til å produsere tremasse. Foran inngangen til museet ser vi elever fra 2. trinn ved Stavsberg skole i Furnes (Ringsaker kommune) foran inngangen til museet. Klevfos-fabrikken ble etablert i 1888. Den bebyggelsen vi ser her ble oppført etter en brann i 1909. Fabrikken var i drift fram til 1976, og den ble gjenåpnet som museum ti år seinere. Foto: Bård Løken, Norsk Skogmuseum, SJF-F.009044

Fotosamlinger på Klevfos Industrimuseum:

Fotosamlingene på Klevfos er lokalisert på Skjærdal og består av dokumentasjons- og restaureringsfoto som er opptatt av museets egne ansatte. Fotograftertjenester er også utført av Skogmuseet og Domkirkeodden, som har negativmateriale i sine magasiner.

Samlingens navn	Antall	Type samling / innhold	Tidsperiode
Dokumentasjonssamlinga		Dokumentasjon	
Restaureringssamlinga		Dokumentasjon	
Tilsammen	Ca. 3.000-3.500		

Tilgjengeliggjøring:

Samlingene er ikke registrert, digitalisert eller publisert. Museet ønsker å få til et prosjekt for å gjøre denne jobben. Klevfos industrimuseum er ett av 15 tekniske og industrielle kulturminner som er i Riksantikvarens bevaringsprogram. Også Riksantikvarens istandsettingsprosjekt som Klevfos er en del av, legger til grunn at det skal tas bevisste og begrunnede valg for arbeid med fredede bygninger, og valgene skal dokumenteres. I dette arbeidet vil det derfor være et godt grunnlag å ha tidligere dokumentasjons- og restaureringsfoto tilgjengelig.

Antall foto tilsammen	3-3500
Antall registrert i Primus	0
- %	0 %
Antall digitalisert	
- %	0 %
Antall publisert	0
- %	0 %

Magasinering og emballering:

Samlingene oppbevares i et kontorlokale på Skjærdal, ikke klimastyrte. Samlingene oppbevares i originalemballasje, og bør omemballeres.

Prioritering:

- Se egne skjema for de to samlingene.
- Samlingene bør oppbevares i klimastyrte magasiner.
- Betydningsfulle samlinger som bør prioriteres:
 - Dokumentasjonssamlinga – registrering og digitalisering
 - Restaureringssamlinga – registrering og digitalisering

Prioriteringen	
Dokumentasjonssamlinga	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Restaureringssamlinga	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov

KLEVFOS INDUSTRIMUSEUM, ANNO MUSEUM

Generelt:	<p>Fotosamlingene på Klevfos er lokalisert på Skjærdal og består av dokumentasjons- og restaureringsfoto som er opptatt av museets egne ansatte. Fotografitjenester er også utført av Skogmuseet og Domkirkeodden, som har negativmateriale i sine magasin. Klevfos ønsker å lage et prosjekt på foto, for å få omemballert, registrert og digitalisert disse samlingene. Klevfos industrimuseum er ett av 15 tekniske og industrielle kulturminner som er i Riksantikvarens bevaringsprogram. Også Riksantikvarens istandsettingsprosjekt som Klevfos er en del av, legger til grunn at det skal tas bevisste og begrunnede valg for arbeid med fredede bygninger, og valgene skal dokumenteres. I dette arbeidet vil det derfor være et godt grunnlag å ha tidligere dokumentasjons- og restaureringsfoto tilgjengelig.</p> <p>Fotomaterialet fordeles slik;</p> <ul style="list-style-type: none">• Farge, negativer, 135 mm: ca. 1.400-2.000 (i tillegg kommer ca. det samme antallet i papirkopier, 10x15 fra fotolab – ikke medberegnet)• Innrammet dias, 135mm: ca. 1.200-1.800• Papirkopier, varierende størrelse: ca. 300 stk.• Innrammet foto: 10-15 stk.
Oppbevaringsforhold:	<p>Emballering Negativer og papirkopier ligger i originalemballasje som er brevkonvolutter eller i fotolabbenes fotokonvolutter. Nesten hele samlingen bør omemballeres. Håkon Tosterud er tilsendt et skriv om kostnad- og ressursbruk til emballering, digitalisering og registrering.</p> <p>Klima Fotosamlingene oppbevares på et kontor i 1. etg. på Skjærdal. Det er ingen klimastyring på rommet. Rommet påvirkes av temperatur og luftfuktighet ute, og er også eksponert for sol. Fra Klevfos sin side er det ønskelig å flytte fotomaterialet ned i kjellerarkivet på Skjærdal, sammen med dokumentarkivet. Det er for bedre forholdene til foto. Men foto bør ikke arkiveres sammen med dokumenter, de har forskjellige krav til temperatur og luftfuktighet. Ønskelig klima i dette arkivet, er 15 grader og 50% RH. Hoveddelen av fotoarkivet er dias og fargenegativer, og dette krever ved ISO-standard 2 grader max temperatur for 30% max RH. Dette kjellerarkivet har i tillegg hatt vannskade, og dokumentene er muggbefengte. RH har vært opp mot 70-90%. Det står dias i dette rommet også, som må undersøkes for mugg. Hvis det ikke er noe annet sted hvor fotosamlingene kan oppbevares, er nok et av rommene på baksiden, mot øst, best for materialet.</p> <ul style="list-style-type: none">• Kvalitativt vurderingssystem for oppbevaring. Tabellen er hentet fra <i>IPI Media Storage</i>, Peter Z. Adelstein ved Image Permanence Institute, og viser oppbevaringsfold for forskjellig type fotomateriale. Merk at tabellen viser <u>temperatur og ikke relativ luftfuktighet</u>:

Oppbevaringsforhold	Glass plater	Cellulose nitrat	Cellulose acetat		Polyesterfilm		Fotopapir kopier		Inkjet kopier	Magnetisk tape		CD DVD
			S/H	Farger	S/H	Farger	S/H	Farger		Acetat	Polyester	
ROM (20°C)	Akseptabel	Nei	Nei	Nei	Bra	Nei	Bra	Nei	Akseptabel	Nei	Nei	Akseptabel
KJØLIG (12°C)	Bra	Nei	Nei	Nei	Bra	Nei	Bra	Nei	Akseptabel	Akseptabel	Bra	Bra
KALDT (4°C)	Meget bra	Bra	Bra	Bra	Meget bra	Bra	Meget bra	Bra	Bra	Bra	Bra	Bra
FRYST (0°C)	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Bra	Bra	Nei

Nedbrutt cellulose acetat og cellulose nitrat bør fryses.

NEI	- vil sannsynligvis føre til betydelig skade
AKSEPTABEL	- møter ikke ISO-anbefalingene, men kan være tilfredsstillende i lengre perioder
BRA	- tilsvarer ISO-anbefalinger
MEGET BRA	- vil forlenge levetiden

- Oppbevaringsforhold fordelt på materiale:
Svært god:
Tilfredsstillende: 9% (papirkopier)
Ikke tilfredsstillende:
Dårlig: 81% (farge negativer og dias)
- ISO-standard for oppbevaring av **cellulose acetat, farge** er: Max temperatur avhenger av max RH; -10°C max temp for max RH 50%. -3°C max temp for max RH 40%. 2°C max temp for max RH 30%. For høy temperatur eller RH kan føre til fargenedbrytning, nedbrytning av acetat – frigjøring av eddiksyre, dimensjonsendring, fargeendringer og negativene kan bli sprø og gå lett i stykker. Hvis test med A-D strips viser 2 eller mer bør materialet fryses.
- ISO-standard for oppbevaring av **farge polyester** er: Max temperatur avhenger av max RH; -10°C max temp for max RH 50%. -3°C max temp for max RH 40%. 2°C max temp for max RH 30%. For høy temperatur eller RH kan føre til fargenedbrytning og mugg.
- ISO-standard for oppbevaring av **sort/hvitt fotokopier på fiberpapir**: Max temperatur 21°C. Max RH 50%. For høy temperatur eller RH kan føre til nedbrytning av bildesølv og mugg.

Tilstand:

Det er ikke foretatt tilstandsvurdering på samlingene.

Antall foto i museet

Til sammen anslagsvis 3-3500 foto.
Foto fra Klevfos finnes også i forskjellige andre serier på Skogmuseet og Domkirkeodden, i seriene SJF-KI-, SJF-F, HHD, DOK og 0415. Til sammen ligger det 1465 foto registrert på disse seriene.

Registrering:	Det er ikke registrert noe foto i Primus. Klevfos bruker nå bare FDV-modulen (bygninger) i Primus. Foto fra Klevfos finnes også i forskjellige andre serier på Skogmuseet og Domkirkeodden, i seriene SJF-KI-, SJF-F, HHD, DOK og 0415. Til sammen ligger det 1465 foto registrert på disse seriene.
Digitalisering:	Er ikke digitalisert.
Publisering:	Er ikke publisert.
Oppsummering og prioritering (handlingsplan og anbefalte tiltak)	<p>Oppsummering</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Fotomagasinering:</i> Klevfos sine egne samlinger består av dokumentasjons- og restaureringsfoto som oppbevares på et kontor på Skjærdal. Rommet er uten klimastyring og påvirkes av uteklime og sol. Det er ikke egnede oppbevaringsforhold for fargenegative og fargekopier. Oppbevaringsforholdene som samlingene har nå nedbryter samlingene hurtigere enn ved tilfredsstillende klima. Det finnes ikke magasin på Klevfos som er tilfredsstillende for størstedelen av denne samlinga. Fotoarkivet bør klimastyres. Hvis det ikke er praktisk eller økonomisk mulig å klimastyre rommet, bør det lages sikringskopier av samlinga.• <i>Arkivering og gjenfinning:</i> Arkivene er delvis ordnet, men mest bare samlet sammen.• <i>Emballering:</i> Hele samlingen på emballeres/omemballeres.• <i>Tilstand:</i> <p>Handlingsplan, anbefalte tiltak</p> <ul style="list-style-type: none">• Fotosamlingen til Klevfos Industrimuseum bør oppbevares i et klimastyrt miljø, i henhold til ISO-standarder for foto-oppbevaring.• Hvis ikke samlingene kan oppbevares i et klimastyrt miljø, bør det lages sikringskopier av samlinga.• Klevfos bør starte bilderegistrering i Primus, slik at det også kan benyttes som kildegrunnlag for istandsettingsprosjektet fra Riksantikvaren. <p>Prioritering</p> <p>En prioriteringsrekkefølge for samlingene vil reflekteres i hvilke økonomiske ressurser en har tilgjengelig. Samlingene er derfor satt inn i åtte kategorier basert på betydning og ressurser:</p>

Prioritering på Klevfos Industrimuseum

1 – AKUTT RESSURSBEHOV – BETYDNINGSFULL

Samlingen trenger akutt ressurser grunnet tilstand og/eller nåværende eller tidligere oppbevaringsforhold for å kunne benyttes i framtiden, og anses som sentral samling og viktig for museets egenart/karakter.

2 – AKUTT RESSURSBEHOV – LAV BETYDNING

Samlingen trenger akutt ressurser grunnet tilstand og/eller oppbevaringsforhold for å kunne benyttes i framtiden. Imidlertid anses samlingen som å ha lav kulturhistorisk verdi for museet og bør derfor vurderes om videre bruk og forvaltning av samlingen.

3 – BETYDNINGSFULL – LAVT RESSURSBEHOV

Samlingen har stor kulturhistorisk verdi for museet, og/eller anses som sentral for museet og/eller viktig for museets egenart/karakter. Det kreves lite for å møte anbefalte tiltak.

- Restaurering
- Dokumentasjon

4 – BETYDNINGSFULL – HØYT RESSURSBEHOV

Samlingen har stor kulturhistorisk verdi for museet, og/eller anses som sentral for museet og/eller viktig for museets egenart/karakter. Imidlertid kreves det store økonomiske ressurser for å møte anbefalte tiltak.

5 – LITEN BETYDNING – LAVT RESSURSBEHOV

Samlingen har lav kulturhistorisk verdi for museet, men er relevant for museets formål. Eller samlingen har vern eller klausuleringer som tilsier at materialet ikke kan brukes fritt. Det kreves lite for å møte anbefalte tiltak.

6 – LITEN BETYDNING – HØYT RESSURSBEHOV

Samlingen har lav kulturhistorisk verdi for museet, men er relevant for museets formål. Imidlertid kreves det store økonomiske ressurser for å møte anbefalte tiltak.

7 – SAMLINGEN TRENGER INGEN VIDERE HANDLING

Samlingen er emballert, registrert, digitalisert og publisert, og møter ISO-standarder for oppbevaring.

8 – SAMLINGEN KAN AVHENDES ELLER KASSERES

Samlingen har lav eller ingen relevans for museet, og kan vurderes avhendet til annen bevaringsinstitusjon. Eller - samlingen består av skadet fotografisk materiale og vurderes som totalskadet og kan kasseres. Beslutningen skal forankres i avdelingens/museets styre og ledelse, og følge de avhendingsprosedyrer som er bestemt av museet.

Glomdalsmuseet

Stiftelsen har som formål å samle og bevare alt som kan belyse Glommadalførets og Trysil/Engerdals kulturhistorie, og ved forskning og formidling gi kunnskap om folks liv og skikker fra gammel tid. I dette øyemed skal museet erverve og bevare eldre hus og bruksgjenstander av alle slag samle alle slags opplysninger som kan komme forskningen til gode. Undervisning og formidling fremmes ved utstillinger, kurser, seminarer, publikasjoner og pedagogiske tiltak overfor barn og unge.

Stiftelsen har som formål å drive innsamling, bevaring, forskning og formidling på nasjonalt eller regionalt nivå innen noen utvalgte museumsfaglige områder, i første rekke innen områdene minoritetskulturer og det flerkulturelle samfunn. Museet har et særlig ansvar for romanifolkets/taternes kultur og historie.

Nitahå-Jussi i sin finnskogdrakt. Foto: Dagfinn Grønset, Glomdalsmuseet, DGS.1480

Fotosamlinger på Glomdalsmuseet:

Glomdalsmuseet forvalter fotosamlinger som belyser minoritetskulturer, det flerkulturelle samfunn, med et særlig ansvar for romanifolkets/taternes kultur og historie. Museet bevarer også store fotografarkiv fra Elverum fra slutten av 1800-tallet til etterkrigstida, som glassplatesamlingene etter Marie Dahle (Gullord), Else Mühlbradt, Per Murud og Martha Alme. Museets egen fotosamling er omfangsrik og inneholder repro av historiske fotografi, gjenstandsfotografering og museets egendokumentasjon. Det er registrert 24 samlinger på Glomdalsmuseet.

Samlingens navn	Antall	Type samling / innhold	Tidsperiode
Martha Alme	Ca. 1200	Fotografarkiv; Portrett, grupper, eksteriører og interiører, gårder, landskap.	1900-1957
Torgrim Bru	Ca. 500	Privatsamling	1910-?
Deset Grendearkiv	Ca. 450	Reposamling av historiske foto	
Diassamling	?	Glomdalsmuseets fotodokumentasjon	
Glomdalsmuseets fotosamling	20-50.000	Løpende registreringssamling; repro, originaler, gjenstander og museets egendokumentasjon	
Dagfinn Grønaset	Ca. 5000	Journalist og forfatterarkiv; Portretter	1935-?
Marie Dahle (Gullord)	Ca. 12.000	Fotografarkiv; Portretter	1897-?
Alf Herbert Hvam	?	Ukjent	
Per Murud	Ca. 2000	Fotografarkiv; Portretter	1935-?
Else Mühlbradt	Ca. 30.000	Fotografarkiv; Portretter	1928-68
Nær-TV	Ca. 450	Tv-sendingene til Elverum Nær-TV	1982-84
Romanibilder	779	Reposamling med løpende registreringer	1980-
Erling Rustad	Ca. 440	Privatsamling	1910-
Ragnhild Schlüter	Ca. 5500	Innsamling av romanifoto, originaler, repro, dokumentasjon	
Sorknes	Ca. 20	Privatsamling	1900-1930
Storelvdal historielag	1294	Reposamling av historiske foto	
Erling Syringen	Ca. 10.000	Fotografarkiv; samtidsdokumentasjon	1930-1970
Sørsamisk dokumentasjon	Ca. 1000?	Samtidsdokumentasjon	
Johan Teige	Ca. 350	Privatsamling;	1900
Tårnberg/Storberget	Ca. 350	Privatsamling	
Helge Væringsaasen	Ca. 120	Ukjent, privatsamling	1890-1917
Våler torvdriftsmuseum	Ca. 4000	Dokumentasjon	1918-?
Våtplatesamling	Ca. 58	Privatsamling	1870-tallet
Widerøe	Ca. 5000	Flyfoto	1935-1980
Tilsammen	Ca. 100.000-130.000		

Tilgjengeliggjøring:

Fotosamlingene registreres, digitaliseres og publiseres fortløpende av museets fotoansvarlige.

Antall foto tilsammen	115.000
Antall registrert i Primus	25.857
- %	22,4%
Antall digitalisert	24.558
- %	21,3%
Antall publisert	15.239
- %	13,2%

Magasinering og emballering:

Fotosamlingene oppbevares hovedsakelig i de to magasinene; kjølemagasinet og fotorommet utenfor. Det oppbevares også på arbeidsrom/kontor, på repprom og i kjeller.

- Kjølemagasinet har temperaturstyring og ligger stabilt på en temperatur på 15°C. Det er ikke anlegg for å stabilisere luftfuktighet og RH svinger mellom 23-37% (i perioden november-januar).

- Fotorommet utenfor kjølemagasinet har ikke fungerende klimastyring. Det installerte anlegget har aldri fungert. Temperaturen ligger på 26°C og relativ luftfuktighet ligger gjennomsnittlig på 15% med svingninger fra 8-20% (i perioden november-januar). Museet jobber for å finne en løsning her.

- Kjellerrommet er ikke klimastyrt. Temperatur ligger på 21°C og relativ luftfuktighet svinger mellom lavere enn 10% og 32% (i perioden november-januar).

- Arbeidsrom/kontor og repprom er ikke klimastyrt, men oppleves svært varmt og tørt.

Oppbevaringsforhold (prosent)	
Dårlig: Vil sannsynlig føre til betydelig skade	58,1%
Akseptabel: Møter ikke ISO anbefalingene, men kan være tilfredsstillende i lengre perioder	0%
Bra: Tilsvare ISO-anbefalinger	41,9%
Meget bra: Vil forlenge levetiden	0%

The Image Permanence Institute (IPI) har satt opp et kvalitativt vurderingssystem for oppbevaringsforhold for fotografisk materiale, basert på stabilitetsstudier, ISO-anbefalinger og erfaringer fra felt.

Prioritering:

- Se egne skjema for alle samlinger – til sammen 24 skjemaer.
- Generelt sett har alt fotomateriale som ikke oppbevares i kjølemagasinet, for dårlige oppbevaringsforhold. Klimaet har allerede skadet samlingene og det må prioriteres å bedre klimaforholdene ved å sette i stand klimastyringen på fotorommet.
- Samlingene har behov for å emballeres og magasineres etter planmessig arbeid.
- Sette opp en oversikt over hva som er registrert inn i GMF-serien.

- Akutte samlinger som bør prioriteres:
 - Våtplatesamling – svært dårlig kvalitet: Krever få ressurser
 - Nær-TV – overføring til medieserver: Krever få ressurser
 - Dagfinn Grønset – Betydningsfull samling som har dårlige oppbevaringsforhold og ligger spredt rundt på huset – krever en del ressurser
- Betydningsfulle samlinger som bør prioriteres:
 - Dagfinn Grønset
 - Erling Syringen
 - Romanibilder – anses som ferdig
 - Ragnhild Schlüter – men nedprioriteres av juridiske årsaker

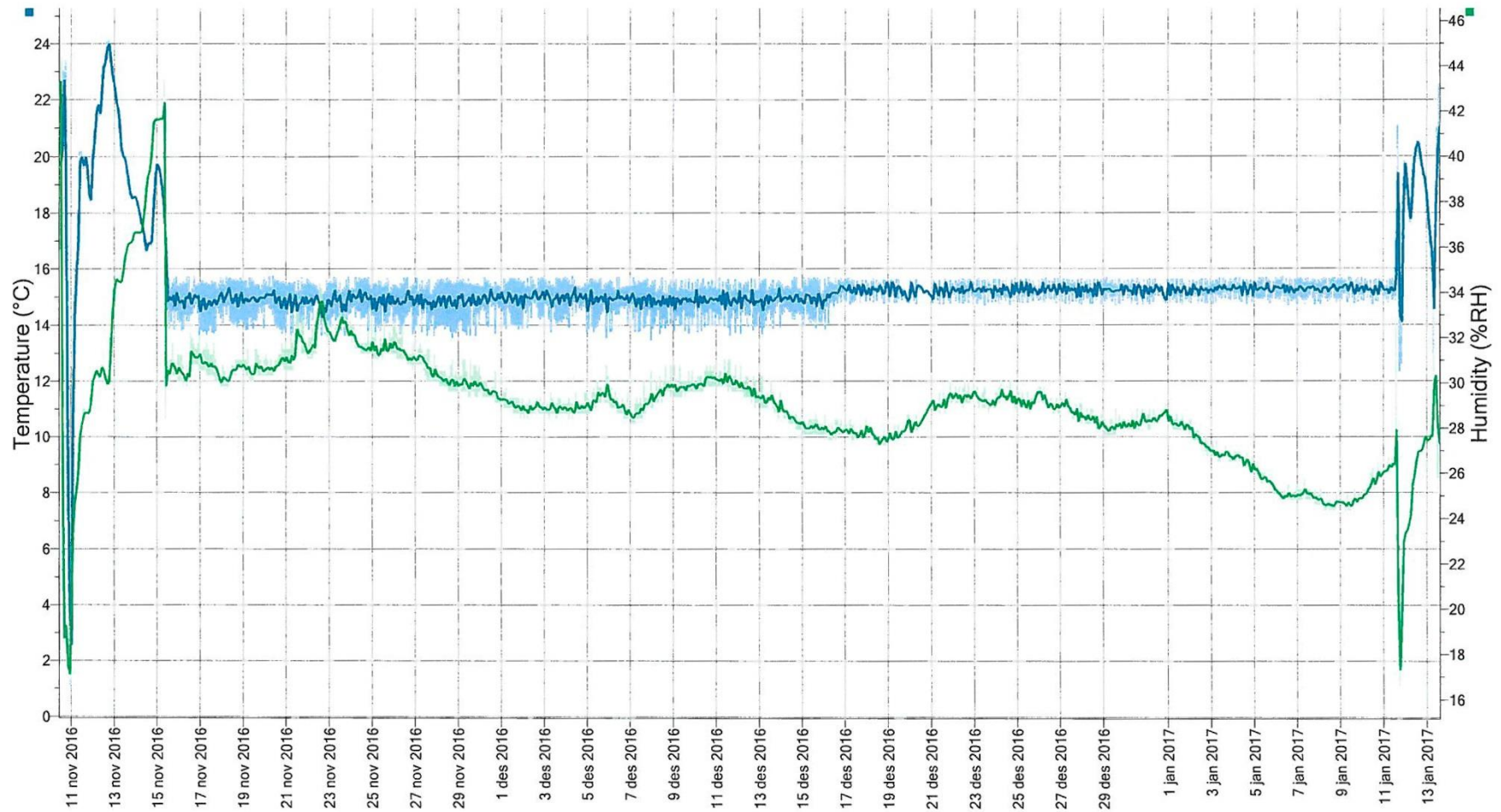
Samlingens navn	Prioritering
Martha Alme	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Torggrim Bru	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Deset Grendearkiv	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
Diassamling	Ikke vurdert
Glomdalsmuseets fotosamling	Ikke vurdert
Dagfinn Grønset	1 – Akutt ressursbehov – betydningsfull
Marie Dahle (Gullord)	6 – Liten betydning – høyt ressursbehov
Alf Herbert Hvam	Ikke vurdert
Per Murud	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov 5 – Liten betydning – lavt ressursbehov (portrettene)
Else Mühlbradt	6 – Liten betydning – høyt ressursbehov
Nær-TV	1 – Akutt ressursbehov – betydningsfull
Romanibilder	7 – Samlingen trenger ingen videre handling
Erling Rustad	5 – Liten betydning – lavt ressursbehov
Ragnhild Schlüter	4 – Betydningsfull – høyt ressursbehov
Sorknes	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Storelvdal historielag	5 – Liten betydning – lavt ressursbehov
Erling Syringen	4 – Betydningsfull – høyt ressursbehov (prio. høyt)
Sørsamisk	Ikke vurdert
Johan Teige	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Tårnborg/Storberget	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Helge Væringsaasen	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Våler torvdriftsmuseum	4 – Betydningsfull – høyt ressursbehov
Våtplatesamling	1 – Akutt ressursbehov – betydningsfull
Widerøe	4 – Betydningsfull – høyt ressursbehov

Cal Run

- 395412 Temperature Cal Run
- 395412 Humidity Cal Run

Glomdalsmuseet, magasin, 15.11.2016 - 11..01.2017

Cal Run

- 784387 Temperature Cal Run
- 784387 Humidity Cal Run

Glomdalsmuseet, fotorum, 15.11.2016 - 11..01.2017

GLOMDALSMUSEET, ANNO MUSEUM

Oppbevaringsforhold:	Emballering: <ul style="list-style-type: none">• Generelt sett er det historiske fotomaterialet ikke emballert i hensiktsmessig emballasje.• Glassplater er i hovedsak ikke omemballert. Noe er det, der er det benyttet både syrefrie og syreholdige konvolutter. Glassplatene ligger i originalemballasjen, som er glassplateesker, pappesker og snekrede tre-esker. Noen av disse eskene er muggbefengt etter en vannlekkasje da de sto i kjelleren. De fleste ligger uten mellomlegg eller i skadelige pergaminposer.• Repronegativer oppbevares i hovedsak i hengemapper i arkivskap. Dias i diaskassetter.• Papirkopier ligger i esker og skuffer, i hovedsak uten legg eller noen form for emballasje.• Negativer er ikke systematisert. Ligger i hovedsak samlet i pappesker, plastposer eller skuffer. Klima <ul style="list-style-type: none">• <i>Kjølemagasin:</i> Tinytag: Måling fra ca. 1. februar–1. juni 2015: Temperatur ligger stabilt på 15°C. RH svinger fra 23-37%, oppadgående kurve fra februar til juni. Måling fra 15. nov. 2016 til 11. januar 2017: Stabil 15°C til 15. des. Så stabilt på 15,5°C videre. RH svinger/synker fra 33%-25%.• <i>Fotorom utenfor kjølemagasin:</i> Tinytag: Måling fra ca. 15. nov. –11. januar 2016: Temperatur ligger på ca. 26°C (24-27). RH ca. 15%. Svinger/synker fra 20-8%. Dette klimaet er svært skadelig for fotomateriale. Det er klimaanlegg og avfukter også her, men dette er ikke i drift. Klimaanlegget har vært ødelagt lenge og det er prøvd utallige ganger å få det til å virke. Det jobbes fortsatt med å få klimatisert dette rommet, eventuelt så settes det inn nytt anlegg. Kontakt Vigdis V. og fotokonservator ved en slik vurdering.• <i>Arbeidsrom/kontor:</i> Disse rommene er ovenfor «fyrkjelen» i huset, og har et veldig varmt og tørt klima. Ikke klimamålt.• <i>Reprorum:</i> Ikke klimamålt.• <i>Kjeller:</i> Spotmåling med enkel type thermo-hygrometer: Klima basert på døgnmåling, 15.-16.11.16; 19,8°C og 23% RH. Måling fra 15. nov. 2016 til 11. januar 2017: 21,4°C (max 21,8, min 19,3) RH mindre enn 10% - sto på «--» som den gjør når det går under 10%, max. 32%.• Kvalitativt vurderingssystem for oppbevaring. Tabellen er hentet fra <i>IPI Media Storage</i>, Peter Z. Adelstein ved Image Permanence Institute, og viser oppbevaringsfold for forskjellig type fotomateriale. Merk at tabellen viser <u>temperatur og ikke relativ luftfuktighet</u>.
-----------------------------	--

Oppbevaringsforhold	Glass plater	Cellulose nitrat	Cellulose acetat		Polyesterfilm		Fotopapir kopier		Inkjet kopier	Magnetisk tape		CD DVD
			S/H	Farger	S/H	Farger	S/H	Farger		Acetat	Polyester	
ROM (20°C)	Akseptabel	Nei	Nei	Nei	Bra	Nei	Bra	Nei	Akseptabel	Nei	Nei	Akseptabel
KJØLIG (12°C)	Bra	Nei	Nei	Nei	Bra	Nei	Bra	Nei	Akseptabel	Akseptabel	Bra	Bra
KALDT (4°C)	Meget bra	Bra	Bra	Bra	Meget bra	Bra	Meget bra	Bra	Bra	Bra	Bra	Bra
FRYST (0°C)	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Bra	Bra	Nei

Nedbrutt cellulose acetat og cellulose nitrat bør fryses.

NEI	- vil sannsynligvis føre til betydelig skade
AKSEPTABEL	- møter ikke ISO-anbefalingene, men kan være tilfredsstillende i lengre perioder
BRA	- tilsvarer ISO-anbefalinger
MEGET BRA	- vil forlenge levetiden

- Det anslås at 41,9% av samlinga oppbevares i tilfredsstillende klimaforhold. Dette gjelder glassplatene i kjølemagasinet.
- 58,1% av samlinga - som altså er alt annet enn det som står i kjølemagasinet – oppbevares i dårlig klima som fører til betydelig skade på materialet.
- Klimaet i fotorommet (utenfor magasinet) fører det til betydelige skader på materiale som oppbevares her.

Skadedyr

- I kjellermagasinene er det funnet sølvkre og skjeggkre. Det settes i gang et skjeggkre-bekjempelsesprosjekt på museet i regi av Vigdis Vingelsgaard i januar 2017. Det er satt ut limfeller og åtefeller i noen av magasinene i kjelleren.

Tilstand:

- **Glassplater:**
Stikkprøver i glassplatene viser en del nedbrutt materiale. Alvorlig sølvspeil, skadelige konvolutter som smitter over blekk på plata. En del oppbevares lite hensiktsmessig, ligger i ødelagte esker og er stablet slik at det er en del knekte plater rundt omkring. Det har nok oppstått etter tidligere oppbevaring, bla i kjeller på GM med vannlekkasje.
- **Negativ:**
En del negativruller ligger hardt sammenrullet grunnet lav luftfuktighet og høy temperatur. En del nitrat er nedbrutt med dimensjonsendring og gulning av base.

	<ul style="list-style-type: none"> <i>Papirkopier:</i> Papirkopier oppbevares i mer tilfeldige omgivelser, i pappesker, i skuffer og er i hovedsak ikke emballert. Grunnet manglende emballasje, for høy temperatur og lav luftfuktighet er en del av papirkopiene deformert i form av begynnende rulling og småskader grunnet andre materialer ligger stablet over eller rundt.
Antall foto i museet	Til sammen anslagsvis 100.000 – 130.000 foto. Det finnes ca. 80.000 foto, i tillegg til diassamling (noen tusen) og GMF-samlinga (anslått 20.000-50.000). Er usikkert hvor mye av GMF-samlinga som inngår i andre samlinger.
Registrering:	I Primus finner vi 25.857 registreringer (23,51% av samlinga).
Digitalisering:	I Primus finner vi 24.558 registreringer med bilde (22,39% av samlinga)
Publisering:	På Digitalt museum ligger det 15.239 foto fra Glomdalsmuseet (20,5% av samlinga). Fotoansvarlig registrerer, digitaliserer og publiserer fortløpende.
Oppsummering og prioritering (handlingsplan og anbefalte tiltak)	<p>Oppsummering</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Fotomagasiner:</i> Den delen av fotomaterialet som ikke er i kjølemagasinet, krever bedre oppbevaring for å kunne bevares for fremtiden. Generelt sett er det for varmt og for lav luftfuktighet for fotomateriale som oppbevares i fotorom, arbeidsrom, kontor og reproprom. Klimastyring i fotorom bør byttes/fornyes umiddelbart. Dette klimaet vil sannsynligvis føre til betydelig skade på samlingen. Rommet har kapasitet til å ta inn mer fotomateriale, slik at det kan samles i bedre klima (når klimastyring fungerer. Slik det er nå er det minst egnede rommet for fotosamlingene). Museet arbeider for å bedre forholdene. <i>Arkivering og gjenfinning:</i> Fotomaterialet har behov for å systematiseres. Mye oppbevares i pappesker og skuffer uten særlig referanse til opphav. Samlinger er splittet rundt i forskjellige rom, basert på om det er ferdig digitalisert, på vei til digitalisering eller plassmangel. Mye er blitt flyttet uten at proveniens følger materialet, som fører til at informasjon er gått tapt. Materialet bør samles i klimastyrt fotorom. <i>Emballering:</i> Størstedelen av fotosamlingene er ikke emballert eller omemballert. <i>Tilstand:</i> Mye av fotomaterialet har redusert levetiden grunnet dårlig oppbevaring og vannskade. Glassplater grunnet vannskade, papirkopier og negativmateriale grunnet dårlig klima.

Handlingsplan, anbefalte tiltak

- Fotorommet må klimastyres. Dette rommet er for varmt og for lav luftfuktighet til å oppbevare foto. Klimaet i dag skader materialet.
- Fotomaterialet må systematiseres og samles etter samlinger/proveniens. Mye av materialet trenger emballasje; legg til papirkopier/4-flaps til glassplater/legg eller lommer til negativer og alt i esker. Materialet som ligger i pappesker bør bolk-arkiveres i syrefrie esker i mellomtiden - frem til det kan arbeides med.
- Få oversikt over hva som er registrert inn i GMF-serien, Glomdalsmuseets fotoarkiv.

Prioritering, generelt

- Akutte samlinger som bør prioriteres:
 - Våtplatesamling – svært dårlig kvalitet: Krever få ressurser
 - Nær-TV – overføring til medieserver: Krever få ressurser
 - Dagfinn Grønset – Betydningsfull samling som har dårlige oppbevaringsforhold og ligger spredt rundt på huset – krever en del ressurser
- Betydningsfulle samlinger som bør prioriteres:
 - Dagfinn Grønset
 - Erling Syringen
 - Romanibilder – anses som ferdig
 - Ragnhild Schlüter – men nedprioriteres av juridiske årsaker

En prioriteringsrekkefølge for samlingene vil reflekteres i hvilke økonomiske ressurser en har tilgjengelig. Samlingene er derfor satt inn i 8 kategorier basert på betydning og ressurser:

Prioritering på Glomdalsmuseet

1 – AKUTT RESSURSBEHOV – BETYDNINGSFULL

Samlingen trenger akutt ressurser grunnet tilstand og/eller nåværende eller tidligere oppbevaringsforhold for å kunne benyttes i framtiden, og anses som sentral samling og viktig for museets egenart/karakter.

- Dagfinn Grønøset
- Våtplatesamling
- Nær-TV

2 – AKUTT RESSURSBEHOV – LAV BETYDNING

Samlingen trenger akutt ressurser grunnet tilstand og/eller oppbevaringsforhold for å kunne benyttes i framtiden. Imidlertid anses samlingen som å ha lav kulturhistorisk verdi for museet og bør derfor vurderes om videre bruk og forvaltning av samlingen.

3 – BETYDNINGSFULL – LAVT RESSURSBEHOV

Samlingen har stor kulturhistorisk verdi for museet, og/eller anses som sentral for museet og/eller viktig for museets egenart/karakter. Det kreves lite for å møte anbefalte tiltak.

- Martha Alme
- Torgim Bru
- Johan Teige
- Helge Væringsaasen
- Per M. Murud
- Sorknes – liten samling med lav kostnad.
- Tårnberg / Storberget

4 – BETYDNINGSFULL – HØYT RESSURSBEHOV

Samlingen har stor kulturhistorisk verdi for museet, og/eller anses som sentral for museet og/eller viktig for museets egenart/karakter. Imidlertid kreves det store økonomiske ressurser for å møte anbefalte tiltak.

- Erling Syringen
- Våler Torvdriftmuseum
- Widerøe
- Ragnhild Schlüter – er svært betydningsfull for museet, men kan ikke benyttes pga juridiske hinder.

5 – LITEN BETYDNING – LAVT RESSURSBEHOV

Samlingen har lav kulturhistorisk verdi for museet, men er relevant for museets formål. Eller samlingen har vern eller klausuleringer som tilsier at materialet ikke kan brukes fritt. Det kreves lite for å møte anbefalte tiltak.

- Per M. Murud (hvis den kun inneholder portretter)
- Erling Rustad
- Stor Elvdal historielag

6 – LITEN BETYDNING – HØYT RESSURSBEHOV

Samlingen har lav kulturhistorisk verdi for museet, men er relevant for museets formål. Imidlertid kreves det store økonomiske ressurser for å møte anbefalte tiltak.

- Marie Gullord Dahle
- Else Mühlbradt

7 – SAMLINGEN TRENGER INGEN VIDERE HANDLING

Samlingen er emballert, registrert, digitalisert og publisert, og møter ISO-standarder for oppbevaring.

4,9 millioner bilder: Hva nå?

- Romanibilder
- Deset Grendearkiv

8 – SAMLINGEN KAN AVHENDES ELLER KASSERES

Samlingen har lav eller ingen relevans for museet, og kan vurderes avhendet til annen bevaringsinstitusjon. Eller - samlingen består av skadet fotografisk materiale og vurderes som totalskadet og kan kasseres. Beslutningen skal forankres i avdelingens/museets styre og ledelse, og følge de avhendingsprosedyrer som er bestemt av museet.

Ikke vurdert, ukjent innhold i samlingene:

- Diassamling – for lite info
- Glomdalsmuseets fotosamling – ukjent innhold
- Alf Herbert Hvam - ukjent
- Sørsamisk

Anno museum Kongsvingerregionen

Stiftelsens formål er å eie fast eiendom og museumssamlinger innenfor det kulturhistoriske feltet. Stiftelsen skal enten selv eller ved deltakelse i andre driftsselskaper sørge for at det drives innsamling, bevaring, dokumentasjon, forskning og formidling. Driften skal ivaretas ved Kvinnemuseet og Kongsvinger Museum, og ved Odalstunet og Eidskog Museum i henhold til Samarbeidsavtalen av 19. april 2005.

Hans Kjølstad; Uten registrert motiv, ca. 1910. Fra Odalstunets samling. OT.HKJ-049.

Fotosamlinger på Anno museum Kongsvingerregionen:

Anno museum Kongsvingerregionens fotosamlinger består av samlinger fra Kongsvinger museum med ansvar for by- og regionshistorie, Kvinnemuseet med nasjonalt ansvar for kvinnehistorie, Odalstunet som lokalt museum for Nord-Odal og Sør-Odal og Eidskog museum som lokalt museum med mange anlegg i kommunen. Samlingene er i hovedsak magasinert på Gyldenborg, foruten Eidskogsamlingene som oppbevares på Eidskog museum og Eidskog rådhus. Det er registrert 33 samlinger på Anno museum Kongsvingerregionen.

Samlingens navn	Antall	Type samling / innhold	Tidsperiode
Emil Aanerud	25	Privatsamling; familie	1910-1930
Finn Aasum	100-200	Samtidsdokumentasjon	1970-1990
Dagny Juel	Ukjent	Innsamlet rundt personen; repro, originaler, dokumentasjon	1880-2010
Dokumentasjon	15.000	Museets egendokumentasjon	1950-2010
Doris Nilsen	80-100	Privatsamling; Cdv-album	1870-1890
Eidskog bygdebok	6000	Reprosamling av historiske foto	1982-1996 (18??-1980)
Eidskog museums fotosamling			
Else Haugerudbråten	360	Dokumentasjon; Soroptimistklubb	1978-1997
Familien Aamodt	2000	Privatsamling, inkl. ambrotypi	1860-1930
Familien Kaaten	200	Privatsamling; album	1909-1921
Gabriel Wilhelm Kielland	100	Reprosamling	(1903-1905)
Georg Svenningsen	300	Privatsamling; Cdv-album	1900-1910
Glassdias	181	Undervisningsdias	
Glass i grenseland	162	Gjenstandsdokumentasjon og repro	1996
Gulla Foseid speiderarkiv	700	Dokumentasjon; album	1934-1953
Hans Kjølstad	156	Privatsamling	1905-1911
Hjelpepleierskolen	44	Klassebilder, innrammet	1963-1986
Jørgen Motzfeldt	100	Privatsamling; Cdv-album	1900
Husmørskolen	155	Klassebilder, innrammet	1937-2004
Kongsvinger-album	34	Reprosamling i album	(1925-2000)
Kvinnemuseets fotosamling	800-1000	Løpende registreringsamling; repro, originaler, gjenstander og museets egendokumentasjon	
Kvinner mot et tusenårsskifte	187	Fotokonkurranse	1998
Marie Kokkin	300	Privatsamling; Portretter	1880-1920
Oslo Kvindelige Handelstands Forening	55	Portretter	1890-1967
Paul Kjendsmo	1000		1979-1982
Paul og Øivind Larsson		Samling på vei inn til museet, deponi/gave	
Smee Foto	70-150.000	Fotografarkiv; studio	1981-1990
Studio Reidar	100.000	Fotografarkiv; studio	1980/90-tallet
Torbjørn Tjernesberg	2.500-10.000	Samtidsdokumentasjon; journalist	
Turid Mjelde			
Ukjent fotoalbum	100	Privatsamling; Cdv-album	1906-1948
Værkengrenda	37	Samtidsdokumentasjon	1980-1984
Ågot Gjems Selmer	100	Privatsamling	1890-1925
Tilsammen	Ca. 235.000	Foruten de to fotografarkivene og museets dokumentasjonssamling, består samlingen av ca. 20.000 foto.	

Tilgjengeliggjøring:

Kongsvinger museum har ikke registrert foto i Primus, men bruker Primus til gjenstander. Registreringer er gjort i word-dokumenter. Odalstunet har registrert Hans Kjølstad sine glassplater, og det er disse som er publisert på Digitalt museum. Nordre Odalen kulturminnelag har en stor reprosamling av innsamlet historisk foto, og har inngått en avtale om overdragelse av samlingen til Odalstunet, registrere denne inn i Primus, og publisere via Odalstunets sider på DigitaltMuseum. På Eidskog museum oppbevares det en fotosamling som er innsamlet gjennom historielaget. Denne har vi ikke fått tilgang til å kartlegge.

Det er digitalisert en del på begynnelsen av 2000-tallet. Det som ligger på museets server er i blandet oppløsning, men det er undersøkes om de høyoppløslige filene ligger et annet sted. Filer fra begynnelsen av 2000-tallet har hos mange et behov for nyopptak.

Antall foto tilsammen	235.000
Antall registrert i Primus	154
- %	0,07%
Antall digitalisert	?
- %	?
Antall publisert	139
- %	0,06%

Magasinering og emballering:

Fotosamlingen oppbevares hovedsakelig i magasin på Gyldenborg. Kvinnemuseet sine samlinger er planlagt flyttet over til Gyldenborg. Fotosamlingen fra Eidskog bygdebok oppbevares i arkiv på Eidskog kommune. Eidskog museum sine samlinger oppbevares på Eidskog museum.

- Arkivet på Gyldenborg er et rom som opprinnelig var kjølerom for mat, og dette er ikke klimastyrte. Klimamåling i perioden august-november viser temperatur på 16-18°C og relativ luftfuktighet på 67%. Klimamåling i perioden juni-august viste en temperatur på 23°C og 60% relativ luftfuktighet. De samme målingene gjelder for «glassplaterommet» ved siden av. Fotokonservator M.A. Kathrine Kilde skriver i sin vurdering at en kritisk nedbrytning kan muligens skje her allerede innen fem år. Dette gjelder på acetatmateriale og fotografiske fargematerialer – altså negativer i sort/hvitt og farge, og fargepapirkopier. Magasinet er på vei til å bli klimastyrte.

- I Eidskog kommune oppbevares negativer og papirkopier sammen med resten av bygdebokarkivet i et rom i kjelleren. Spotmåling den 31.08.2016 viste 19,5°C og 50% RH. Det er behov for å gjøre en måling over lengre tid for å se på endringer etter årstider. Papirkopiene har bra oppbevaring, negativene trenger bedret oppbevaring.

Oppbevaringsforhold (prosent)	
Dårlig: Vil sannsynlig føre til betydelig skade	95,7%
Akseptabel: Møter ikke ISO anbefalingene, men kan være tilfredsstillende i lengre perioder	0%
Bra: Tilsvare ISO-anbefalinger	3,6%
Meget bra: Vil forlenge levetiden	0%

The Image Permanence Institute (IPI) har satt opp et kvalitativt vurderingssystem for oppbevaringsforhold for fotografisk materiale.

Prioritering:

- Se egne skjema for alle samlinger – til sammen 30 skjemaer.
- Fotomagasinet på Gyldenborg må klimastyres.
- Avklar rettighetene til Eidskog bygdeboks fotomateriale og oppbevaringsplassering.
- Omemballer til syrefritt materiale.
- Betydningsfulle samlinger som bør prioriteres:
 - Finn Aasum
 - Gulla Foseid
 - Torbjørn Tjernsberg

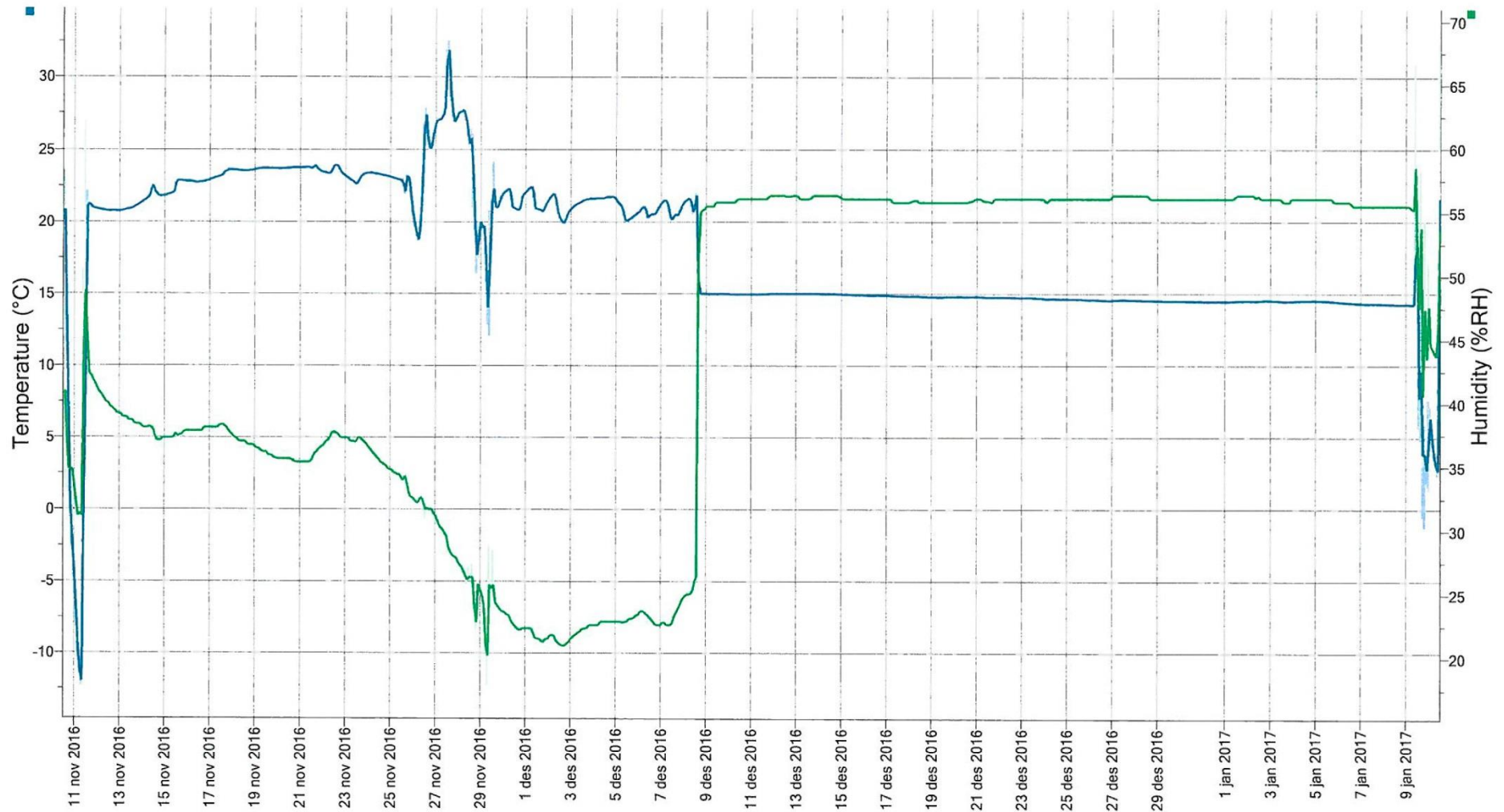
Samlingens navn	Prioritering
<i>Emil Aanerud</i>	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
<i>Finn Aasum</i>	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
<i>Dagny Juel</i>	3/4 – Betydningsfull, lavt/høyt ressursbehov
<i>Dokumentasjon</i>	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
<i>Doris Nilsen</i>	5 – Lav betydning – lavt ressursbehov
<i>Eidskog bygdebok</i>	4 – Betydningsfull – høyt ressursbehov
<i>Eidskog museums fotosamling</i>	-
<i>Else Haugerudbråten</i>	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
<i>Familien Aamodt</i>	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
<i>Familien Kaaten</i>	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
<i>Gabriel Wilhelm Kielland</i>	5 – Lav betydning – lavt ressursbehov
<i>Georg Svenningsen</i>	
<i>Glassdias</i>	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov 8 – Samlingen kan avhendes ellers kasseres
<i>Glass i grenseland</i>	
<i>Gulla Foseid speiderarkiv</i>	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
<i>Hans Kjølstad</i>	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
<i>Hjelpepleierskolen</i>	5 – Liten betydning – lavt ressursbehov
<i>Jørgen Motzfeldt</i>	6 – Lav betydning – høyt ressursbehov
<i>Paul og Øivind Larsson</i>	Samling på vei inn til museet, deponi/gave
<i>Husmorskolen</i>	5 – Liten betydning – lavt ressursbehov
<i>Kongsvinger-album</i>	6 – Lav betydning – høyt ressursbehov
<i>Kvinnemuseets fotosamling</i>	
<i>Kvinner mot et tusenårsskifte</i>	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
<i>Marie Kokkin</i>	
<i>Oslo Kvindelige Handelstands Forening</i>	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
<i>Paul Kjendsmo</i>	
<i>Smee Foto</i>	5 – Liten betydning – lavt ressursbehov
<i>Studio Reidar</i>	5 – Liten betydning – lavt ressursbehov
<i>Torbjørn Tjernsberg</i>	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
<i>Turid Mjelde</i>	
<i>Ukjent fotoalbum</i>	5 – Liten betydning – lavt ressursbehov
<i>Værkengrenda</i>	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
<i>Ågot Gjems Selmer</i>	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov

Cal Run

Kongsvinger Fotomapasjens Gyldenborg

- 771251 Temperature Cal Run
- 771251 Humidity Cal Run

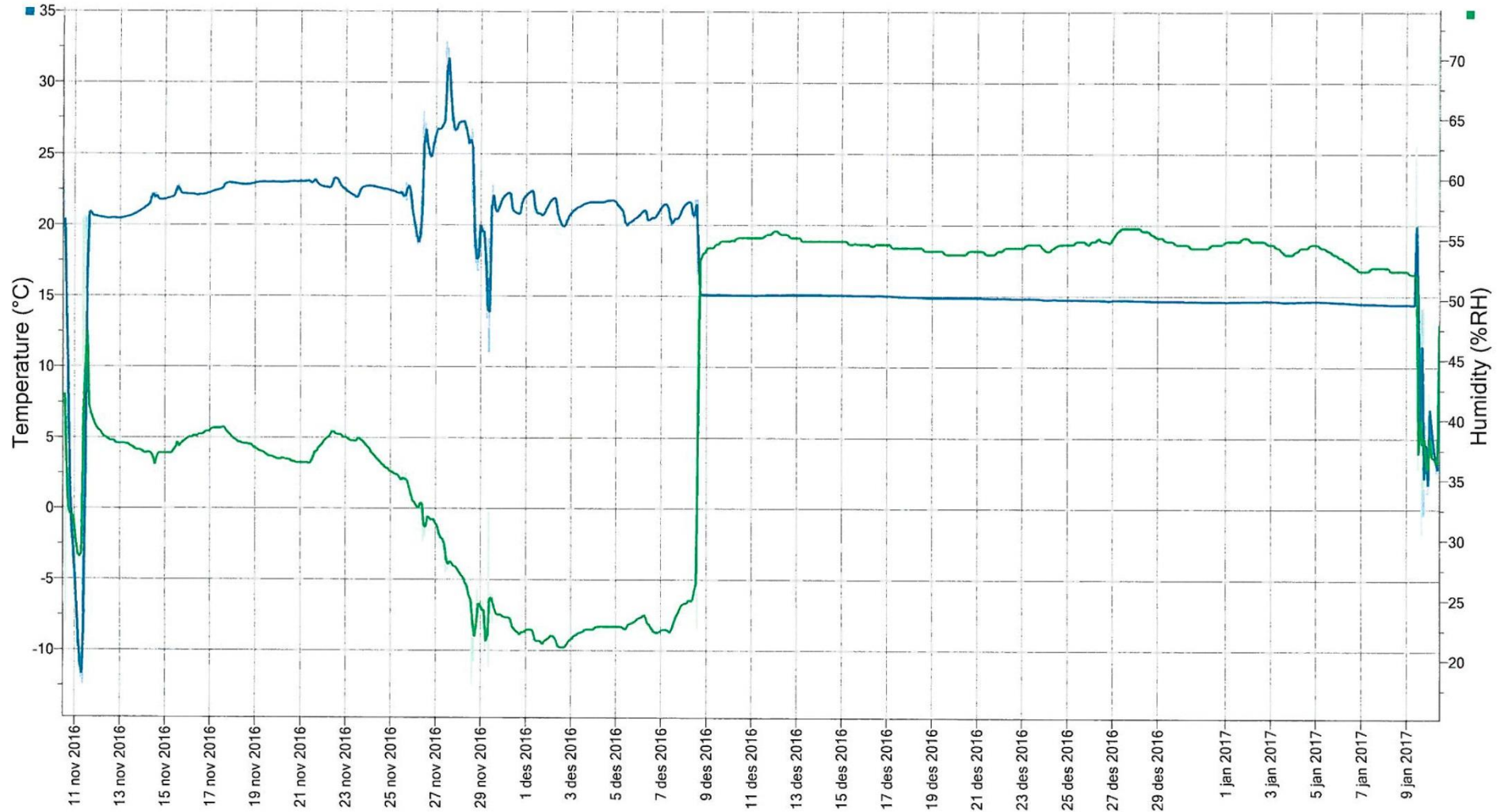

Cal Run

Konpsringer : Glassplate magasin Gyldenborg

- 782408 Temperature Cal Run
- 782408 Humidity Cal Run

ANNO MUSEUM KONGSVINGERREGIONEN

Avdelingsvis:	<ul style="list-style-type: none">• <i>Gyldenborg:</i> Det er planlagt at alt fotomateriale fra Kvinnemuseet skal samles i fotomagasinene på Gyldenborg. I dag oppbevares alle fotosamlinger til Anno museum Kongsvingerregionen her, foruten dem som er listet nedenfor.• <i>Kvinnemuseet:</i> Hjelpepleierskolen, Turid Mjelde,• <i>Odalstunet:</i> Foruten noen foto i rammer, oppbevares det ikke samlinger her. Nordre Odalen kulturminnelag har en stor reposamling av innsamlet historisk foto, og har inngått en avtale med Odalstunet om overdragelse og registrering inn i Primus, og vil publiseres via Odalstunets sider på DigitaltMuseum.• <i>Eidskog museum:</i> Her oppbevares det en samling av foto som er innsamlet gjennom historielaget. Det er usikkert hva som står her, og det er vanskelig å få tilgang til kontoret.• <i>Eidskog kommune, Skotterud:</i> Reposamling av innsamlet fotografi i forbindelse med utgivelse av bind I-V av Eidskog Bygdebok (1982-1996). Grenseoppgangen mellom Eidskog kommune og Eidskog museum er uklar. I forordet til bind I har komiteen skrevet at bildematerialet tilhører Eidskog museum- og historielag. I oversikt/rapporten til forfatteren, Jorunn Engen, har hun skrevet at «Eidskog museum bør i framtida ha hånd om bildearkivet, men at Eidskog kommune fritt kan bruke bildene i kommunale publikasjoner og eventuelle utstillinger». Fra kommunens side er det ønskelig at negativene flyttes til Gyldenborg. Men også at bygdebokarkivet (katalogkort/papirarkiv) holdes samlet med fotomaterialet. <p>I tillegg oppbevares det fotosamlinger på Norsk Skogfinsk museum: Birger Nesholen har samlet en del og deriblant skal en del av Olga Christoffersen sin glassplatesamling være her.</p>
Oppbevaringsforhold:	Klima <ul style="list-style-type: none">• <i>Gyldenborg:</i><ul style="list-style-type: none">○ Fotosamlingen til Kongsvinger museum oppbevares i hovedsak i magasin i kjelleren på Gyldenborg. Rommet er opprinnelig kjølerom for mat og er ikke klimastyr.<i>Måling med Tinytag, 24.08.-01.11.16: Temperatur: 16-18°C. RH: 67%.</i><i>Måling med Tinytag 8.12.16-10.01.17: Temperatur: 14-15°C. RH: 56%.</i>Glassplaterommet er også opprinnelig kjølerom for mat og er ikke klimastyr.<i>Måling med Tinytag 8.12.16-10.01.17: Temperatur: 14-15°C. RH: 52-56%.</i><u>Det vil si at begge magasinene har høy luftfuktighet.</u>• <i>Eidskog kommune:</i> Spotmåling den 31.08.2016: 19,5°C og 50%RH. Papirkopiene har bra oppbevaring, negativene trenger lavere temperatur og RH.

- Kvalitativt vurderingsystem for oppbevaring. Tabellen er hentet fra *IPI Media Storage*, Peter Z. Adelstein ved Image Permanence Institute, og viser oppbevaringsfold for forskjellig type fotomateriale. Merk at tabellen viser temperatur og ikke relativ luftfuktighet:

Oppbevaringsforhold	Glass plater	Cellulose nitrat	Cellulose acetat		Polyesterfilm		Fotopapir kopier		Inkjet kopier	Magnetisk tape		CD DVD
			S/H	Farger	S/H	Farger	S/H	Farger		Acetat	Polyester	
ROM (20°C)	Akseptabel	Nei	Nei	Nei	Bra	Nei	Bra	Nei	Akseptabel	Nei	Nei	Akseptabel
KJØLIG (12°C)	Bra	Nei	Nei	Nei	Bra	Nei	Bra	Nei	Akseptabel	Akseptabel	Bra	Bra
KALDT (4°C)	Meget bra	Bra	Bra	Bra	Meget bra	Bra	Meget bra	Bra	Bra	Bra	Bra	Bra
FRYST (0°C)	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Bra	Bra	Nei

Nedbrutt cellulose acetat og cellulose nitrat bør fryses.

NEI	- vil sannsynligvis føre til betydelig skade
AKSEPTABEL	- møter ikke ISO-anbefalingene, men kan være tilfredsstillende i lengre perioder
BRA	- tilsvarer ISO-anbefalinger
MEGET BRA	- vil forlenge levetiden

- Ca. 3,6% av samlinga oppbevares ved tilfredsstillende klima.
- 95,7% av samlinga oppbevares i dårlig klima som sannsynligvis fører til betydelig skade på materialet.
- Relativ luftfuktighet i begge magasin er svært høy. Når fuktigheten overstiger 60-65% kan det medføre vekst av mikroorganismer og muggsopp.

Emballering

- En stor andel av materialet er emballert til syrefrie konvolutter. Eskene de ligger i er syrenøytrale. Papirkopier ligger i legg/konvolutter.
- Det ligger en del nyere papirkopier i fotopapir-esker uten emballasje eller toppesken.
- Fotografarkivene står i opprinnelige konvolutter og er ikke omemballert.

Tilstand:

I all hovedsak er det bra tilstand på samlingene. En del papirkopier er utbleket.

- Glassplater: Noe sølvspeil
- Negativer: I hovedsak bra.
- Papirkopier: Noe utbleking.
- Det er ikke sett spesielt på de to store fotografarkivene, som til sammen inneholder ca. 90% av Kongsvinger museum sine samlinger. Disse er ikke gjort noe med siden de kom inn på museet.

Antall foto i avdelingen	Ca. 235.000 fotografi, mellom 160.000 og 300.000 avhengig av hvor mye det er i fotografarkivene. Foruten disse to-tre fotografarkivene består samlingene av ca. 20.000 foto.
Registrering:	Kvinnemuseet og Kongsvinger museum har ikke gjort noen registreringer av foto i Primus. Registreringer er gjort i Word-dokumenter som ligger på Kongsvinger museums server. Har kun 154 registreringer i Primus tilsammen. Kvinnemuseet: 3 reg Kongsvinger museum: 1 reg Odalstunet: 135 reg (Hans Kjølstad) Eidskog museum og historielag: 0 reg Eidskog kommune: 0 reg
Digitalisering:	Tidligere fotograf på Kongsvinger, Lisbeth Chumak, har digitalisert mye opp gjennom tidene. Filene vi fant på server var varierende, noen høyoppløslige men mye var i lav oppløsning og kvalitet. Trolig ligger høyoppløslige filer på en ekstern harddisk som vi ikke har hatt tilgang til.
Publisering:	139 stk. 135 av disse er Hans Kjølstad/Odalstunet
Oppsummering og prioritering (handlingsplan og anbefalte tiltak)	<p>Oppsummering:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Fotomagasinering:</i> Fotomagasin på Gyldenborg er noe varmt og har veldig høy luftfuktighet. Luftfuktigheten er målt opp mot 67%. Den kjemiske nedbrytningen av fotomaterialet fremskyndes. Museet har satt i gang en prosess for å bedre oppbevaringsforholdene.• <i>Arkivering og gjenfinning:</i> Fotosamlingene er godt systematisert, og det aller meste er beskrevet i Word-dokumenter (foruten fotografarkivene).• <i>Emballering:</i> Fotosamlingene er omemballert (hovedsakelig syrefritt, eskene er syrenøytrale). Fotografarkivene er ikke omemballert.• <i>Registrering og digitalisering:</i> Det er i hovedsak ikke gjort noen registreringer i Primus. Alle registreringene er gjort i Word-dokumenter. Mye av materialet skal være digitalisert, men det vi fant på Kongsvinger-G., hadde ganske lave filer. Trolig ligger høyoppløslige filer på en ekstern harddisk som vi ikke har hatt tilgang til. Avdelingen trenger et enhetlig nummersystem for registrering. <p>Prioritering, generelt:</p> <ul style="list-style-type: none">• Få på plass klimastyring og avfukting i fotomagasin på Gyldenborg.• Avklar rettighetene til Eidskog bygdeboks fotomateriale.• Omemballer til syrefritt materiale.• Betydningsfulle samlinger som bør prioriteres:<ul style="list-style-type: none">- Finn Aasum- Gulla Foseid- Torbjørn Tjernsberg <p>En prioriteringsrekkefølge for samlingene vil reflekteres i hvilke økonomiske ressurser en kan skaffe til veie. Samlingene er derfor satt inn i åtte kategorier basert på betydning og ressurser:</p>

Prioritering på Anno museum Kongsvingerregionen

1 – AKUTT RESSURSBEHOV – SVÆRT BETYDNINGSFULL

Samlingen trenger akutt ressurser grunnet tilstand og/eller nåværende eller tidligere oppbevaringsforhold for å kunne benyttes i framtiden, og anses som sentral samling og viktig for museets egenart/karakter.

- Gjelder alle samlinger i på Gyldenborg: For høy luftfuktighet i fotomagasiner!

2 – AKUTT RESSURSBEHOV – LAV BETYDNING

Samlingen trenger akutt ressurser grunnet tilstand og/eller oppbevaringsforhold for å kunne benyttes i framtiden. Imidlertid anses samlingen som å ha lav kulturhistorisk verdi for museet og bør derfor vurderes om videre bruk og forvaltning av samlingen.

3 – BETYDNINGSFULL – LAVT RESSURSBEHOV

Samlingen har stor kulturhistorisk verdi for museet, og/eller anses som sentral for museet og/eller viktig for museets egenart/karakter. Det kreves lite for å møte anbefalte tiltak.

- Finn Aasum
- Emil Aanerud
- Dagny Juel (ukjent med omfanget av samlinga - kategori 3 eller 4)

- Dokumentasjon
- Else Haugerudbråten
- Familien Aamodt
- Familien Kaaten
- Gulla Foseid
- Hans Kjølstad
- Glassdias (deler av samlingen)
- Kvinner mot et tusenårsskifte
- Oslo Kvindelige Handelsstands Forening
- Torbjørn Tjernsberg
- Værkengrenda
- Ågot Gjems Selmer

4 – BETYDNINGSFULL – HØYT RESSURSBEHOV

Samlingen har stor kulturhistorisk verdi for museet, og/eller anses som sentral for museet og/eller viktig for museets egenart/karakter. Imidlertid kreves det store økonomiske ressurser for å møte anbefalte tiltak.

- Dagny Juel (ukjent med omfanget av samlinga - kategori 3 eller 4)
- Eidskog bygdebok

5 – LITEN BETYDNING – LAVT RESSURSBEHOV

Samlingen har lav kulturhistorisk verdi for museet, men er relevant for museets formål. Eller samlingen har vern eller klausuleringer som tilsier at materialet ikke kan brukes fritt. Det kreves lite for å møte anbefalte tiltak.

- Doris Nilsen
- Georg Svenningsen
- Husmorskolen
- Kongsvingeralbum
- Studio Reidar
- Smee

- Ukjent fotoalbum

6 – LITEN BETYDNING – HØYT RESSURSBEHOV

Samlingen har lav kulturhistorisk verdi for museet, men er relevant for museets formål. Imidlertid kreves det store økonomiske ressurser for å møte anbefalte tiltak.

- Jørgen Motzfeldt

7 – SAMLINGEN TRENGER INGEN VIDERE HANDLING

Samlingen er emballert, registrert, digitalisert og publisert, og møter ISO-standarder for oppbevaring.

8 – SAMLINGEN KAN AVHENDES ELLER KASSERES

Samlingen har lav eller ingen relevans for museet, og kan vurderes avhendet til annen bevaringsinstitusjon. Eller - samlingen består av skadet fotografisk materiale og vurderes som totalskadet og kan kasseres. Beslutningen skal forankres i avdelingens/museets styre og ledelse, og følge de avhendingsprosedyrer som er bestemt av museet.

- Glassdias (deler av samlingen)
- Kongsvingeralbum (etter en vurdering av tilgjengelighet av originale filer)

Ikke vurdert, ukjent innhold i samlingene:

- Gabriel Wilhelm Kielland (for lite informasjon)
- Glass i grenseland (ikke sett)
- Marie Kokkin (bare funnet deler av samlingen)
- Paul Kjendsmo (for lite informasjon)

Musea i Nord-Østerdalen

Stiftelsen Nordøsterdalsmuseet har som formål å:

- arbeide for å befeste museets posisjon som en sentral og allsidig fag- og samfunnsinstitusjon, i nært samspill med avdelingene
- fungere som en pådriver for å styrke interessen og kunnskapen om lokalkulturen og dens plass i et regionalt, nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- legge grunnlaget for vern og videreutvikling av regionens kulturverdier
- utvikle museets rolle innen næringsutvikling, særlig knyttet til reiselivsnæringa

Nordøsterdalsmuseet er en konsolidert museumsenhet for Nord-Østerdalen med avdelinger i samtlige 6 kommuner i regionen. Følgelig dekker museet et stort geografisk område fra Rendalen i sør til Os i nord. Museet har 36 ulike lokasjoner og kan karakteriseres som et økomuseum, selv om museet også har bygdemuseer/bygdetun i mer tradisjonell forstand. **Arbeidsfeltet er regionens natur- og kulturhistorie med hovedfokus på primærnæring med bruk av utmarka, bergverk og gruedrift, litteratur og kunst, samt modernisering av bygdesamfunnet.**

Familiebilde fra Ryeng: Marit, Marie (mor), Kristine, Peder (far) med Petra Marie i fanget, Peder, Kristoffer (bestefar) og Anne, 1896.
Foto: Ukjent fotograf, Musea i Nord-Østerdalen, MINØ.031553

Fotosamlinger på Musea i Nord-Østerdalen:

På Museumssenteret Ramsmoen forvalter Musea i Nord-Østerdalen fotosamlinger fra kommunene Rendalen, Alvdal, Folldal, Tynset, Tolga og Os. MINØ deler samlingene inn i fire hovedsamlinger; Nyopptak, Diassamlinga, Reprosamlinga og originale historiske samlinger. Nyopptak og diassamlinga er opptatt av museets ansatte eller i tilknytning til museet, fra 1976 og fremover. Reprosamlinga består av innsamlet historisk fotomateriale fra 1970-tallet og fremover. Museet bevarer flere fotografarkiv og samlinger etter fotografer, samt et ny-innkomet avisarkiv. Det er registrert 20 samlinger ved Musea i Nord-Østerdalen.

Samlingens navn	Antall	Type samling / innhold	Tidsperiode
Anders Sørhus	273	Originaler; privatsamling	1900-1910
Arbeidets rett	Ukjent	Originaler; avisarkiv	
Karl Bredstrøm	Ukjent	Originaler og repro	1970-1990
Dagfinn Nyeggen	Ca. 700	Originaler; journalist/fotografarkiv	1950-1990
Diassamlinga	Ca. 30.000	Originaler; dokumentasjon, gjenstandsfoto	1970-2000
Elen Schomragh	Ca. 110	Repro; portretter	1869-1977
Embret Lunaas	Ca. 100	Repro (mulig originaler); amatør-fotograf	1905-1913
E. Røe	340	Originaler	
Henrik Stinessen	Ca. 450	Repro; portretter	1892-1927
Joseph Bakken	Ca. 350	Repro; privatsamling, samtidsdokumentasjon	1920-1940
Kjærefotografene		Originaler og repro; privatsamling	1880-1900
Kristoffer Langsjøvoll	Ca. 300	Repro og originaler	1920-1930
Nyopptak	Ca. 27.000	Originaler; dokumentasjon, gjenstandsfoto	1976-
Olav Hagen	Ca. 450	Originaler og noe repro;	1916-1950
Oscar Holte	578	Originaler og repro; samtidsdokumentasjon	1900-1920
Peder Bredalslien	384	Originaler og repro	1900-1920
Per Magne Grue	Ca. 8.000	Originaler; journalist/fotografarkiv	1950-1995
PK Lien	Ca. 7000	Originaler og noe repro; fotografarkiv	1920-1951
Reprosamlinga	Ca. 38.000	Repro; historisk foto	
Widerøe	1884	Originaler; flyfoto	1950-1970
Tilsammen	Ca. 140.000		

Tilgjengeliggjøring:

Fotosamlingene registreres, digitaliseres og publiseres fortløpende. MINØ jobber etter å tilgjengeliggjøre hele samlingen på Digitalt museum.

Antall foto tilsammen	140.000
Antall registrert i Primus	70.472
- %	50%
Antall digitalisert	67.610
- %	48%
Antall publisert	12.535
- %	9%

Magasiner og emballering:

Fotosamlingene oppbevares i fotoarkivet på Ramsmoen. Rommet er ikke klimastyrkt. Klimaet svinger med årstidene, og RH er høy over en lang periode på sommermånedene med RH ca. 60% fra juli-oktober. Temperatur svinger mellom 12-17°C mellom juni 2016 og januar 2017. Det anbefales at klimamålingene videreføres over en lengre periode, gjerne ett år for å vurdere oppbevaringsforholdene. Klimaet er ikke egnet for negativer og dias gjennom sommer-månedene.

Oppbevaringsforhold (prosent)	
Dårlig: Vil sannsynlig føre til betydelig skade	94,73%
Akseptabel: Møter ikke ISO anbefalingene, men kan være tilfredsstillende i lengre perioder	6,3%
Bra: Tilsvare ISO-anbefalinger	0,08%
Meget bra: Vil forlenge levetiden	0%

The Image Permanence Institute (IPI) har satt opp et kvalitativt vurderingsystem for oppbevaringsforhold for fotografisk materiale.

Prioritering:

- Se egne skjema for alle samlinger – til sammen 20 skjemaer.
- Fotoarkivet på Ramsmoen må klimastyres.
- Se om det er mer av fotosamlingene som er registrert og digitalisert i Primus som kan publiseres på Digitalt museum.
- Nedbrutt acetat- og nitratnegativer bør skilles ut fra samlinga, dupliseres med sikringsfiler og fryses.
- Betydningsfulle samlinger som bør prioriteres:
 - Dagfinn Nyeggen – undersøke rundt klausuleringa
 - Embret Lunaas – er ferdig, men ikke publisert
 - Henrik Stinessen – kan publiseres?
 - Joseph Bakken – kan publiseres?
 - Kristoffer Langsjøvoll – kan publiseres?
 - Olav Hagen
 - Oscar Holte – kan publiseres?
- Samlinger som kan avhendes eller kasseres:
 - Widerøe kan avhendes til Mo i Rana

Samlingens navn	Prioritering
Anders Sørhus	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Arbeidets rett	4 – Betydningsfull – høyt ressursbehov
Karl Bredstrøm	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Dagfinn Nyeggen	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Elen Schomragh	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Embret Lunaas	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
E. Røe	
Henrik Stinessen	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Joseph Bakken	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Kjærefotografene	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov

4,9 millioner bilder: Hva nå?

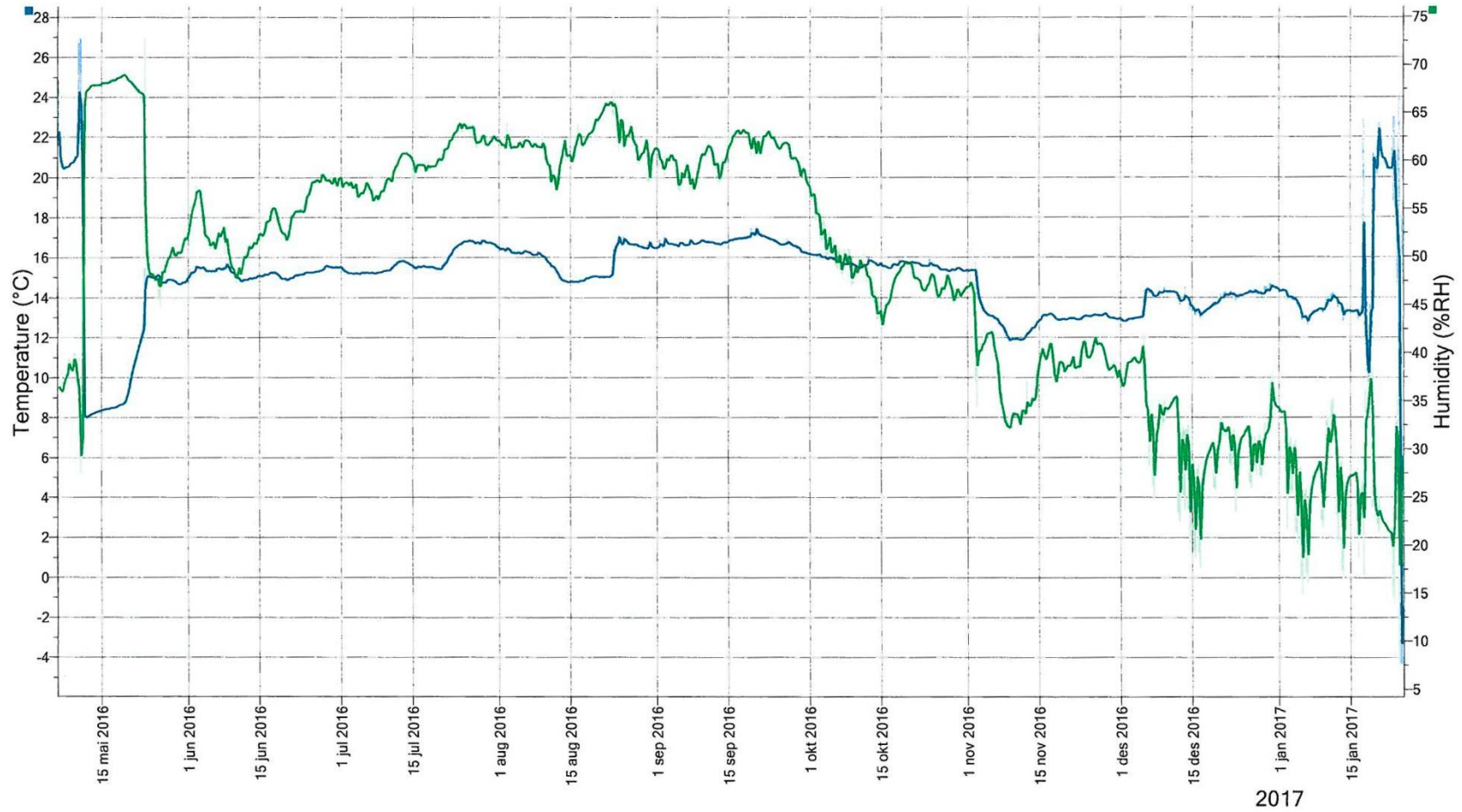
Kristoffer Langsjøvoll	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Olav Hagen	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Oscar Holte	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Peder Bredalslien	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Per Magne Grue	4 – Betydningsfull – høyt ressursbehov
PK Lien	4 – Betydningsfull – høyt ressursbehov
Widerøe	8 – Samlingen kan avhendes eller kasseres

Cal Run

- 618213 Temperature Cal Run
- 618213 Humidity Cal Run

Tynset, Feltmagasin, Ramsmoen

MUSEA I NORD-ØSTERDAL, ANNO MUSEUM

Generelt:	Alt fotomateriale til Musea i Nord-Østerdalen er lokalisert på Ramsmoen. Det inneholder en del originalmateriale, men med hovedvekt på reprofotografert materiale ved innsamling og egendokumentasjon. Arkivet er godt systematisert og bærer preg av ryddig og kunnskapsrikt arbeid.
Oppbevaringsforhold:	<p>Emballering</p> <ul style="list-style-type: none">• Alt originalt fotomateriale er omemballert i konvolutter og noe hengemapper. PH-tester pen viser at papiret er både syreholdig og syrefritt. Alle nyopptak er i plast-hengemapper (både negativer og innrammet dias). En del av hengemappene er gulnet, antagelig av tidligere ytre klimapåvirkning.• De to innerste arkivskapene inneholder glassplater. Glassplatene er emballert med syreholdige konvolutter, disse har gulnet på toppen. Her bør man minske vekta i skuffene, da samtlige gir etter. Fare for at skuffene kollapser ved uttrekk.• I arkivskap 6 oppbevares det cellulosenitratfilm. Det finnes noe nedbrutt materiale (se foto). Ellers ser det meste ut til å være i ok stand, ingen lukt. Her er det også lagt inn noe celluloseacetatnegativer som er nedbrutt; dimensjonsendring, krøllet, gult, ca. 35 nr. <p>Klima</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Fotomagasinet:</i> Fotomagasinet er ikke klimastyr, dvs. at utetemperatur og -luftfuktighet vil påvirke rommet gjennom hele året. Og det er en del svingninger i både temperatur og relativ fuktighet. TinyTag-avlesing fra perioden ca. 20.05.16-17.01.17 viser 13-17°C og RH mellom 66-18%. Fuktigst i september og kaldest i januar. Fra juli til oktober ligger det på ca. 60% RH som er svært høy luftfuktighet. <p>Som tabellen under viser er det ikke egnede oppbevaringsforhold for nitratnegativer og acetatnegativer – basert på temperatur. Dette gjelder negatvsamlinga og diassamlinga, som er størstedelen av samlingene. Relativ luftfuktighet er litt for lav om vinteren, – og alt for høy om sommeren. Den holder seg høy over en lang periode. For høy luftfuktighet kan føre til muggsoppangrep og kjemisk nedbrytning av materialet. Fotoarkivet bør ha små svingninger i løpet av et døgn i temperatur (mindre enn 2° C) og relativ luftfuktighet (ikke mer enn +/- 5%). Se spesifikke ISO-standarder under.</p> <ul style="list-style-type: none">• Kvalitativt vurderingssystem for oppbevaring. Tabellen er hentet fra <i>IPI Media Storage</i>, Peter Z. Adelstein ved Image Permanence Institute, og viser oppbevaringsfold for forskjellig type fotomateriale. Merk at tabellen viser <u>temperatur og ikke relativ luftfuktighet</u>:

Oppbevaringsforhold	Glassplater	Cellulose nitrat	Cellulose acetat		Polyesterfilm		Fotopapir kopier		Inkjet kopier	Magnetisk tape		CD DVD
			S/H	Farger	S/H	Farger	S/H	Farger		Acetat	Polyester	
ROM (20°C)	Akseptabel	Nei	Nei	Nei	Bra	Nei	Bra	Nei	Akseptabel	Nei	Nei	Akseptabel
KJØLIG (12°C)	Bra	Nei	Nei	Nei	Bra	Nei	Bra	Nei	Akseptabel	Akseptabel	Bra	Bra
KALDT (4°C)	Meget bra	Bra	Bra	Bra	Meget bra	Bra	Meget bra	Bra	Bra	Bra	Bra	Bra
FRYST (0°C)	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Bra	Bra	Nei

Nedbrutt cellulose acetat og cellulose nitrat bør fryses.

NEI	- vil sannsynligvis føre til betydelig skade
AKSEPTABEL	- møter ikke ISO-anbefalingene, men kan være tilfredsstillende i lengre perioder
BRA	- tilsvarer ISO-anbefalinger
MEGET BRA	- vil forlenge levetiden

- Oppbevaringsforhold fordelt på materiale:

Dårlig: 94,73% (negativer og dias)

Akseptabel: 6,31% (glassplater)

Bra: 0,08% (papirkopier)

Svært bra: 0%

- ISO-standard for oppbevaring av **glassplater** er: Max temperatur 18°C og RH fra 30-40%. For høy temp eller RH kan føre til sølvspeil, glasskorrosjon, lagseparasjon og mugg.
- ISO-standard for oppbevaring av **cellulose nitrat** er: Max temperatur 2°. RH fra 20%30%. For høy temperatur eller RH kan føre til nedbryting av bildesølv, nitratnedbrytning - deformasjon, gulning, nedbrytning av bindemiddel og frigjøring av salpetersyre. Hvis det er basenedbrytning på materialet bør det fryses.
- ISO-standard for oppbevaring av **cellulose acetat, sort/hvitt** er: Max temperatur avhenger av max RH; 2°C max temp ved max RH 50%, 5°C max temp ved max RH 40% eller 7°C max temp ved max RH 30%. For høy temperatur eller RH kan føre til nedbryting av bildesølv, acetatnedbrytning - deformasjon, dimensjonsendring og frigjøring av eddiksyre. Hvis AD-strip viser 2 eller lavere, bør materialet fryses og dupliseres.
- ISO-standard for oppbevaring av **cellulose acetat, farge** er: Max temperatur avhenger av max RH; -10°C max temp for max RH 50%. -3°C max temp for max RH 40%. 2°C max temp for max RH 30%. For høy temperatur eller RH kan føre til fargenedbrytning, nedbrytning av acetat – frigjøring av eddiksyre, dimensjonsendring, fargeendringer og negativene kan bli sprø og gå lett i stykker. Hvis test med A-D strips viser 2 eller mer bør materialet fryses.
- ISO-standard for oppbevaring av **sort/hvitt fotokopier på fiberpapir**. Max temperatur 21°C. Max RH 50%. For høy temperatur eller RH kan føre til nedbryting av bildesølv og mugg.

Tilstand:	<p>Generelt sett er fotoarkivet i god tilstand, foruten nitratnegativene som er i en nedbrytningsprosess.</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Glassplater:</i> 1-God. Lett sølvslør, særlig langs kantene av platen.• <i>Negativ:</i> Nitrat: 3-mindre god/dårlig. Generelt sett er nitrat i en begynnende nedbrytningsprosess. Deler har dimensjonsendring, avgassing, misfarging av base. Acetat: 1-God.• <i>Plastlommer/hengemapper:</i> En del av hengemappene som er brukt til negativer er svært gule. En prøve ble sendt til test hos fotokonservator Kathrine Kilde. Birefringens-test viste at materialet i hengemappen besto av polyester, dvs. polyetylen tereftalat (PET), som er et kjemisk stabilt materiale og ikke skadelig for fotomateriale. Fargeforandringen er altså ikke en nedbrytning av lommene, men en innfarging. Denne innfargingen kan skyldes ytre klimaforhold (oppbevart blant kjemi i mørkerommet?) og/eller nedbrutt fotomateriale i nærheten som har farget mappene.
Antall foto i museet	Til sammen anslagsvis 140.000 foto
Registrering:	I Primus finner vi 70.472 registreringer. (pr. 12.12.2016) Det vil si at ca. 50% av samlingen er registrert.
Digitalisering:	I Primus finner vi 67.610 registreringer med bilde. Det vil si at ca. 48% av samlingen er digitalisert.
Publisering:	På Digitalt museum ligger det 12.535 foto fra Musea i Nord-Østerdalen. Det vil si at ca. 9% av samlingen er tilgjengelig for publikum.
Oppsummering og prioritering (handlingsplan og anbefalte tiltak)	<p>Oppsummering</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Fotomagasinering:</i> Temperatur er bra for sort/hvitt papirkopier og tilfredstillende for glassplater. Relativ luftfuktighet er for høy på sommeren og for lav på vinteren, og har stor svingning gjennom året. Det er ikke egnede oppbevaringsforhold for nitratnegativer, acetatnegativer og fargedias. Dette materialet vil ha en hurtigere kjemisk nedbrytning og forkortet levetid. Når dette avgasser kan annet ikke-nedbrutt fotomateriale i rommet ta opp dette og igangsette egen nedbrytning. Når dette materialet får baseendring, bør det skilles ut fra det andre materialet, dupliseres og fryses. Fotoarkivet må klimastyres.• <i>Arkivering og gjenfinning:</i> Arkivet er godt systematisert og bærer preg av ryddig arbeid. Gjenfinning er enkelt.• <i>Emballering:</i> Hele fotosamlingen er omemballert i konvolutter og noe hengemapper. Imidlertid er papiret både syreholdig og syrefritt. En del av hengemappene er gulnet av tidligere ytre påvirkning. Glassplatene er stablet slik at arkivskuffene gir etter eller holder på å gi etter. Her må vekta i skuffene minskes.

- *Tilstand:*
Noe nedbrutt nitrat og acetat. Noe sølvspeil på glassplatene.

Handlingsplan, anbefalte tiltak

- Se om det er mer av det registrerte og digitaliserte fotomaterialet kan gjøres tilgjengelig på Digitalt Museum. Det er kun nesten 10% av samlingen som er publisert. Og bare 18% av det som er registrert inn i Primus er publisert.
- Fotosamlingen til MINØ bør oppbevares i et klimastyrte miljø, i henhold til ISO-standarder for foto-oppbevaring.
- Nedbrutt nitrat- og acetatmateriale bør skilles ut, dupliseres med sikringsfiler og oppbevares ved kaldere temperatur og RH, helst bør det fryses.
- Akutte samlinger som bør prioriteres: Ingen samlinger er prioritert som akutt.
- Betydningsfulle samlinger som bør prioriteres:
 - Dagfinn Nyeggen – undersøke rundt klausuleringa
 - Embret Lunaas – er ferdig, men ikke publisert
 - Henrik Stinessen – kan publiseres?
 - Joseph Bakken – kan publiseres?
 - Kristoffer Langsjøvoll – kan publiseres?
 - Olav Hagen
 - Oscar Holte – kan publiseres?
- Samlinger som kan avhendes eller kasseres:
 - Widerøe kan avhendes til Mo i Rana

Prioritering

En prioriteringsrekkefølge for samlingene vil reflekteres i hvilke økonomiske ressurser en har tilgjengelig. Samlingene er derfor satt inn i 8 kategorier basert på betydning og ressurser:

Prioritering i Musea i Nord-Østerdalen

1 – AKUTT RESSURSBEHOV – BETYDNINGSFULL

Samlingen trenger akutt ressurser grunnet tilstand og/eller nåværende eller tidligere oppbevaringsforhold for å kunne benyttes i framtiden, og anses som sentral samling og viktig for museets egenart/karakter.

2 – AKUTT RESSURSBEHOV – LAV BETYDNING

Samlingen trenger akutt ressurser grunnet tilstand og/eller oppbevaringsforhold for å kunne benyttes i framtiden. Imidlertid anses samlingen som å ha lav kulturhistorisk verdi for museet og bør derfor vurderes om videre bruk og forvaltning av samlingen.

3 – BETYDNINGSFULL – LAVT RESSURSBEHOV (SAMLINGENE ER UNDER ARBEID, SÅ JEG HAR IKKE LAGET NOEN VIDERE DIFFERENSIERING MELLOM SAMLINGENE I DENNE KATEGORIEN)

Samlingen har stor kulturhistorisk verdi for museet, og/eller anses som sentral for museet og/eller viktig for museets egenart/karakter. Det kreves lite for å møte anbefalte tiltak.

- Anders Sørhus
- Karl Bredstrøm
- Dagfinn Nyeggen
- Elen Schomragh
- Embret Lunaas
- Henrik Stinessen
- Joseph Bakken
- Kjæreng-fotografene
- Kristoffer Langsjøvoll
- Olav Hagen
- Oscar Holte
- Peder Bredalslien

4 – BETYDNINGSFULL – HØYT RESSURSBEHOV

Samlingen har stor kulturhistorisk verdi for museet, og/eller anses som sentral for museet og/eller viktig for museets egenart/karakter. Imidlertid kreves det store økonomiske ressurser for å møte anbefalte tiltak.

- Arbeidets rett
- Per Magne Grue
- PK Lien

5 – LITEN BETYDNING – LAVT RESSURSBEHOV

Samlingen har lav kulturhistorisk verdi for museet, men er relevant for museets formål. Eller samlingen har vern eller klausuleringer som tilsier at materialet ikke kan brukes fritt. Det kreves lite for å møte anbefalte tiltak.

6 – LITEN BETYDNING – HØYT RESSURSBEHOV

Samlingen har lav kulturhistorisk verdi for museet, men er relevant for museets formål. Imidlertid kreves det store økonomiske ressurser for å møte anbefalte tiltak.

7 – SAMLINGEN TRENGER INGEN VIDERE HANDLING

Samlingen er emballert, registrert, digitalisert og publisert, og møter ISO-standarder for oppbevaring.

8 – SAMLINGEN KAN AVHENDES ELLER KASSERES

Samlingen har lav eller ingen relevans for museet, og kan vurderes avhendet til annen bevaringsinstitusjon. Eller - samlingen består av skadet fotografisk materiale og vurderes som totalskadet og kan kasseres. Beslutningen skal forankres i avdelingens/museets styre og ledelse, og følge de avhendingsprosedyrer som er bestemt av museet.

- Widerøe (avhendes til Mo i Rana)

Ikke vurdert, ukjent innhold i samlingene:

- E. Røe

Trysil Engerdal museum

Stiftelsen Trysil/Engerdal Museum er en selveiende stiftelse. Stiftelsen ble opprettet 20.09.1993 av Trysil kommune, Engerdal kommune, Trysil Bygdetun/Trysil historie- og Museumslag og Engerdal Museum. Stiftelsen har i dag det faglige, administrative og økonomiske ansvar for driften av Engerdal kommunes museumsanlegg Blokkodden Villmarksmuseum og Trysil Bygdetun/Trysil historie- og Museumslags samlinger og anlegg. Gjennom denne forvaltningen skal Trysil/Engerdal Museum arbeide for å styrke interessen for og kjennskapen til lokalkulturen i Trysil og Engerdal. Stiftelsen har som formål å arbeide for regionale oppgaver innenfor registrering, dokumentasjon, forskning, formidling, kulturvern og veiledning.

Kjell Olav Aase; Dokumentasjon av samiske kulturminner i Engerdal, 1982. TE-F.237-27A.

Fotosamlinger i Trysil Engerdal museum:

I Trysil og Engerdal har fotosamlingene blitt omtalt som Trysilsamlinga og Engerdalssamlinga. De historiske samlingene har vært et samarbeid mellom kommunene og museet, og forvalter av samlingene har grenset over i hverandre. Det er derfor ikke hensiktsmessig at man prøver å skille eier av samlingene. Trysilsamlinga består av Dokumentasjonssamlinga Trysil som oppbevares på Gammelskula og Trysil historiske fotosamling som oppbevares på Trysil folkebibliotek, sammen med Haakon Garaasen, Lasse Thorseth og Spor i snø. Engerdalssamlinga står i kommunehuset i Engerdal. Mejlænder, Jacob J. Engerdal og Lars Danielsen-samlingene oppbevares i Domkirkeoddens fotoarkiv. Det er registrert 13 samlinger ved Trysil Engerdal museum.

Samlingens navn	Antall	Type samling / innhold	Tidsperiode
Dokumentasjon (Engerdal)	Ca. 2800	Originaler; dokumentasjon, samtidsdokumentasjon	1980-2000
Lars Danielsen	200-476	Repro; sørsamisk dokumentasjon	1920-30
Femunden Engerdal turistkontor	Ca. 5000	Originaler; turist- og profileringsfoto	1980-2000
Jakob J. Engerdal	611	Originaler; fotografarkiv, atelier	1885-1907
Åse S. Godager	Ca. 150	Originaler; dokumentasjon	1950-1970
Otto W. F. Mejlænder	763	Originaler; lege, dokumentasjon	1896-1921
Rævhølet	Ca. 150	Originaler; dokumentasjon, kurerhytte	1982
Smith-samlingen	Ca. 300	Repro; privatsamling, jakt/fiske/fjell	(1892-1939)
Spor i snø	700	Repro?; historisk foto	
Dokumentasjon (Trysil)	Ca. 30-40.000	Originaler; dokumentasjon, gjenstander, restaurering	1980-2005
Haakon Garaasen	500	Originaler	1900-1940
Lasse Thorseth	Ca. 2000	Originaler; fotografarkiv	1950-2017
Trysil historiske fotosamling	Ca. 8500	Repro; historisk foto	18**-19**
Tilsammen	Ca. 60.000		

Tilgjengeliggjøring:

I januar 2017 ble det opprettet en landingsside på DigitaltMuseum for Trysil Engerdal museum og kommunene Trysil og Engerdal. Museumssenteret på Gammelskula begynte digitalisering av dokumentasjonssamlinga. Trysil kommune begynte å registrere i Primus. Og vi har dialog med Engerdal kommune om å begynne registreringen av fotosamlingene som oppbevares der.

Antall foto tilsammen	60.000
Antall registrert i Primus	36
- %	0,06%
Antall digitalisert	0
- %	0%
Antall publisert	0
- %	0%

Magasinering og emballering:

Samlingene oppbevares på kontorrom på Gammelskula, på kontor og arkiv i Engerdal kommune, på kontor og i hvelv på biblioteket i Trysil og i fotomagasinene på Domkirkeodden. Ingen av stedene er klimastyrte.

- Gammelskula: Er ikke klimamålt. Er for varmt og for tørt for å oppbevare foto. Oppbevaringsforholdene vil redusere levetiden til fotosamlingene.

- Engerdal: Er ikke klimamålt. Er for varmt og for tørt for å oppbevare foto. Oppbevaringsforholdene vil redusere levetiden til fotosamlingene.

- Biblioteket: Er ikke klimamålt. Er for varmt og for tørt for å oppbevare dias og negativer. Papirkopier er ok.

- Domkirkeodden: Negativene oppbevares akseptabelt på vinteren, men alt for varmt på sommeren. Glassplatene har akseptabel oppbevaring. Klimamåling juli-desember 2016: 18,5°C i juli og synker ned til 12°C i desember. RH svinger mellom 17-32%. Innenfor 14 dager kan RH svinge med 12%.

Oppbevaringsforhold (prosent)	
Dårlig: Vil sannsynlig føre til betydelig skade	95,2%
Akseptabel: Møter ikke ISO anbefalingene, men kan være tilfredsstillende i lengre perioder	0%
Bra: Tilsvarende ISO-anbefalinger	5,1%
Meget bra: Vil forlenge levetiden	0%

The Image Permanence Institute (IPI) har satt opp et kvalitativt vurderingssystem for oppbevaringsforhold for fotografisk materiale.

Prioritering:

- Registrering og digitalisering er i gang på Gammelskula og på Trysil folkebibliotek. Det er dialog med Engerdal kommune om å starte registrering og digitalisering av Engerdalssamlinga.
- Fotosamlingene i Engerdal, Gammelskula og på biblioteket må flyttes ut av kontorlokalene og oppbevares i bedre egnet klima. Dagens oppbevaringsforhold kan skade fotomaterialet.
- Ingen samlinger anses som akutte, men det bør prioriteres å kontakte Elen Anderson snarlig for å avklare bruksrett på Lars Danielsen-samlingen. Samtidig bør samlingen ses i sammenheng med Rørosmuseet sin samling (se historikk i samlings-skjemaet).
- Betydningsfulle samlinger som bør prioriteres:
 - Haakon Garaasen
 - Lars Danielsen
 - Dokumentasjon Engerdal kommune

Samlingens navn	Prioritering
Dokumentasjon (Engerdal)	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Lars Danielsen	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Femunden Engerdal turistkontor	6 – Liten betydning – høyt ressursbehov
Jakob J. Engerdal	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Åse S. Godager	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Otto W. F. Mejlænder	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Rævhølet	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov (ingen prioritet)
Smith-samlingen	4 – Betydningsfull – høyt ressursbehov
Spør i snø	5 – Liten betydning – lavt ressursbehov
Dokumentasjon (Trysil)	4 – Betydningsfull – høyt ressursbehov
Haakon Garaasen	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov (med prioritet)
Lasse Thorseth	3 – Betydningsfull – lavt ressursbehov
Trysil historiske fotosamling	4 – Betydningsfull – høyt ressursbehov

TRYSIL ENGERDAL MUSEUM, ANNO MUSEUM

Generelt:	<p>Fotosamlingene i Trysil og Engerdal er lokalisert på flere plasser; på kontorrom på Gammelskula, i Engedal kommune på kontorrom og arkivkjeller, i kontorrom og hvelv på Trysil bibliotek og på Domkirkeodden. Fotosamlingene til både museet og kommunene henger så sammen at det ikke er hensiktsmessig å prøve å lage noen skiller. Det er inngått avtale med Trysil kommune, at det Trysil historiske fotoarkiv registreres inn i Primus under Trysil Engerdal museums landingside. Det er også opprettet dialog med Engerdal kommunen om dette. På 80-90-tallet var det et samarbeid mellom kommunene og museet, hvor kommunene kjøpte seg inn i museets fotograf/sivilarbeidere. Disse negativene henger på Domkirkeodden, og det er laget mange papirkopier og versjoner fra flere steder som gjør at samlingene flyter inn i hverandre.</p> <p><i>Gammelskula:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Dokumentasjon for museet <p><i>Engerdal kommune:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Åse S. Godager• Smith• Femund Engerdal turistkontor• Rævhølet• Dokumentasjon Engerdal kommune <p><i>Trysil kommune:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Haakon Gaaraasen• Lasse Thorseth• Spor i snø <p><i>Domkirkeodden, fotomagasin:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Glassplater etter Otto W. F. Mejlænder• Glassplater etter Jakob Jakobsen Engerdal• Repronegativer Lars Danielsen• Repronegativer Trysil historiske fotosamling
Oppbevaringsforhold:	<p>Emballering</p> <p><i>Gammelskula:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Dokumentasjon og gjenstandsregistrering fra 1980 til utpå 90-tallet oppbevares i hengemapper i arkivskap. Fra ca. midten av 90-tallet og fremover oppbevares negativene og papirkopiene slik de kom fra fotolabben. <p><i>Engerdal kommune:</i></p>

- Dokumentasjonsnegativer, dias og glassdias oppbevares i hengemapper i arkivskap og kontorpermer.
- Papirkopier er i plastlommer i kontorpermer og i album.

Trysil kommune:

- Lasse Thorseth-samlinga er ikke omemballert
- Garaasen-samlinga er omemballert til da syrefrie konvolutter. Disse var plassert i skuffen over den totalt nedbrutte nitratsamlinga fra Widerøe, og konvoluttene har tatt opp mye syre og er nå syreholdige. Oppbevares i en tett uegnet eske.

Domkirkeodden, fotosamling:

- Alt er tilfredsstillende omemballert. Glassplatene i konvolutter og repronegativene i hengemapper i arkivskap.

Klima

Gammelskula:

- Oppbevares i kontorlokalet som er uegnet for denne type materiale – for varmt og sannsynlig for tørr RH. Dette er hovedsakelig acetatmateriale som sannsynligvis vil få betydelige skader og nedbrytes hurtigere ved dette klimaet. Det vil være store svingninger i løpet av året, samtidig som det vil avgasse og påvirke luftkvaliteten til dem som bruker kontoret. Ikke klimamålt.

Engerdal kommune:

- Oppbevares i kontorlokalet som er uegnet for denne type materiale – for varmt og sannsynlig for tørr RH. Dette er hovedsakelig acetatmateriale som sannsynligvis vil få betydelige skader og nedbrytes hurtigere ved dette klimaet. Det vil være store svingninger i løpet av året, samtidig som det vil avgasse og påvirke luftkvaliteten til dem som bruker kontoret. Ikke klimamålt.
- Arkivet i kjelleren er ikke klimamålt. Her oppbevares papirkopier som for så vidt har tilfredsstillende klima.

Trysil kommune:

- Oppbevares i hvelv i magasinet. Ikke klimamålt. Uegnet for dias, negativer, farge og sort/hvitt papirkopier. For varmt og for lav RH.

Domkirkeodden:

Fotomagasin bygd inn under jorden. Ikke klimastyr. Styres med avfukter. Og en termostat som setter på varmeovner når det blir for kaldt (men denne termostaten er ødelagt og har vært det i et par år). Målt med Tinytag fra 01.07.2016-01.12.2016: Svinger etter årstidene. Temperatur 18,5 grader i juli – 12 grader i desember. Relativ luftfuktighet mellom 17-32 %, gjennomsnittlig ca. 22%

- Er egnet for glassplatene, men uegnet for acetat.
- Kvalitativt vurderingssystem for oppbevaring. Tabellen er hentet fra *IPI Media Storage*, Peter Z. Adelstein ved Image Permanence Institute, og viser oppbevaringsfold for forskjellig type fotomateriale. Merk at tabellen viser temperatur og ikke relativ luftfuktighet:

Oppbevaringsforhold	Glassplater	Cellulose nitrat	Cellulose acetat		Polyesterfilm		Fotopapir kopier		Inkjet kopier	Magnetisk tape		CD DVD
			S/H	Farger	S/H	Farger	S/H	Farger		Acetat	Polyester	
ROM (20°C)	Akseptabel	Nei	Nei	Nei	Bra	Nei	Bra	Nei	Akseptabel	Nei	Nei	Akseptabel
KJØLIG (12°C)	Bra	Nei	Nei	Nei	Bra	Nei	Bra	Nei	Akseptabel	Akseptabel	Bra	Bra
KALDT (4°C)	Meget bra	Bra	Bra	Bra	Meget bra	Bra	Meget bra	Bra	Bra	Bra	Bra	Bra
FRYST (0°C)	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Meget bra	Bra	Bra	Nei

Nedbrutt cellulose acetat og cellulose nitrat bør fryses.

- NEI** - vil sannsynligvis føre til betydelig skade
- AKSEPTABEL** - møter ikke ISO-anbefalingene, men kan være tilfredsstillende i lengre perioder
- BRA** - tilsvarer ISO-anbefalinger
- MEGET BRA** - vil forlenge levetiden

- Oppbevaringsforhold fordelt på materiale:

Dårlig: 95,21% (celluloseacetat)

Akseptabel:

Bra: 5,14% (glassplater og papirkopier)

Meget bra: 0%

- ISO-standard for oppbevaring av **glassplater** er: Max temperatur 18°C og RH fra 30-40%. For høy temp eller RH kan føre til sølvspeil, glasskorrosjon, lagseparasjon og mugg.
- ISO-standard for oppbevaring av **cellulose nitrat** er: Max temperatur 2°. RH fra 20%30%. For høy temperatur eller RH kan føre til nedbrytning av bildesølv, nitratnedbrytning - deformasjon, gulning, nedbrytning av bindemiddel og frigjøring av salpetersyre. Hvis det er basenedbrytning på materialet bør det fryses.
- ISO-standard for oppbevaring av **cellulose acetat, sort/hvitt** er: Max temperatur avhenger av max RH; 2°C max temp ved max RH 50%, 5°C max temp ved max RH 40% eller 7°C max temp ved max RH 30%. For høy temperatur eller RH kan føre til nedbrytning av bildesølv, acetatnedbrytning - deformasjon, dimensjonsendring og frigjøring av eddiksyre. Hvis AD-strip viser 2 eller lavere, bør materialet fryses og dupliseres.
- ISO-standard for oppbevaring av **cellulose acetat, farge** er: Max temperatur avhenger av max RH; -10°C max temp for max RH 50%. -3°C max temp for max RH 40%. 2°C max temp for max RH 30%. For høy temperatur eller RH kan føre til fargenedbrytning, nedbrytning av acetat – frigjøring av eddiksyre, dimensjonsendring, fargeendringer og negativene kan bli sprø og gå lett i stykker. Hvis test med A-D strips viser 2 eller mer bør materialet fryses.
- ISO-standard for oppbevaring av **sort/hvitt polyester** er: 21°C max temp for max RH 50%. For høy temperatur eller RH kan føre til nedbrytning av bildesølv og mugg.
- ISO-standard for oppbevaring av **farge polyester** er: Max temperatur avhenger av max RH; -10°C max temp for max RH 50%. -3°C max temp for max RH 40%. 2°C max temp for max RH 30%. For høy temperatur eller RH kan føre til fargenedbrytning og mugg.

Tilstand:	Tilstand er ikke vurdert.
Antall foto i museet	Til sammen anslagsvis 60.000 foto.
Registrering:	I Primus finner vi 36 registreringer. Det vil si at ca. 0,06% av samlingen er registrert.
Digitalisering:	0? Det som er digitalisert må antageligvis gjøres på nytt nå. På Trysil bibliotek og på Gammelskula settes det i gang registrering og digitalisering vinter 2016/17. Publiseres under Trysil Engerdal museum sin landingsside på DigitaltMuseum. Det er dialog med Engerdal kommune om digitalisering og registrering av samlingene her.
Publisering:	Har begynt å publisere fra 2017. Det ble opprettet landingsside for Trysil Engerdal museum med begge kommuners samlinger på DiMu i januar 2017.
Oppsummering og prioritering (handlingsplan og anbefalte tiltak)	Oppsummering <ul style="list-style-type: none">• <i>Fotomagasinering:</i> Samlingene oppbevares ved forskjellige arkiv; kontorlokale på Gammelskula, kontorlokale og arkiv i Engerdal kommune, i lukket hvelv på biblioteket i Trysil og i fotomagasin på Domkirkeodden. Det er kun glassplatene på Domkirkeodden som oppbevares med riktig temperatur og RH – og muligens papirkopiene i arkivet i Engerdal. Størstedelen av samlingene til Trysil og Engerdal museum oppbevares i lokaler som nedbryter samlingene hurtigere enn ved tilfredsstillende klima. Ingen av lokalene har oppbevaring som vil forlenge levetiden. Det er ikke egnede oppbevaringsforhold for acetatnegativer og dias. Fotoarkivet bør klimastyres.• <i>Arkivering og gjenfinning:</i> Arkivene er generelt ordnet godt. Gjenfinning er enkelt.• <i>Emballering:</i> Mye av fotosamlingene er omemballert i konvolutter og noe hengemapper. Imidlertid er papiret både syreholdig og syrefritt. Noe må omemballeres.• <i>Tilstand:</i> Noe nedbrutt acetat. Noe utblekede papirkopier. Handlingsplan, anbefalte tiltak <ul style="list-style-type: none">• Registrering og digitalisering er i gang på Gammelskula og på Trysil bibliotek. Dette publiseres etter hvert på DiMu.• Hold kontakten med Engerdal kommune om registrering inn i Primus. Det var positiv vilje til å ta tak i dette i 2016.• Fotosamlingene bør flyttes ut av de kontorlokalene de oppbevares på Gammelskula og Engerdal kommune. Dette er ikke godt for den som jobber der eller for fotomaterialet.• Fotosamlingen til Trysil Engerdal museum bør oppbevares i et klimastyrt miljø, i henhold til ISO-standarder for foto-oppbevaring.

- Akutte samlinger som bør prioriteres:
Det er ingen samlingen som ansees som akutt – men Elen Andersson bør kontaktes snarlig for å avklare bruksrett. Og det bør holde kontakt med Bjarne Granli, kultursjef Engerdal, om å få registrert dokumentasjonssamlinga sammen med Lars Danielsen-samlinga, da det var stor vilje til dette i sommer.
- Betydningsfulle samlinger som bør prioriteres:
 - Haakon Garaasen
 - Lars Danielsen
 - Dokumentasjon Engerdal kommune

Prioritering

En prioriteringsrekkefølge for samlingene vil reflekteres i hvilke økonomiske ressurser en har tilgjengelig. Samlingene er derfor satt inn i 8 kategorier basert på betydning og ressurser:

Prioritering i Trysil og Engerdal museum

1 – AKUTT RESSURSBEHOV – BETYDNINGSFULL

Samlingen trenger akutt ressurser grunnet tilstand og/eller nåværende eller tidligere oppbevaringsforhold for å kunne benyttes i framtiden, og anses som sentral samling og viktig for museets egenart/karakter.

2 – AKUTT RESSURSBEHOV – LAV BETYDNING

Samlingen trenger akutt ressurser grunnet tilstand og/eller oppbevaringsforhold for å kunne benyttes i framtiden. Imidlertid anses samlingen som å ha lav kulturhistorisk verdi for museet og bør derfor vurderes om videre bruk og forvaltning av samlingen.

3 – BETYDNINGSFULL – LAVT RESSURSBEHOV

Samlingen har stor kulturhistorisk verdi for museet, og/eller anses som sentral for museet og/eller viktig for museets egenart/karakter. Det kreves lite for å møte anbefalte tiltak.

- Haakon Garaasen
- Lars Danielsen
- Dokumentasjon Engerdal kommune
- Otto W. F. Mejlænder – veldig spennende
- Åse S. Godager
- Jakob Jakobsen Engerdal
- Lasse Thorseth
- Rævhølet

4 – BETYDNINGSFULL – HØYT RESSURSBEHOV

Samlingen har stor kulturhistorisk verdi for museet, og/eller anses som sentral for museet og/eller viktig for museets egenart/karakter. Imidlertid kreves det store økonomiske ressurser for å møte anbefalte tiltak.

- Smith (trenger ikke være så høyt ressursbehov, men en må sette av litt tid)
- Trysil historiske fotosamling
- Dokumentasjon Gammelskula

5 – LITEN BETYDNING – LAVT RESSURSBEHOV

Samlingen har lav kulturhistorisk verdi for museet, men er relevant for museets formål. Eller samlingen har vern eller klausuleringer som tilsier at materialet ikke kan brukes fritt. Det kreves lite for å møte anbefalte tiltak.

- Spor i snø

6 – LITEN BETYDNING – HØYT RESSURSBEHOV

Samlingen har lav kulturhistorisk verdi for museet, men er relevant for museets formål. Imidlertid kreves det store økonomiske ressurser for å møte anbefalte tiltak.

- Femund Engerdal Turistkontor

7 – SAMLINGEN TRENGER INGEN VIDERE HANDLING

Samlingen er emballert, registrert, digitalisert og publisert, og møter ISO-standarder for oppbevaring.

8 – SAMLINGEN KAN AVHENDES ELLER KASSERES

Samlingen har lav eller ingen relevans for museet, og kan vurderes avhendet til annen bevaringsinstitusjon. Eller - samlingen består av skadet fotografisk materiale og vurderes som totalskadet og kan kasseres. Beslutningen skal forankres i avdelingens/museets styre og ledelse, og følge de avhendingsprosedyrer som er bestemt av museet.